

socio.factor

sociální firma | výzkum a vzdělávání | služby

Kyberšikana 2015

ZPRACOVAL **SocioFactor s.r.o. PRO Gender Studies, o.p.s.**

Výzkumná zpráva byla vytvořena na zakázku Gender Studies, o.p.s.
pro projekt Stop kybernásilí na mužích a ženách,
který podpořila Nadace Open Society Fund Praha
z programu Dejme (že)nám šanci, který je financován z Norských fondů.

září 2015

Název výzkumu	Kyberšikana 2015
Typ výzkumu	survey research (dotazníkové šetření)
Realizátor	SocioFactor s.r.o.
Zadavatel	Gender Studies, o.p.s.
Cílová skupina	obyvatelé Prahy, Brna a Ostravy celkem 813 respondentů vybraných na základě kvótního výběru (bydliště, pohlaví, věk, vzdělání)
Metoda sběru dat	osobní dotazování metodou PAPI
Analýza	kvantitativní analýza dat s využitím statistického programu IBM SPSS grafické zobrazení výsledků pomocí MS Excel a Word
Doba realizace výzkumu	srpen 2015
Editor výzkumné zprávy	Lumír Czech

Obsah

1.	Úvod	4
2.	Výsledky dotazníkového šetření.....	5
2.1	<i>Sociodemografické údaje</i>	5
2.2	<i>Aktivita a postoje respondentů</i>	9
2.3	<i>Používání internetu</i>	14
2.4	<i>Informovanost o kyberšikaně</i>	17
2.5	<i>Výskyt kyberšikany</i>	19
2.6	<i>Osobní zkušenost s kyberšikanou</i>	20
2.7	<i>Zprostředkovaná zkušenost s kyberšikanou</i>	26
2.8	<i>Vztah mezi kyberšikanou a vybranými charakteristikami respondentů</i>	34
2.8.1	<i>Kyberšikana a sociodemografické charakteristiky</i>	34
2.8.2	<i>Kyberšikana a aktivita respondentů</i>	37
2.8.3	<i>Kyberšikana a názory respondentů</i>	40
3.	Shrnutí	42
4.	Přílohy.....	45

1. Úvod

Cílem výzkumu s názvem Kyberšikana 2015 bylo zjistit nejenom výskyt kyberšikany v populaci, ale také ověřit hypotézy, které se týkaly vztahu mezi kyberšikanou a aktivním vstupem lidí do veřejného prostoru prostřednictvím občanské angažovanosti/aktivismu (viz kapitola 2.8.). Oproti mnoha obdobným výzkumům, a to včetně zahraničních, byl tento specifický i z dalšího důvodu. Cílovou skupinu totiž tvořili lidé starší 18 let, bez omezení horní hranice věku. Výzkum se tak nezaměřoval pouze na mladé, příp. děti, jak bývá zvykem, ale oslovil i starší obyvatele ČR. Probíhal ve třech největších městech ČR (Praha, Brno, Ostrava), přičemž v každém z nich bylo osloveno přesně 271 respondentů. Ti byli vybíráni podle kvót, které kopírují složení obyvatel každého z měst. Kvótami byl: věk, pohlaví a nejvyšší dosažené vzdělání. Kvóty byly tvořeny pro každé z měst zvlášť tak, aby výsledný výzkumný vzorek imitoval strukturu obyvatelstva konkrétního města. Sběr potřebných dat probíhal pomocí dotazníkového šetření, použitím tzv. metody PAPI (Pen and Paper Interviewing), kdy proškolení tazatelé vyplňovali s respondenty vytištěné standardizované dotazníky, resp. respondentům asistovali při vyplňování. Vyplnění dotazníku respondentům zabralo přibližně 10 až 15 minut v závislosti na zkušenostech respondentů s kyberšikanou. Samotný sběr proběhl v srpnu 2015. Po jeho ukončení byly údaje z dotazníků převedeny do elektronické podoby a kódovány. Následně jsme provedli tzv. čištění dat a jejich logickou kontrolu. Data jsme analyzovali pomocí softwaru IBM SPSS (Statistical Package for the Social Sciences). Provedeno bylo třídění I. stupně (popisná statistika, jejímž výsledkem jsou četnosti jednotlivých proměnných) a třídění II. stupně (hlubší analýza zkoumající vztahy mezi proměnnými).

Za účelem zachování co největší přehlednosti textu, používáme v této zprávě přechylování slov v minimální míře. Když mluvíme o respondentech, známých, kamarádech atd. máme vždy na mysli všechny bez ohledu na gender.

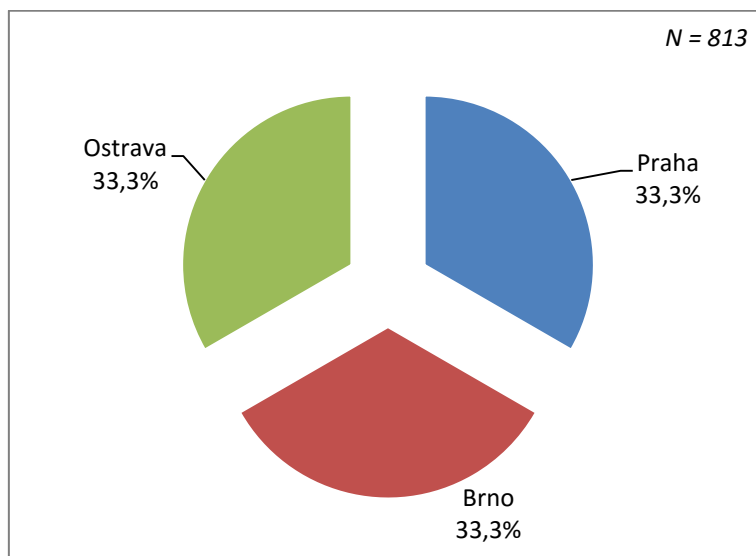
2. Výsledky dotazníkového šetření

Dotazník obsahoval 34 otázek, přičemž datová matice, která vznikla naplněním údajů z dotazníků, čítala celkem 141 proměnných. V několika případech se stalo, že respondenti na některou z otázek neodpověděli. Z tohoto důvodu následující grafy a tabulky mohou obsahovat o něco menší součty. U grafů proto uvádíme počet respondentů, kteří na danou otázku odpověděli (označujeme N), resp. kolika respondentů se údaje v grafu týkají. V datovém souboru se však vyskytuje pouze minimální počet neuvedených odpovědí (missing), na což má vliv i pilotáž, kterou jsme provedli v rámci konstrukce dotazníku a která měla za cíl posoudit srozumitelnost otázek, dostatečnost šíře nabízených odpovědí a celkovou logiku dotazníku. Dále musíme čtenáře upozornit na to, že součty některých údajů uvedených v procentech nemusí dávat 100 (např. v grafu č. 4 tvoří součet jednotlivých vzdělanostních kategorií 99,9 %). To je způsobeno zaokrouhlováním na jedno desetinné číslo, které volíme pro lepší přehlednost výsledků. Jednotlivé oblasti přehledně členíme do následujících podkapitol.

2.1 Sociodemografické údaje

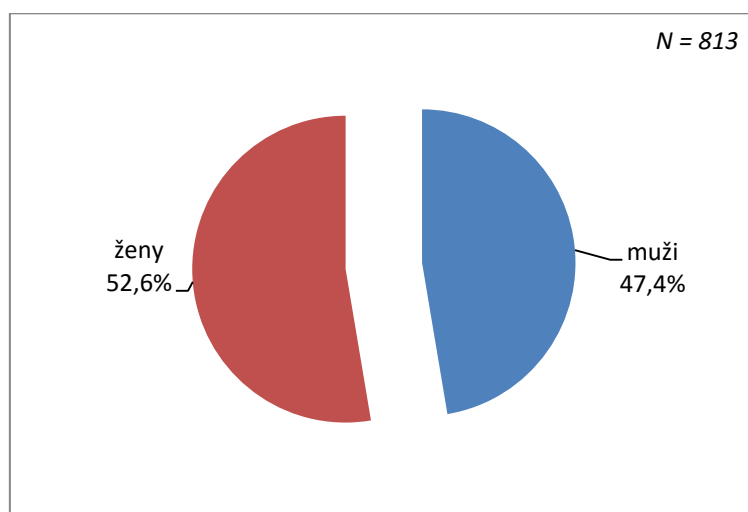
V každém **městě** jsme oslovili stejný počet respondentů, a to 271. Jednalo se o obyvatele těchto měst, nikoliv o jejich návštěvníky či krátkodobé obyvatele. Zastoupení respondentů podle místa bydliště je tedy rozděleno na třetiny.

Graf č. 1: Bydliště respondentů (v %)

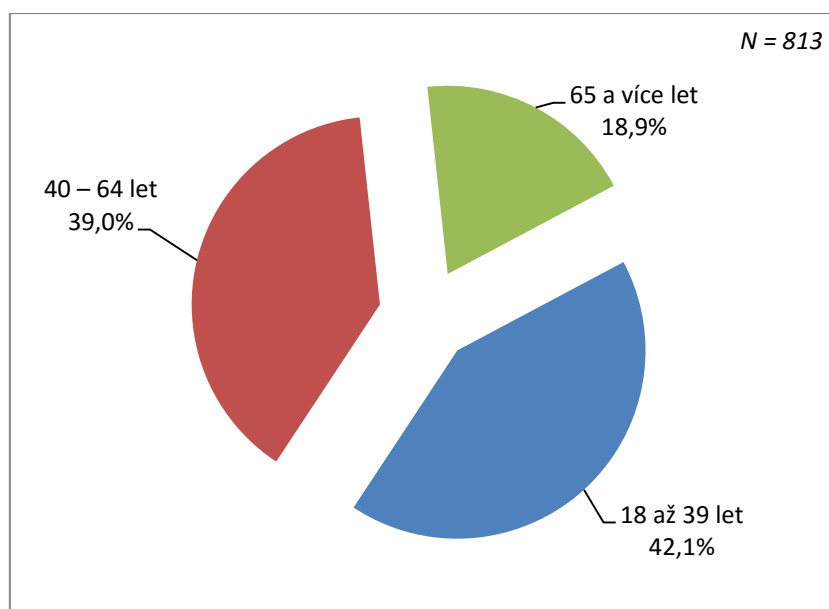
Jak jsme již uvedli výše, výsledný soubor byl vytvořen na základě kvót. Z tohoto důvodu byly dotazníky sesbírány mezi 428 ženami (52,6 %) a 385 muži (47,4 %).

Graf č. 2: Rozdělení respondentů podle pohlaví (v %)

Další kvótou byl **věk**, resp. příslušnost k některé z věkových kategorií: 18-39 let, 40-64 let a 65 a více let. Výsledné rozdělení respondentů ukazuje graf č. 3. Největší skupinu tvořili lidé od 18 do 39 let včetně (42,1 %) a o něco méně se výzkumu účastnili lidé ve věku 40 až 64 let včetně (39 %). Kategorii nejstarších tvořilo 18,9 %.

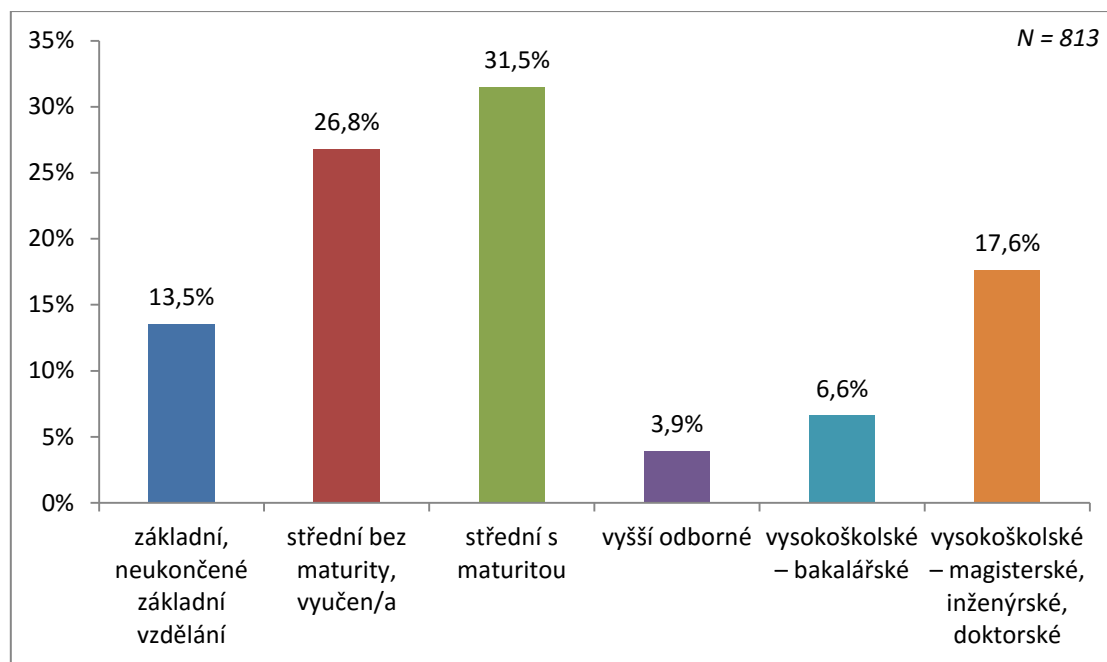
Graf č. 3: Věkové kategorie respondentů (v %)

Co se týče **nejvyššího dosaženého vzdělání respondentů**, nejvíce respondentů mělo střední vzdělání s maturitou, kterého dosáhla téměř třetina respondentů (31,5 %). Následovalo střední bez maturity, příp. vyučení, jehož dosáhla přibližně čtvrtina respondentů (26,8 %). Další skupinu tvořili respondenti

s vysokoškolským vzděláním s magisterským, inženýrským či doktorským titulem (17,6 %). Respondentů se základním či neukončeným základním vzděláním bylo 13,5 %. Nejméně zastoupené skupiny byli vysokoškoláci s bakalářským titulem (6,6 %) a lidé s vyšším odborným vzděláním (3,9 % respondentů). Výsledky přehledně zobrazuje graf č. 4. Když sloučíme stupně vzdělání, pak lze říci, že většinu ve výzkumném souboru měli středoškoláci (s maturitou i bez; 58,3 %) a jednu čtvrtinu vysokoškoláci (24,2%).

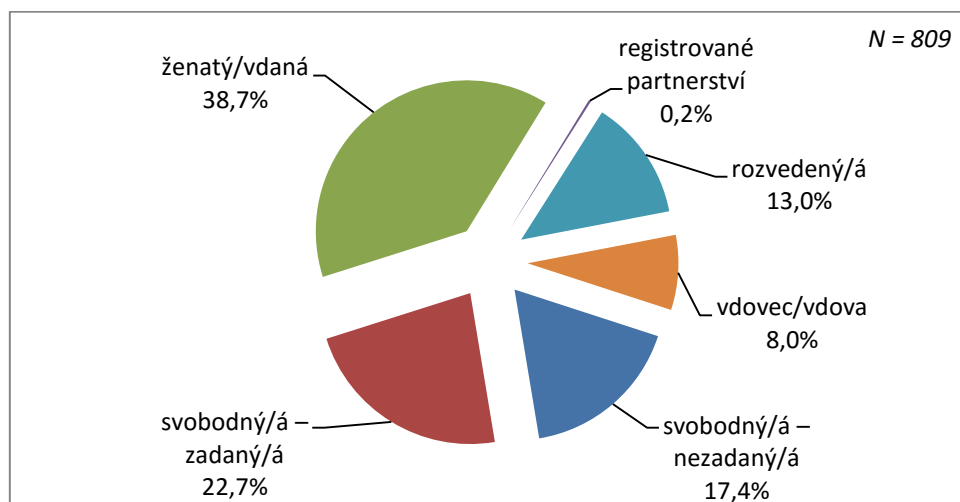
Graf č. 4: Nejvyšší dosažené vzdělání respondentů (v %)¹

¹ Přesné znění otázky: „**Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?** Označte pouze jednu možnost“.

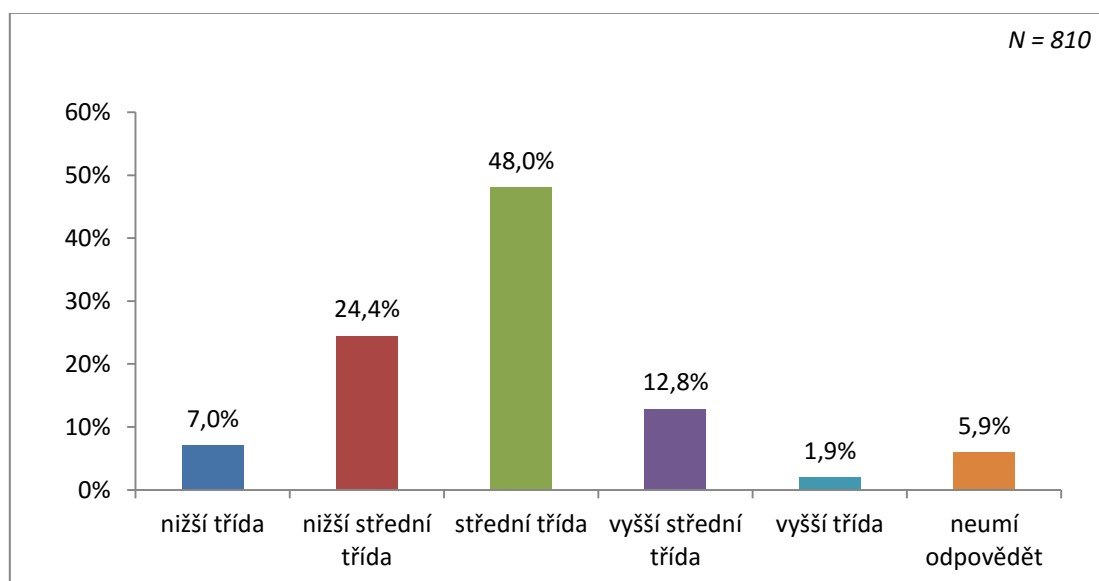
Nyní již přecházíme k charakteristikám, které nebyly ovlivněny kvótami. Tou první je **rodinný stav**. Nejpočetnější skupinu tvořili svobodní (celkem všichni zadaní i nezadaní; 40,1 %). Pouze o něco méně bylo respondentů žijících ve svazku (manželství a registrované partnerství; 38,9 %). Další respondenti byli buď rozvedení (13 %) anebo ovdovělí (8 %).

Graf č. 5: Rodinný stav respondentů (v %)²

Oslovení měli možnost sami sebe zařadit do jedné ze **socioekonomických skupin**. Takto učinilo celkem 99,6 % respondentů (tedy 810 respondentů). Ukázalo se, že téměř polovina z těch, kteří odpověděli, se cítilo být příslušníky střední třídy (48 %). Do nižší střední třídy se subjektivně zařadila téměř čtvrtina (24,4 %) a do vyšší střední třídy více než desetina odpovídajících (12,8 %). Příslušníky nižší třídy se cítilo být 7 % a vyšší třídy 1,9 %. Vzhledem k povaze otázky jsme do dotazníku zařadili i možnost nevím/neumím odpovědět, které využilo 5,9 % osob.

Graf č. 6: Socioekonomické sebezřazení respondentů (v %)³

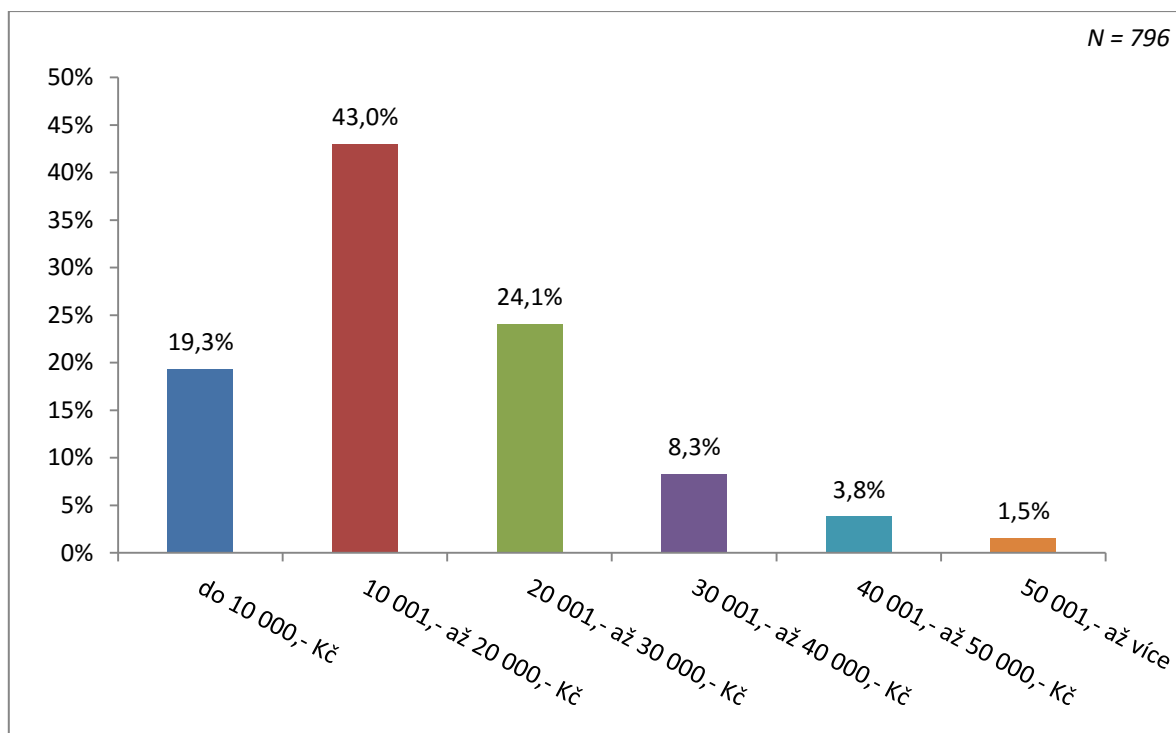

² Přesné znění otázky: „Jaký je Váš rodinný stav? Označte pouze jednu možnost“.

³ Přesné znění otázky: „Do jaké skupiny byste se sám/sama zařadil/a? Označte pouze jednu možnost“.

Zajímalo nás také, jaký byl **čistý měsíční příjem respondentů**, a to v součtu všech zdrojů. Tuto otázku zodpovědělo 796 z celkového počtu 813 oslovených. Z těchto mělo čistý příjem do 10 000,- Kč téměř pětina respondentů – 19,3 %. Příjem mezi 10 001,- a 20 000,- Kč měly více než čtyři desetiny respondentů (43 %) a mezi 20 001,- a 30 000,- Kč téměř čtvrtina respondentů (24,1 %). Vyšší příjem, a to mezi 30 001,- a 40 000 Kč, měla necelá desetina odpovídajících, tedy 8,3 %, příjem mezi 40 001,- a 50 000,- Kč mělo 3,8 % a příjem nad 50 001,- Kč mělo 1,5 % respondentů.

Graf č. 7: Celkový čistý měsíční příjem respondentů (v %)⁴

2.2 Aktivita a postoje respondentů

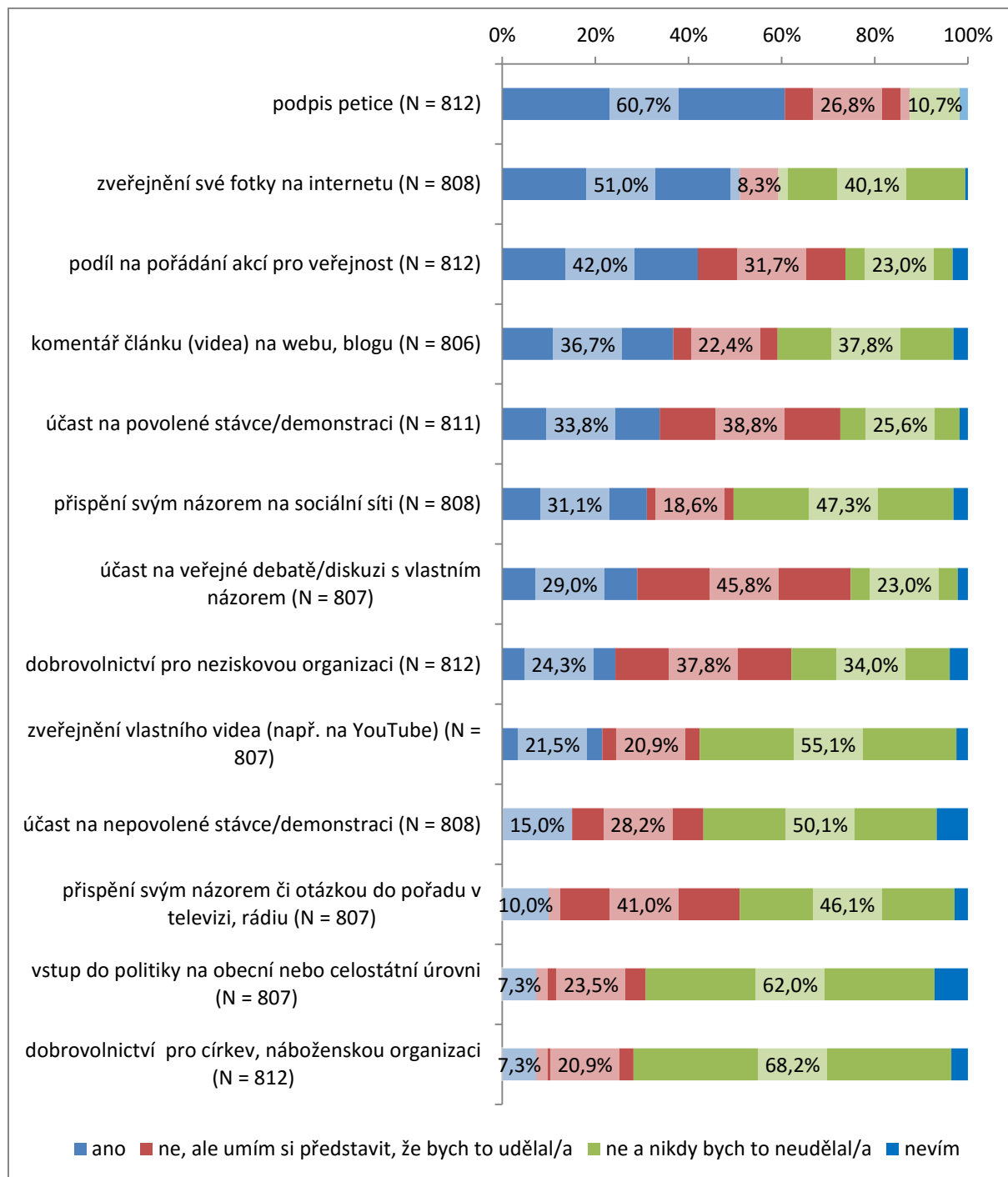
Respondentům jsme předložili 13 různých **činností (aktivit)** a požádali je, aby u každé z nich určili, zda ji někdy v minulosti udělali nebo si alespoň dovedou představit, že by něco takového mohli udělat. Aktivity jsme vybírali tak, aby pokryly co nejvíce možností, jak vstoupit se svým názorem nebo postojem do veřejného prostoru.

Nejčastějšími aktivitami byly podpis petice (60,7 %), zveřejnění svých fotek na internetu (51 %), podíl na pořádání akcí pro veřejnost (42,0 %), okomentování článku nebo videa na internetu (36,7 %) a účast na povolené stávce, což označila třetina respondentů (33,8 %). Další aktivity zobrazuje graf č. 8.

⁴ Přesné znění otázky: „**Jaký je Váš čistý měsíční příjem (v součtu ze všech zdrojů – např. plat, příjem z nájmu apod.)? Označte pouze jednu možnost**“.

Nejvyhraněnější postoje respondenti zaujímali vůči zveřejňování fotek na internetu. Zatímco většina to již někdy udělala (51 %), značná část (40,1 %) odpověděla, že by to nikdy neudělala. Podobně respondenti přistupovali ke komentování článků (třetina již někdy článek okomentovala a třetina by to nikdy neudělala). Nejméně ochotní byli respondenti vykonávat dobrovolnickou činnost pro církev nebo církevní organizaci (68,2 % by to nikdy udělalo) a vstoupit do politiky (62 %).

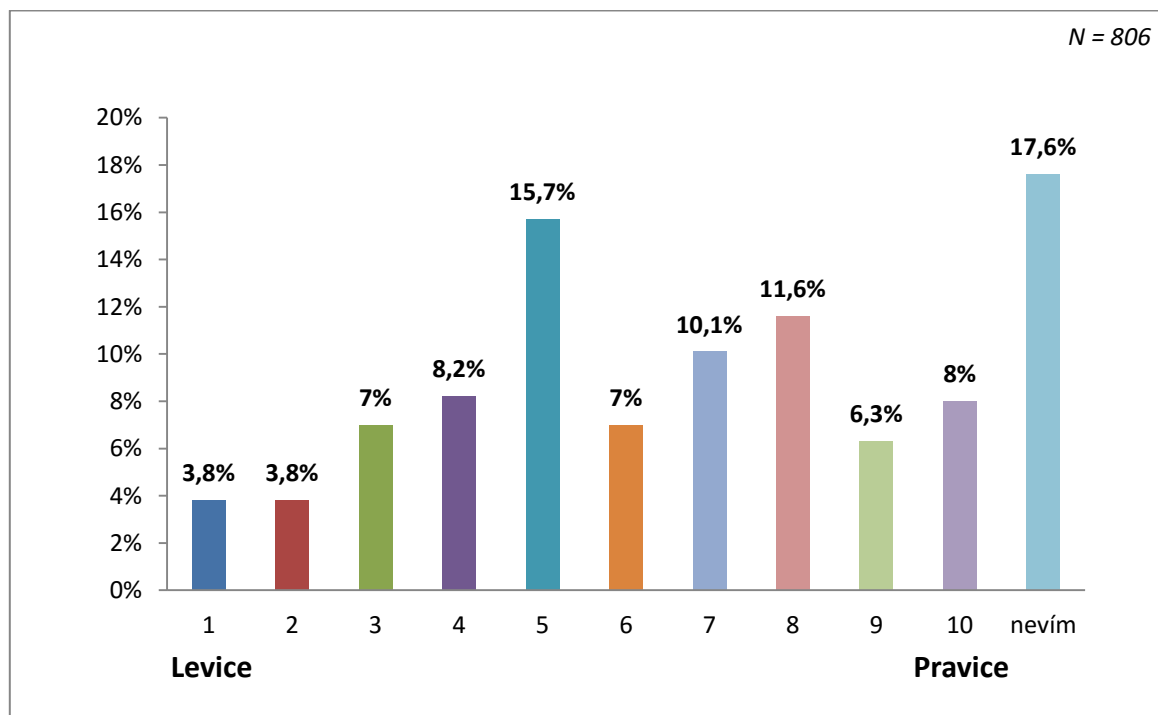
Graf č. 8: Vykonané činnosti (v %)⁵

⁵ Přesné znění otázky: „Udělal/a jste někdy v minulosti některou z následujících činností nebo si alespoň dovedete představit, že byste něco takového mohl/a udělat? Stalo se někdy, že jste (se)? Na každém řádku označte pouze jednu možnost“.

Kromě toho, zda respondenti aktivně vstupují do veřejného života, nás zajímaly také jejich **názory**. Požádali jsme je tedy, aby se zařadili na levoprávní ose **politické orientace**. Opět jsme respondentům nabídli unikovou možnost „nevím“, kterou využilo 17,6 % respondentů. Ti tvoří nejpočetnější skupinu. Jak lze vidět v grafu č. 9, data nemají zcela normální rozložení. K pomyslnému středu (hodnoty 5 a 6) se zařadila čtvrtina respondentů (22,7 %) z těch, kteří se na škále dokázali zařadit. Další čtvrtina (22,8 %) se klonila spíše k levici (hodnoty 1 až 4) a více než polovina (53,6 %) se klonila spíše k pravici (hodnoty 7 až 10). Procentuální poměry byly počítány mezi respondenty, kteří na otázku odpověděli, nezvolili tedy možnost „nevím“.

Graf č. 9: Sebezařazení respondentů na levoprávní ose politické orientace (v %)⁶

Hodnota modu, tedy znaku, který se vyskytoval nejčastěji, byla hodnota 5 (jednalo se o 128 výskytů). Medián, prostřední hodnota souboru, jež soubor dělí na dvě stejně velké části, byl 6 (aritmetický průměr hodnot činil 5,96).

Tabulka č. 1: Střední hodnoty politické orientace

<i>počet</i>	<i>průměr</i>	<i>medián</i>
663	5,96	6,00

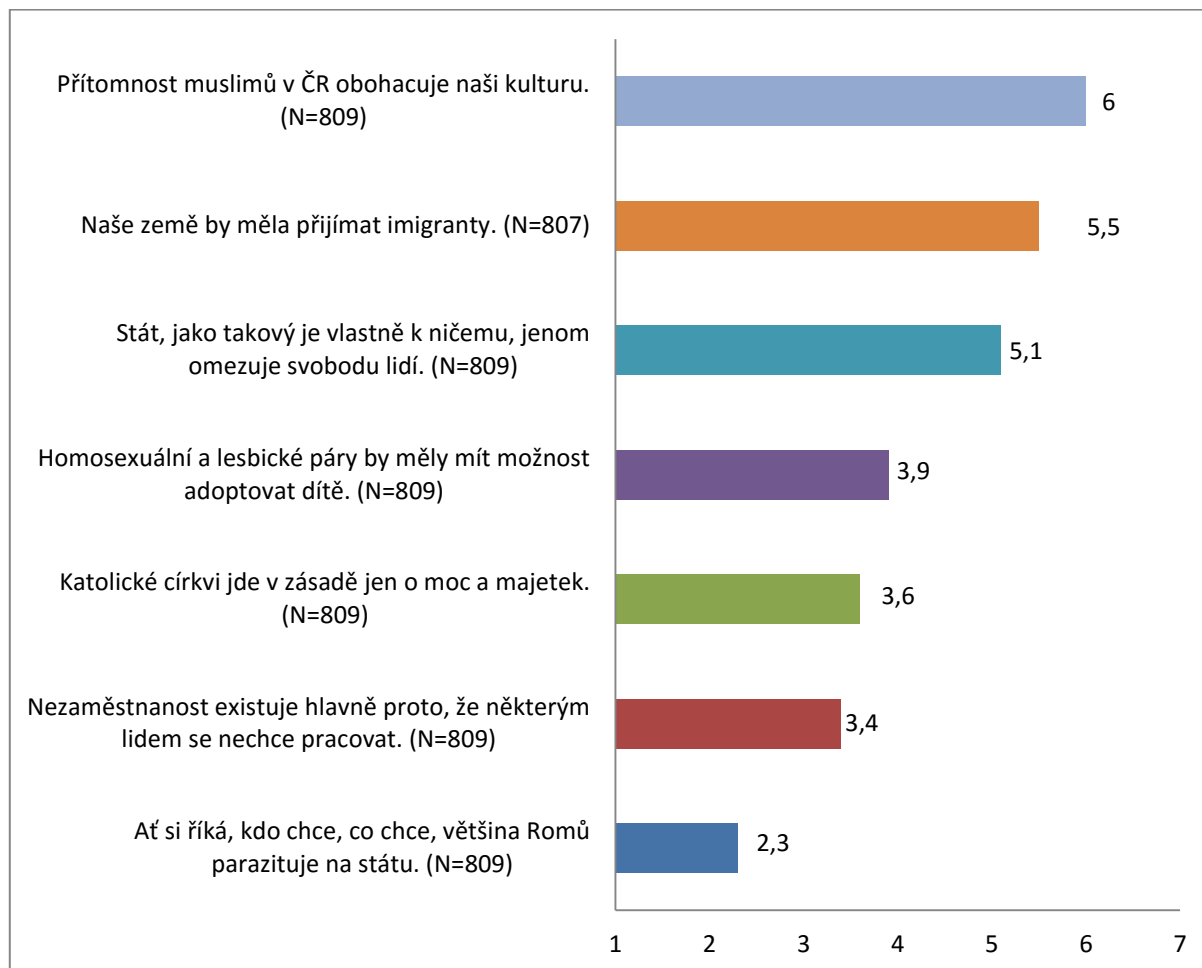
Další série otázek již byla konkrétnější a jejich smyslem bylo identifikovat respondenty s vyhraněnými názory. Respondentů jsme se tedy ptali, nakolik souhlasí či nesouhlasí s **výroky**, které jsme jim

⁶ Přesné znění otázky: „V politice se hovoří o levici a pravici. Kam byste zařadil/a své názory? Označte pouze jednu možnost na stupnici 1 až 10“.

předložili. Měli možnost svůj postoj vyjádřit na stupnici od 1 do 7, přičemž hodnota 1 znamenala „rozhodně souhlasím“ a hodnota 7 „rozhodně nesouhlasím“. V případě nejistoty měli možnost zatrhnout políčko „nevím“.

V grafu č. 10 jsme znázornili aritmetické průměry odpovědí. Respondenti nesouhlasili především s výrokem, podle kterého přítomnost muslimů v ČR obohacuje naši kulturu.

Graf č. 10: Postoje respondentů k vybraným výrokům (průměrné hodnoty odpovědí)⁷

Podrobnější pohled na data ukazuje tabulka č. 2, ve které jsou uvedeny absolutní počty odpovědí. U každého výroku (tedy pro každý řádek zvlášť) jsou barevně zvýrazněny vyšší hodnoty. Díky tomu můžeme přehledněji vidět rozložení dat, které je ve většině případů sešikmené. Výjimku tvoří odpovědi na otázku, zda by homosexuální a lesbické páry by měly mít možnost adoptovat dítě. Je patrné, že respondenti zauímají v této otázce odlišné postoje. Možnost „zcela souhlasím“ s tímto výrokiem a „zcela nesouhlasím“, zvolil velmi podobný počet respondentů (185, resp. 188). Ne zcela jednoznačně se respondenti stavěli také k výroku, podle kterého jde katolické církvi pouze o moc a majetek.

⁷ Přesné znění otázky: „Souhlasíte s následujícími výroky? Na každém řádku označte pouze jednu možnost na stupnici 1 až 7“.

Tabulka č. 2: Postoje respondentů k vybraným výroky (v abs. počtech)⁸

postoje respondentů k vybraným výroky	1	2	3	4	5	6	7	nevím
Homosexuální a lesbické páry by měly mít možnost adoptovat dítě.	185	84	78	82	64	63	188	65
Naše země by měla přijímat imigranty.	38	32	49	100	99	103	350	36
Přítomnost muslimů v ČR obohacuje naši kulturu.	20	19	33	59	66	121	432	59
Ať si říká, kdo chce, co chce, většina Romů parazituje na státu.	374	137	105	80	31	32	30	20
Nezaměstnanost existuje hlavně proto, že některým lidem se nechce pracovat.	177	115	131	143	74	64	79	26
Katolické církvi jde v zásadě jen o moc a majetek.	149	79	104	122	85	47	91	132
Stát, jako takový je vlastně k ničemu, jenom omezuje svobodu lidí.	38	35	58	125	115	150	208	80

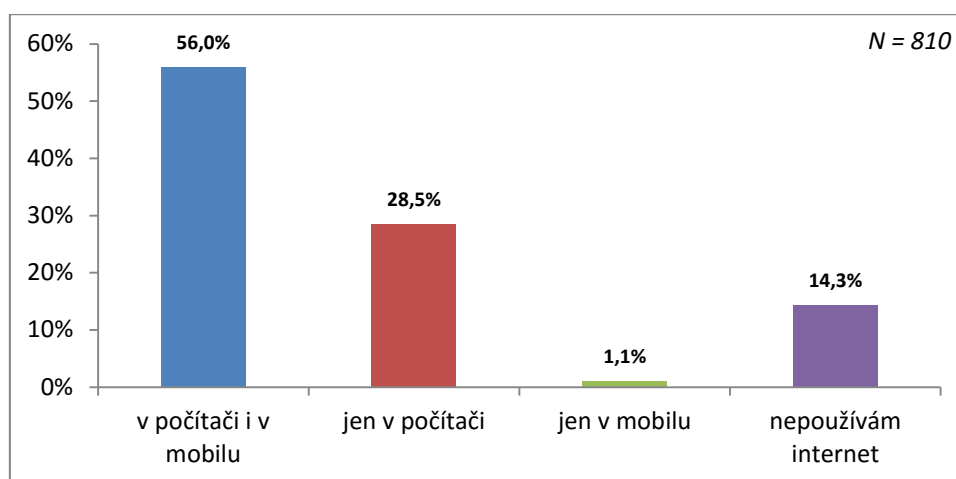
⁸ Přesné znění otázky: „Souhlasíte s následujícími výroky? Na každém řádku označte pouze jednu možnost na stupnici 1 až 7“.

2.3 Používání internetu

Internet je s ohledem na kyberšikanu tím nejdůležitějším prostředkem, proto nás zajímalo, kolik respondentů jej využívá a jakým způsobem. Výsledky ukazuje graf č. 11.

O **používání internetu** jsme se však zajímali i podrobněji. 694 respondentů uvedlo, že jej používá doma ke svým osobním účelům. Z toho 536 lidí používá internet i v práci a 158 jej k výkonu své práce nepoužívá. Mezi respondenty se nenašel nikdo, kdo by internet používal pouze v práci a doma ne.

Graf č. 11: Používání internetu podle elektronického zařízení (v %)⁹

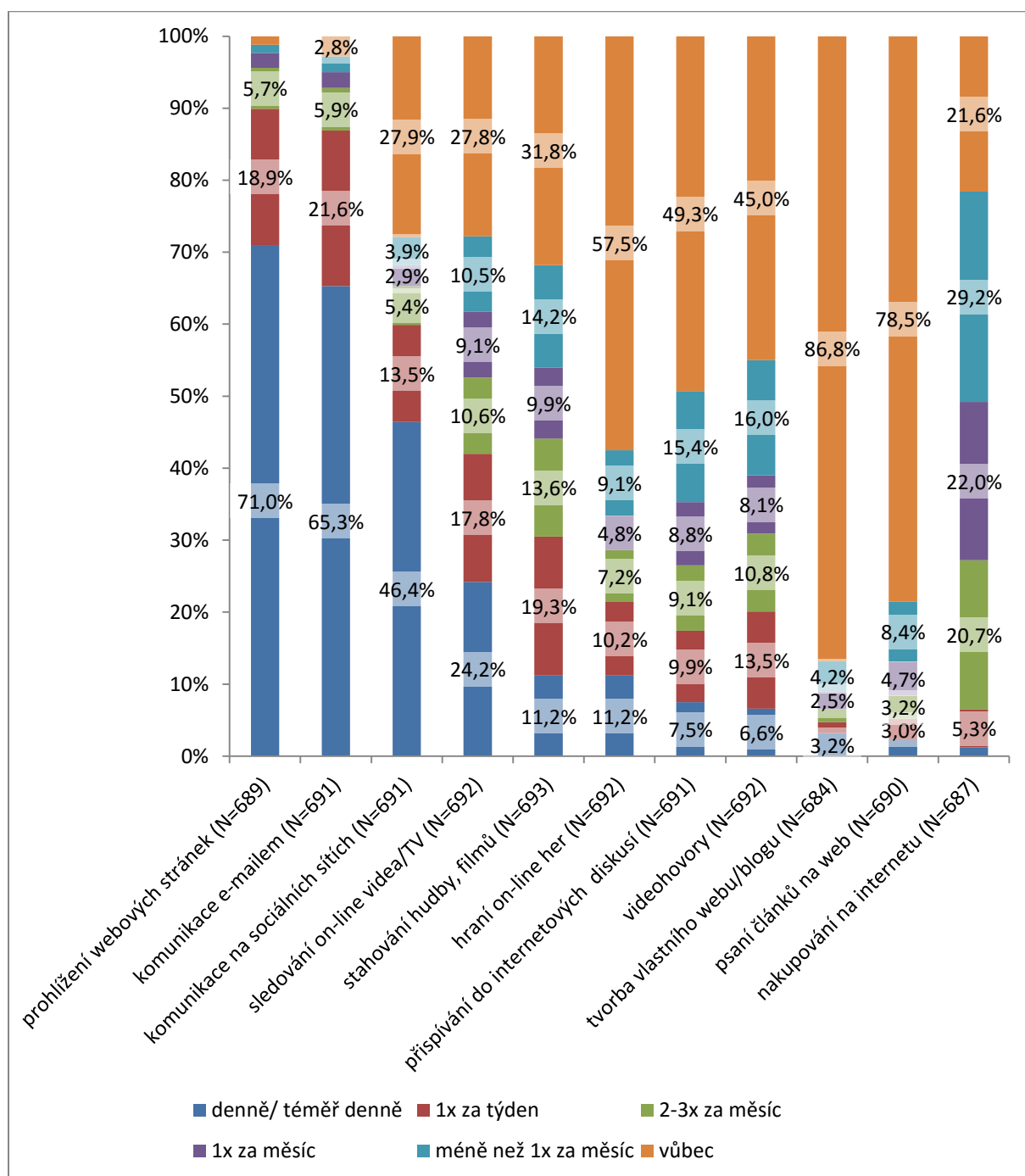

Samozřejmě jsme se také zajímali o to, k jakým účelům lidé internet využívají. Proto jsme respondentům předložili seznam činností a požádali je, aby u každé z nich uvedli, jak často se jí věnují. Co se týče **používání internetu v rámci svého osobního života**, respondenti nejčastěji prohlíželi webové stránky (71 % toto dělalo denně) a komunikovali pomocí e-mailu (65,3 %). Necelá polovina (46,4 %) pak denně komunikovala prostřednictvím sociálních sítí a přibližně čtvrtina (24,2 %) sledovala on-line videa či TV.

Činnosti, díky kterým mohou lidé vyjadřovat své názory a postoje vůči širšímu publiku, pak měly menší zastoupení. Tvorbě vlastního webu či blogu se věnovalo 13,2 % respondentů. Když bychom brali ohled pouze na respondenty, kteří se této činnosti věnovali alespoň jednou za měsíc, pak by se jednalo o 9 %. Podle očekávání byli respondenti o něco aktivnější v umísťování vlastních článků na internetu (celkově 21,5 % a alespoň jednou za měsíc toto dělalo 13,1 % respondentů). Přispíváním do internetových diskuzí se věnovala přibližně polovina respondentů (50,7 %), přičemž alespoň jednou za měsíc to byla třetina respondentů (35,3 %). A nakonec, již výše zmíněné komunikaci na sociálních sítích, se alespoň jednou za měsíc věnovaly dvě třetiny respondentů (68,2 %). Skupina uživatelů internetu, která je kyberšikanou potenciálně ohrožena, jsou také hráči a hráčky on-line her, při kterých probíhá vzájemná komunikace. Minimálně jednou měsíčně hrála on-line hry třetina respondentů (33,4 %).

Z důvodu lepší přehlednosti grafu č. 12 nepřidáváme popisky u hodnot menších než 2,5 %.

⁹ Přesné znění otázky: „**Používáte internet? U každé činnosti označte jednu možnost**“.

Graf č. 12: Četnost činností vykonávaných na internetu pro osobní potřebu respondentů (v %)¹⁰

¹⁰ Přesné znění otázky: „Jak často se na internetu věnujete následujícím činnostem ve svém volném čase? U každé činnosti označte jednu možnost“.

Na to, jak často se respondenti užívající internet potřebují věnovat uvedeným **činnostem ve své práci**, neodpovídali všichni. Osoby bez práce, v důchodu a studenti tuto otázku vynechali. Graf č. 13 tedy znázorňuje procenta na tuto otázku odpovídajících, kterých bylo 536. V tomto grafu opět neuvádíme popisky u hodnot menších než 2,5 %.

Tvorbě webu se při výkonu své práce věnovalo denně 4,7 % odpovídajících; jednou týdně 1,5 %; 2 – 3x měsíčně 0,9 %, jednou měsíčně 2,5 % a méně než jednou za měsíc 3,7 %. Vůbec tuto činnost při výkonu práce nedělala většina (86,7 %).

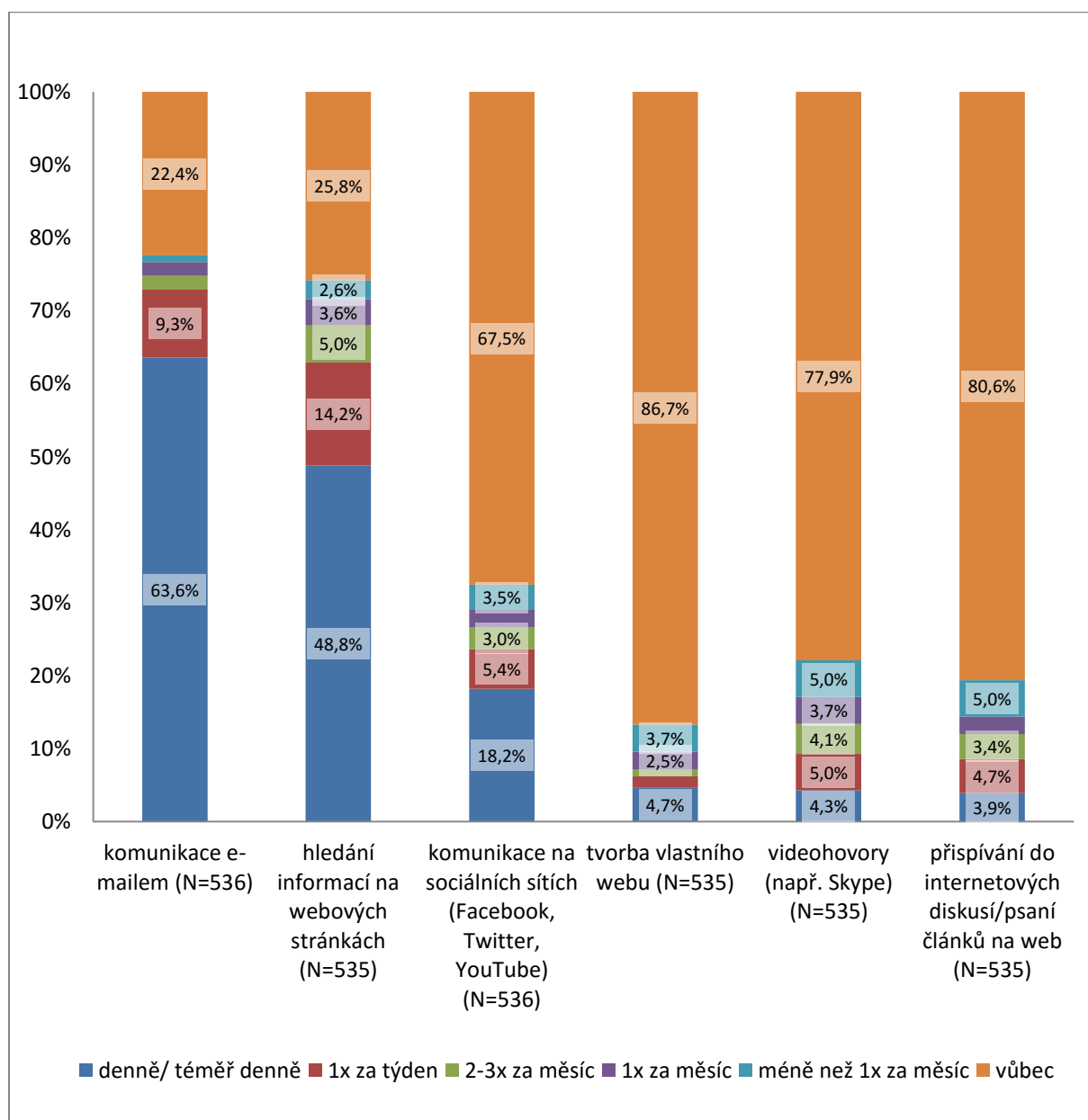
Co se týká přispívání do internetových diskusí či psaní článků na web, této činnosti se potřebovalo denně věnovat 3,9 %; jednou týdně 4,7 %; 2 – 3x měsíčně 3,4 %; jednou měsíčně 2,4 % a méně než jednou za měsíc 5 % odpovídajících. Více než tři čtvrtiny respondentů (80,6 %) tuto činnost nemá vůbec potřebu v práci vykonávat.

Videohovory (např. pomocí aplikace Skype) v práci realizovalo denně 4,3 % dotázaných; jednou týdně 5 %; 2 – 3x měsíčně 4,1 %; jednou měsíčně 3,7 % a méně než jednou měsíčně 5 %. Opět více než tři čtvrtiny (77,9 %) tuto činnost v práci nevykonává.

Komunikaci na sociálních sítích (Facebook, Twitter, YouTube) pro výkon své práce denně využívala téměř pětina respondentů (18,2 %); jednou týdně 5,4 %; 2 – 3x měsíčně 3 %; jednou měsíčně 2,4 % a méně než jednou měsíčně 3,5 %. Více než dvě třetiny respondentů tuto činnost v práci vůbec nevykonávali (67,5 %).

Doposud se jednalo o činnosti, které respondenti v rámci svých pracovních povinností spíše nevykonávali. Vyhledávání informací na webových stránkách se měla potřebu v práci věnovat téměř polovina respondentů (48,8 %); jednou týdně to dělalo 14,2 %; 2-3x měsíčně 5 %; jednou za měsíc 3,6 % a méně než jednou měsíčně 2,6 %. Vůbec informace na webu v práci nevyhledávala čtvrtina respondentů (25,8 %).

E-mailová komunikace pro pracovní účely byla tou nejčastěji vykonávanou činností na internetu. Denně se jí věnovaly téměř dvě třetiny respondentů (63,6 %); jednou týdně 9,3 %; 2 – 3x týdně 1,9 %; jednou měsíčně 1,9 % a méně než jednou za měsíc 0,9 %. Vůbec e-mail v práci neměla potřebu použít necelá čtvrtina respondentů (22,4 %).

Graf č. 13: Četnost činností vykonávaných na internetu v rámci výkonu práce/povolání (v %)¹¹

2.4 Informovanost o kyberšikaně

Respondentům jsme v dotazníku předložili stručnou definici kyberšikany, která zdůrazňovala prvky jako je zacílení kyberšikany na konkrétního člověka a opakovanost poškozujícího chování.¹² Na

¹¹ Přesné znění otázky: „Jak často se při výkonu Vaší práce potřebujete věnovat následujícím činnostem? U každé činnosti označte jednu možnost“.

¹² Uvádíme znění naší definice: „Kyberšikana je záměrné agresivní chování, jehož cílem je ublížit někomu (nebo někoho poškodit), kdo se v daném okamžiku nemůže útoku bránit. Toto chování je prováděno pomocí počítačů a mobilních telefonů, především s využitím internetu. Dalším důležitým znakem kyberšikany je to, že se opakuje (nejedná se pouze o jednorázovou akci). Jedná se např. o zesměšňování na internetu, zveřejňování citlivých údajů/fotografií, vyhrožování pomocí SMS, pomlouvání apod.“

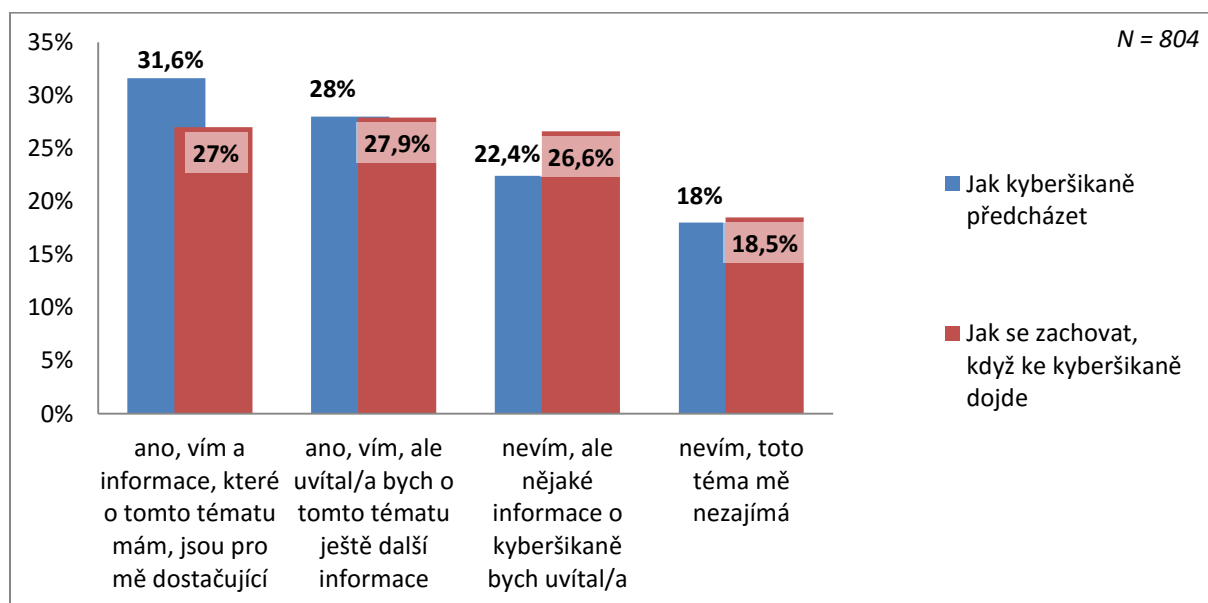
základě této definice se potom respondenti rozhodovali, zda mají s kyberšikanou osobní zkušenost či nikoliv, resp. zda ze svého okolí znají někoho, proti komu byla kyberšikana namířena. Při tvorbě této definice jsme postupovali v souladu s obecně přijímanými definicemi klasické šikany, ve kterých je také přítomen prvek dlouhodobosti a opakovosti. Definici jsme vytvářeli i s ohledem na proběhlé zahraniční průzkumy a interpretace jejich výsledků. Chtěli jsme se vyhnout situaci, kdy bychom prezentovali značně nadhodnocené výsledky o výskytu kyberšikany (dané např. tím, že respondent obdržel ve svém životě jeden urážlivý e-mail).

Respondentů jsme se však ještě zeptali na dvě otázky, pomocí kterých jsme zjišťovali jaká je jejich **informovanost o problematice kyberšikany**, a zda je téma kyberšikany vůbec zajímavé. Položili jsme tedy respondentům otázku, zda ví, jak kyberšikaně předcházet, a jak se zachovat, když k ní již dojde. Naším předpokladem bylo, že respondenti mají informace jak kyberšikaně předcházet (i díky obecné informovanosti o bezpečnosti pohybu na internetu), ale již nemají dostatek informací o tom, jak se zachovat, když ke kyberšikaně dojde. Výsledky ukazuje graf č. 14.

Co se týče informací respondentů o kyberšikaně, téměř třetina respondentů uvedla, že ví, jak jí předcházet a jejich informace o tomto tématu byly dostačující (31,6 %). Téměř tři desetiny respondentů (27 %) měly rovněž dostatek informací o tom, jak se zachovat, když ke kyberšikaně dojde. Dalších 28 % respondentů v případě předcházení kyberšikaně informace o tématu mělo, ale uvítalo by ještě další, a stejný podíl (27,9 %) měl stejné informace o tom, jak by se při kyberšikaně zachovat. Jak kyberšikaně předcházet nevěděla, ale informace by uvítala, téměř čtvrtina tázaných (22,4 %). Více než čtvrtina (26,6 %) rovněž nevěděla, jak by se měla zachovat. Téměř pětina osob (18 %) nevěděla, jak kyberšikaně předcházet, jelikož ji toto téma nezajímalo, a stejný podíl (18,5 %) nezajímalo ani to, jak by se měli zachovat, kdyby k ní došlo.

Jak je vidět, odpovědi na obě otázky jsou velmi podobné a rozdíl mezi informovaností o prevenci a informovaností o řešení projevů kyberšikany jsou zcela minimální.

Graf č. 14: Informovanost respondentů o problematice kyberšikany (v %)¹³

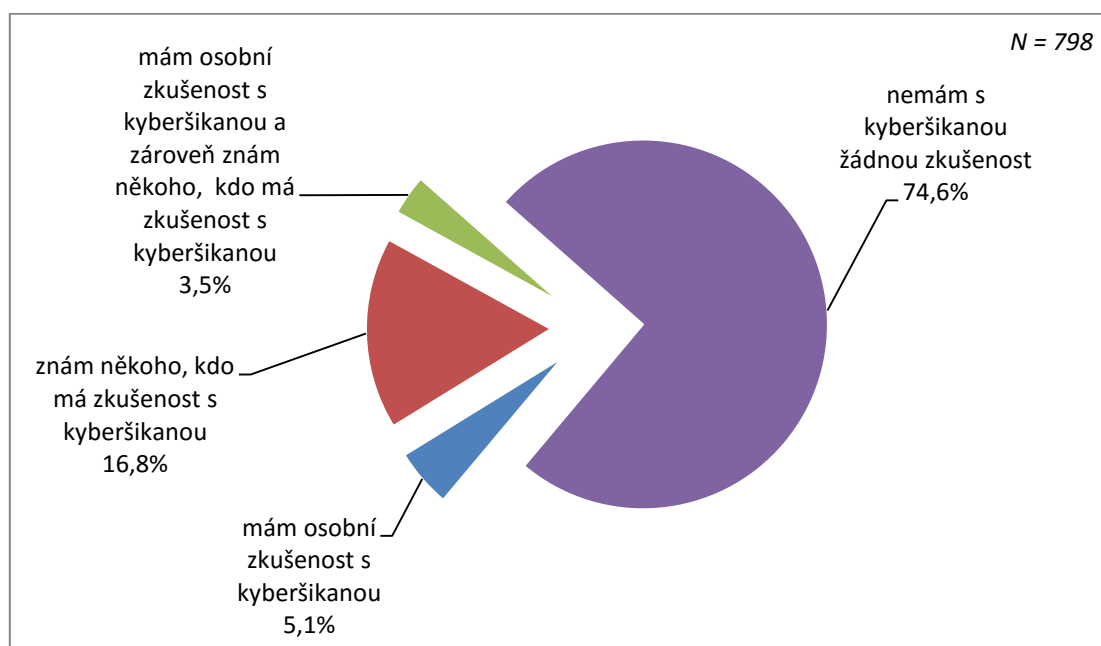

¹³ Přesné znění otázek: „Víte, jak kyberšikaně předcházet? Označte pouze jednu možnost“ a „Víte, jak se zachovat, když ke kyberšikaně dojde? Označte pouze jednu možnost“.

2.5 Výskyt kyberšikany

Nyní přecházíme k jádru dotazníku, a tím jsou zkušenosti respondentů s kyberšikanou. Jak jsme uvedli v předcházející podkapitole, zajímali jsme se o to, zda respondenti měli **osobní zkušenost** a zda **znali někoho ze svého okolí, proti komu byla kyberšikana namířena**. Tři čtvrtiny respondentů uvedlo, že s kyberšikanou nepřišli do styku. Druhou nejpočetnější skupinu (16,8 %) tvořili lidé, kteří znali někoho, proti kterému byla namířena. Pouze osobní zkušenost mělo 5,1 % a 3,5 % uvedlo, že se kyberšikana týkala jich samotných i někoho z jejich okolí.

Graf č. 15: Výskyt osobní a zprostředkované zkušenosti respondentů s kyberšikanou (v %)¹⁴

Ze 798 respondentů, kteří na tuto otázku odpověděli, jich 69 mělo osobní zkušenost, 162 mělo známého s takovou zkušeností¹⁵ a 595 nemělo žádnou zkušenost.

Tabulka č. 3: Výskyt osobní a zprostředkované zkušenosti respondentů s kyberšikanou¹³

výskyt kyberšikany	počet	v %
mám osobní zkušenost s kyberšikanou	41	5,1
znám někoho, kdo má zkušenost s kyberšikanou	134	16,8
mám osobní zkušenost s kyberšikanou a zároveň znám někoho, kdo má zkušenost s kyberšikanou	28	3,5
nemám s kyberšikanou žádnou zkušenost	595	74,6
celkem	798	100,0

¹⁴ Přesné znění otázky: „**Když vezmeme v úvahu popis kyberšikany uvedený výše, jakou máte s kyberšikanou zkušenost? Označte pouze jednu možnost**“.

¹⁵ Tyto dvě kategorie se překrývají u 28 respondentů.

2.6 Osobní zkušenost s kyberšikanou

Tato podkapitola se zaměřuje na oněch 69 respondentů¹⁶, kteří měli **osobní zkušenost** s kyberšikanou. Tito byli požádáni, aby uvedli další podrobnosti. První otázka zjišťovala, jakou podobu kyberšikana měla. Respondenti vybírali ze seznamu různých projevů kyberšikany, přičemž mohli označit více možností, případně vyjádřit svými slovy, co se jim přihodilo. V součtu všech odpovědí bylo nejčastějším projevem kyberšikany pomlouvání na diskuzních fórech, příp. sociálních sítích (28 případů), a zasílání výhružných SMS. Respondenti v podobném počtu (27 případů) označovali, že se jim někdo naboural do účtu, profilu či e-mailu. Další odpovědi jsou zobrazeny v tabulce č. 4. V kategorii „něco jiného“ respondenti uváděli: podvodné e-maily, zveřejňování respondentova telefonního čísla na sexseznamky a sexuální obtěžování přes aplikaci Skype.

Tabulka č. 4: Podoba kyberšikany¹⁷

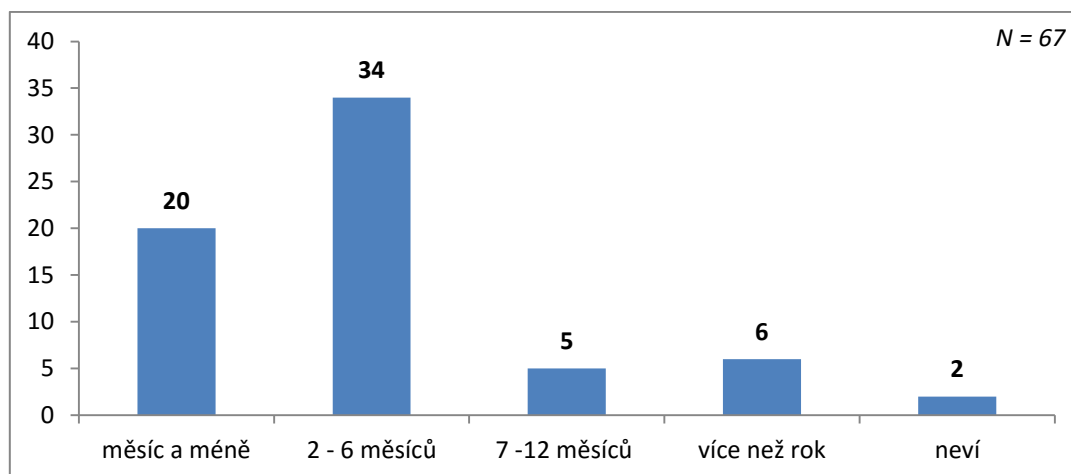
<i>podoba kyberšikany</i>	<i>počet</i>	<i>v %</i>
byl/a jsem pomlouván/a na diskuzních fórech, Facebooku apod.	29	42%
někdo mi posílal výhružné SMS	29	42%
někdo se naboural do mého účtu (e-mail, Facebook, profil na diskusním fóru, seznamce apod.)	28	40,6%
někdo mě neustále prozváněl/zasílal velké množství SMS	24	34,8%
někdo mi posílal výhružné e-maily	23	33,3%
bylo mi vyhrožováno na diskuzních fórech, Facebooku apod.	17	24,6%
někdo zveřejnil mé fotografie/video, za které jsem se styděl/a	15	21,7%
někdo vystupoval na internetu pod mým jménem	12	17,4%
něco jiného	5	7,2%

¹⁶ Vzhledem k nízkému počtu budeme v této podkapitole primárně používat absolutní hodnoty.

¹⁷ Přesné znění otázky: „**Co přesně se Vám přihodilo: Můžete označit více odpovědí**“.

Jak jsme uvedli výše, při definici kyberšikany jsme kladli důraz na opakovanost jejích projevů, z tohoto důvodu nás zajímalo, **po jakou dobu** byli respondenti kyberšikaně vystaveni. Více než polovina (34 respondentů) uváděla dobu v délce více než jeden měsíc. Druhou nejpočetnější skupinou byli respondenti, kteří byli kyberšikanováni měsíc a méně. Více než půl roku uvedlo 11 respondentů a 2 nebyli schopni dobu přesně určit.

Graf č. 16: Délka trvání kyberšikany (v abs. počtech)¹⁸

V rámci tématu kyberšikany se často mluví o její provázanosti s klasickou formou šikany, proto jsme respondentům položili několik otázek na **identitu** šikanující/ho. Důležité tedy bylo zjistit, zda respondenti věděli, od koho kyberšikana vzešla – kdo jim ubližoval, příp. je poškozoval. Těch, kteří to ihned věděli, nebo v průběhu času odhalili identitu šikanující/ho, či na někoho měli alespoň podezření, byla většina (53 respondentů).

Tabulka č. 5: Znalost identity kyberšikanující/ho¹⁹

znalost identity kyberšikanující/ho	počet	v %
ano, od prvních útoků proti mně	27	39,1%
ano, v průběhu času jsem odhalil/a jeho/její identitu	17	24,6%
ne, vůbec netuším	16	23,2%
ne, ale mám na někoho podezření	9	13%

Těch, kteří rozhodně věděli, kdo je šikanuje (buď to věděli od prvních útoků, nebo identitu šikanující/ho odhalili v průběhu času) bylo 44. V 19 případech se jednalo o někoho z jejich blízkého okolí, se kterým se pravidelně stýkal/a (kamarád/ka, spolužák/spolužačka apod.). O bývalého partnera/partnerku se jednalo v 9 případech. Další uvádění možnosti naleznete v tabulce č. 6.

¹⁸ Přesné znění otázky: „**A jak dlouho to trvalo? Napište počet měsíců**“.

¹⁹ Přesné znění otázky: „**Věděl/a jste, kdo Vám ubližuje (příp. Vás poškozuje)? Označte pouze jednu možnost**“.

Tabulka č. 6: Zcela jasná identita kyberšikanující/ho²⁰

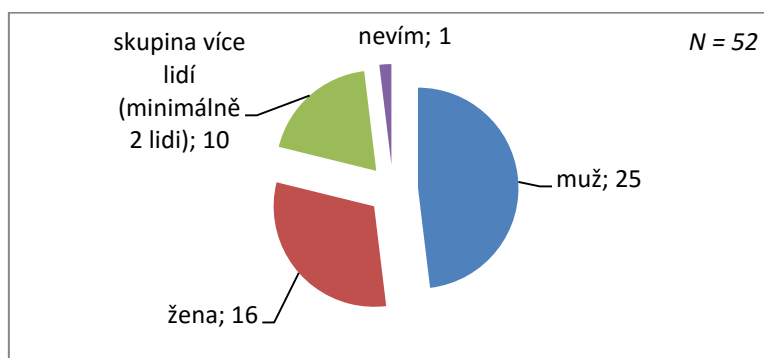
jednalo se o:	počet	v %
někoho, s kým jsem se pravidelně stýkal/a (např. kamarád/ka; spolužák; kolega z práce; sourozenec)	19	43,2%
bývalého partnera/bývalou partnerku	9	20,5%
někoho z mého širšího okolí (např. známý/á od vidění; soused)	7	15,9%
někoho, s kým se znám pouze z prostředí internetu (např. návštěvník internetového fóra, na které respondent přispíval; hráč z on-line hry; známý/á z chatu)	3	6,8%
někoho, koho neznám přímo, ale sdílíme společný zájem nebo prostředí (např. zaměstnanec konkurenční firmy; bývalý partner mé současné partnerky; konkurenční blogger)	3	6,8%
někoho bez jakéhokoliv vztahu ke mně	3	6,8%

Stejně tak konkretizovali identitu kyberšikanující/ho i respondenti, kteří měli podezření na nějakou konkrétní osobu. Těch bylo 9 a jejich odpovědi jsou uvedeny v tabulce č. 7.

Tabulka č. 7: Domnělá identita kyberšikanující/ho (v abs. počtech)¹⁹

jednalo se o:	počet
někoho, koho neznám přímo, ale sdílíme společný zájem nebo prostředí	3
někoho, s kým jsem se pravidelně stýkal/a	2
někoho z mého širšího okolí	2
někoho bez jakéhokoliv vztahu ke mně	1
nevím	1

Původcem ubližování u 53 respondentů, kteří s jistotou ihned znali totožnost šikanující/ho, nebo časem jeho identitu odhalili, případně měli na někoho podezření, byl v téměř polovině případů (25 případů) muž, v téměř třetině případů (16) žena, v pětině případů (10) to byla skupina minimálně dvou lidí. Jeden respondent si pohlavím toho, kdo mu ubližoval, nebyl jistý.

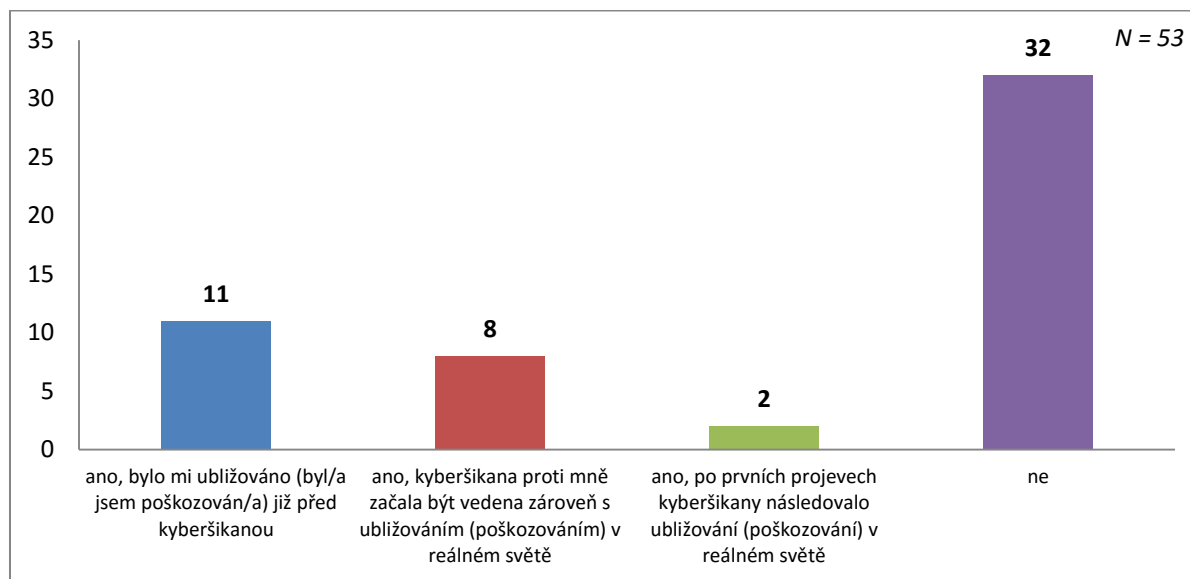
Graf č. 17: Původce kyberšikany podle pohlaví (v abs. počtech)²¹

²⁰ Přesné znění otázky: „Jednalo se o: Označte pouze jednu možnost“.

²¹ Přesné znění otázky: „Tím, kdo Vám ubližoval, byl/a: Označte pouze jednu možnost“.

Cílem poslední otázky týkající se identity kyberšikanující/ho bylo zjistit, zda **dochází k propojenosti kyberšikany a klasické šikany**. Na otázku samozřejmě odpovídali pouze respondenti, kteří znali nebo alespoň tušili identitu kyberšikanující/ho (53 osob). Většina z nich (32 osob) jich v reálném světě ubližování (poškozování) nezažívalo. Avšak pětina poškozených (11) bylo ubližováno již před kyberšikanou. U těchto osob tak lze říci, že šikana jenom využila jiné/nové platformy (kyberprostor), v rámci které mohla být uplatňována. Podobně tomu bylo i u 8 osob, u kterých začala být vedena kyberšikana ruku v ruce s klasickou šikanou i v reálném světě. U 2 osob předcházela kyberšikana klasické šikaně.

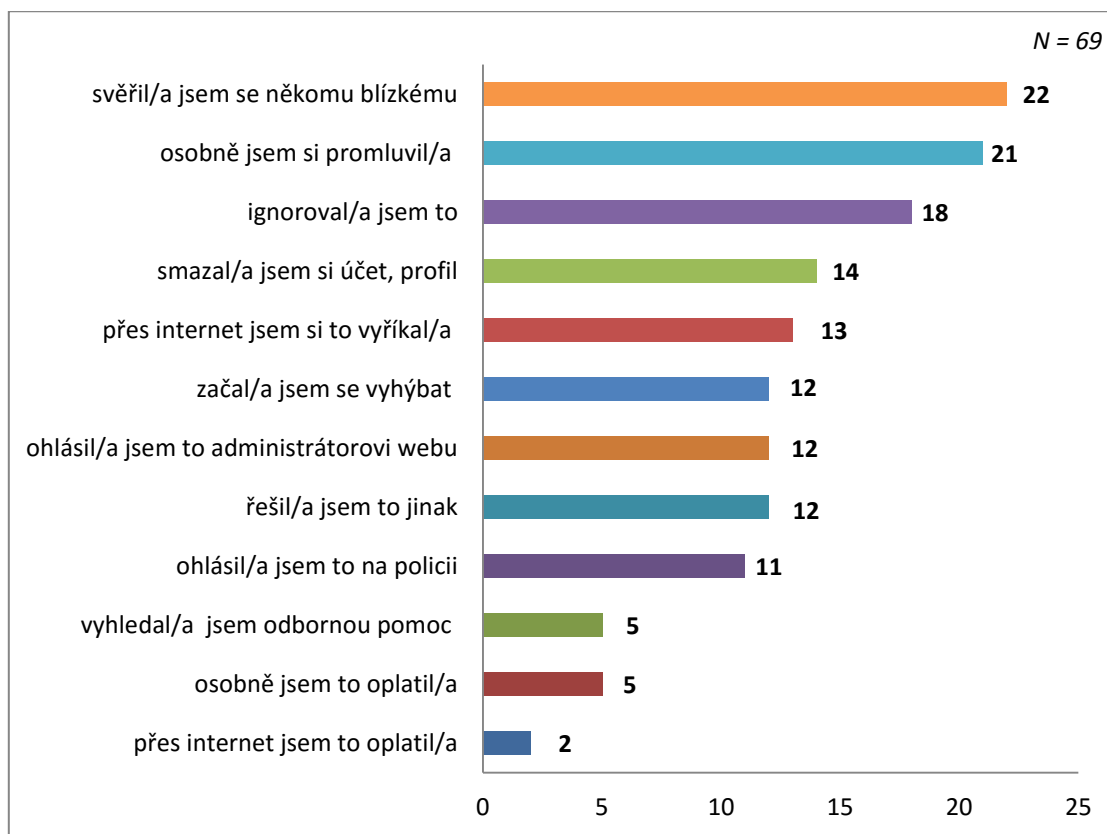
Graf č. 18: Spojení kyberšikany a klasické šikany (v abs. počtech)²²

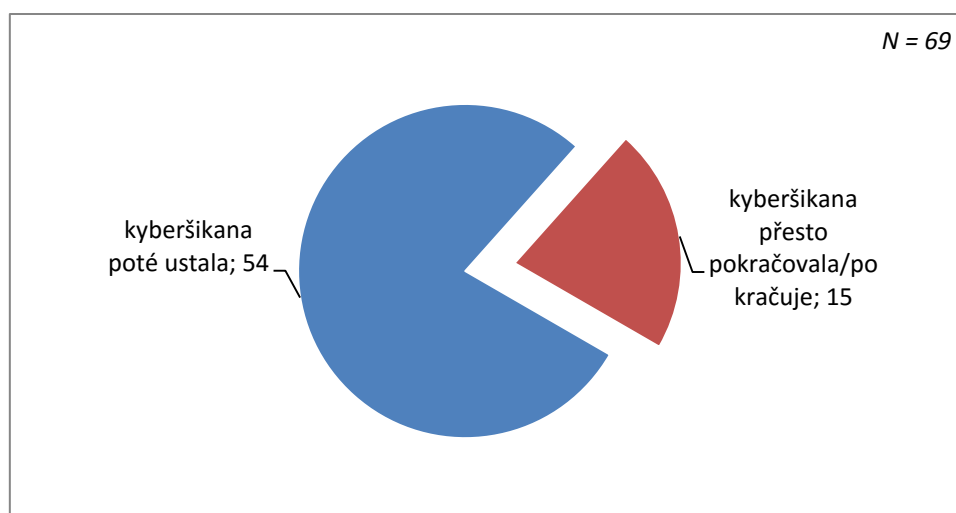
Jak se poškození lidé (bez ohledu na znalost či neznalost identity kyberšikanující/ho) rozhodli, že budou svou situaci řešit? K dispozici měli více možností odpovědi.

V jedné třetině případů se poškození svěřili někomu blízkému (22 respondentů). Osobně si promluvil/a s tím, kdo jim ubližoval či je poškozoval, zhruba tři desetiny respondentů (21), a ignorovat problém se rozhodla více než čtvrtina (18). Smazal/a si účet, profil, e-mail nebo změnil/a telefonní číslo, aby poškozenou/ho ten, kdo jí/mu ubližoval, už nemohl kontaktovat, přibližně pětina těchto respondentů (14). Vyříkat si to přes internet s tím, kdo ubližoval, se rozhodla také necelá pětina (13). Vyhýbáním se osobě, která ubližovala, v reálném životě, se snažilo svou situaci řešit 12 poškozených, a stejné množství uvedlo, že to nahlásilo administrátorovi webu či poskytovateli sociální sítě. Na policii problém ohlásilo 11 osob. Odbornou pomoc (např. telefonickou poradnu) vyhledalo 5 osob a stejná část jich to osobně oplatila tomu, kdo jim ubližoval či je poškozoval. Přes internet tak učinily pouze 2 osoby. Dalších 12 respondentů to řešilo jiným způsobem.

²² Přesné znění otázky: „Stává se, že člověk, který je vystaven kyberšikaně, zažívá ubližování (poškozování) od téhož člověka i v reálném světě. Bylo tomu tak i v případě, který popisujete? Označte pouze jednu možnost“.

Graf č. 19: Reakce (způsoby řešení) na kyberšikanu (v abs. počtech)²³

Dále jsme respondenty požádali, zda jejich reakce na kyberšikanu přispěly k **vyřešení celé situace**. Ve více než třech čtvrtinách se to povedlo, a kyberšikana po intervenci ustala. U více než dvou desetin poškozených osob (15 osob) tomu tak nebylo a kyberšikana pokračovala/pokračuje dál.

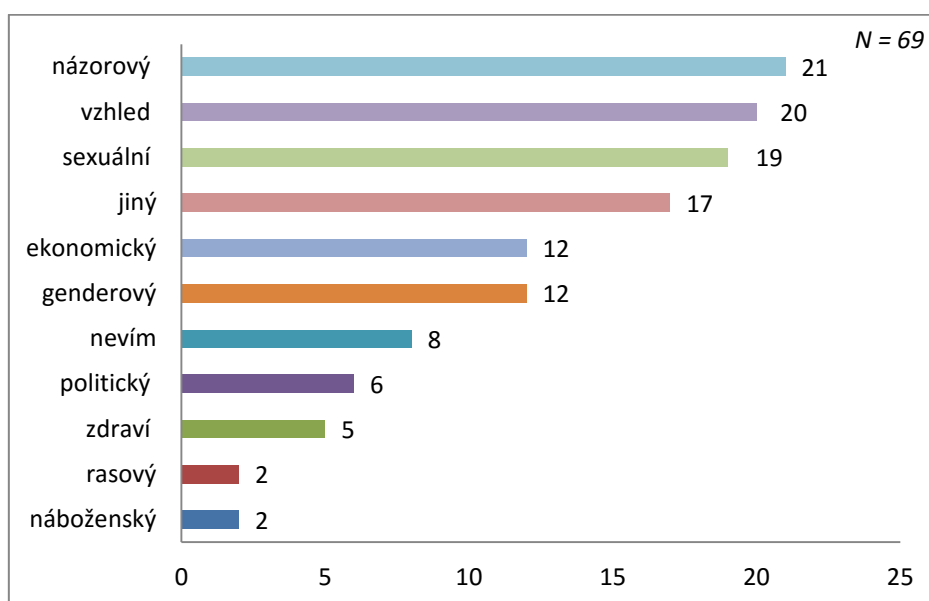
Graf č. 20: Úspěšnost vyřešení situace (v abs. počtech)²⁴

²³ Přesné znění otázky: „**Jak jste se rozhodl/a, že budete svou situaci řešit? Můžete označit více odpovědí**“.

²⁴ Přesné znění otázky: „**Přispělo toto Vaše rozhodnutí k vyřešení celé situace?**“ Označte pouze jednu možnost“.

Dále nás zajímalo, jaký byl **podtext kyberšikany**, kterou respondenti popsali. Vzhledem k tomu, že se mohlo jednat o kombinaci více faktorů, respondenti mohli označit více možností. Nejčastěji, a to v téměř třetině případů, se jednalo o podtext názorový (zaměřený na názory, které respondent zastává) – 21 respondentů. Dále týkající se vzhledu (např. vysmívání se kvůli tomu, jak respondent vypadá, jak se obléká; 20 respondentů) a sexuální (např. různé sexuální narážky, návrhy; 19). Necelá pětina uvedla podtext ekonomický (zaměřený na finanční situaci respondenta; 12) a také genderový (např. ponižování z důvodu, že je osoba ženou či mužem; 12). Politický podtext (zaměřený na politické přesvědčení) uvedlo 6 respondentů, a týkající se zdraví (tedy podtext zaměřený na zdravotní handicap, nadváhu apod.) 5 respondentů. Rasový a také náboženský podtext byl označen dvakrát. „Jiný“ důvod uvedla téměř čtvrtina respondentů (17) a jisto si jím nebylo 8 osob.

Graf č. 21: Podtext kyberšikany (v abs. počtech)²⁵

Tabulka č. 8: Jiný podtext kyberšikany (v abs. počtech)

<i>jiný podtext</i>	<i>počet</i>
žárlivost	4
psychicky ničit, ponižit	4
rozvod/rozchod	3
získat finance	2
sexuální orientace	1
zábava	1
závist	1

²⁵ Přesné znění otázky: „Jaký byl podtext kyberšikany, kterou popisujete? Můžete označit více odpovědí“.

Poslední otázka, která se týkala osobní zkušenosti s kyberšikanou, byla otevřená a respondenti v ní byli požádáni, aby napsali důvod, o kterém se domnívají, že stál za jejich poškozováním. Nejčastěji – v 16 případech – se jednalo o důvody související s osobními vztahy respondentů, často to byly rozepře mezi bývalými partnery, neunesení rozchodu a žárlivost. Další skupiny odpovědí byly již méně početné. Respondenti často uváděli jako důvod závist (7), blíže nespecifikovanou psychickou labilitu šikanujícího (6), své odlišné názory či chování (5) a vzhled (4). Celkový výčet je obsažen v tabulce č. 9.

Tabulka č. 9: Důvody pro kyberšikanu (v abs. počtech)²⁶

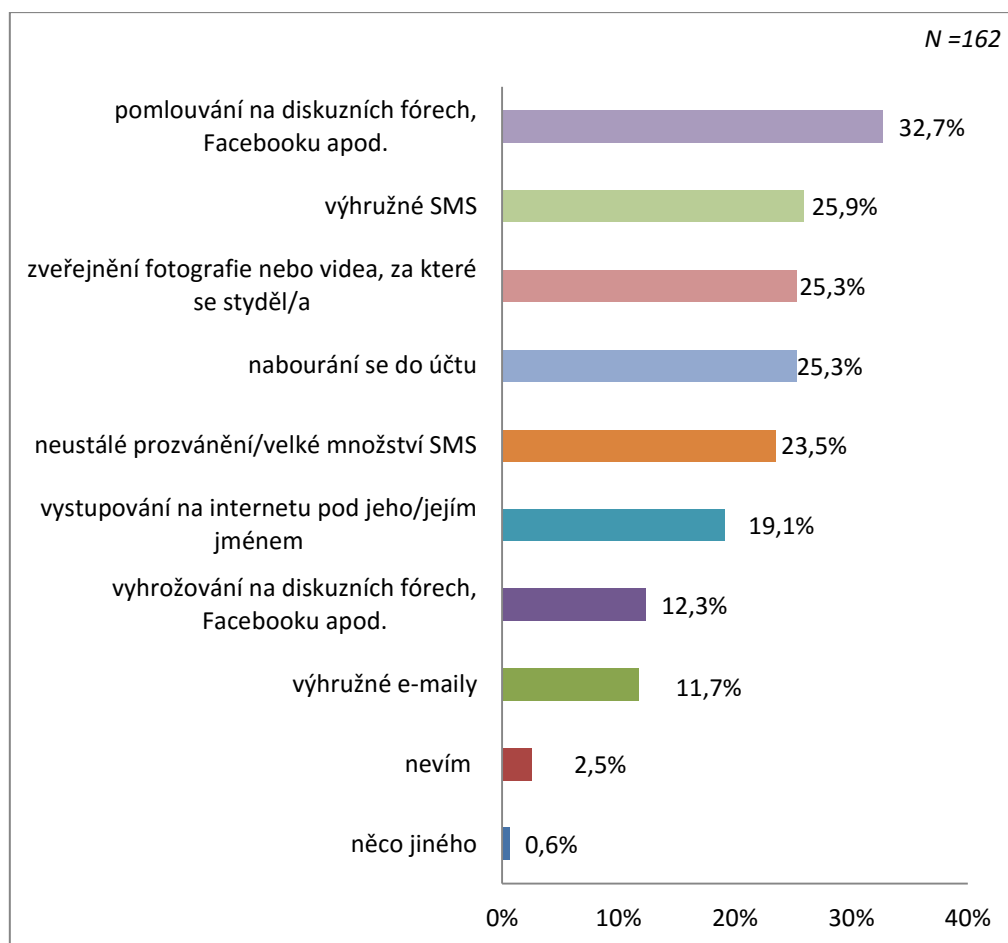
<i>důvody pro kyberšikanu</i>	<i>počet</i>
osobní vztah	16
závist	7
psychická labilita útočícího	6
odlišné názory, chování	5
vzhled	4
poškození, pomluva, pomsta, zastrašování (bez bližší specifikace)	3
pokus o podvod/odstranění ze zaměstnání	2
vstup do politiky	1
zábava	1
sexuální orientace	1
rozepře na online hře	1

2.7 Zprostředkovaná zkušenost s kyberšikanou

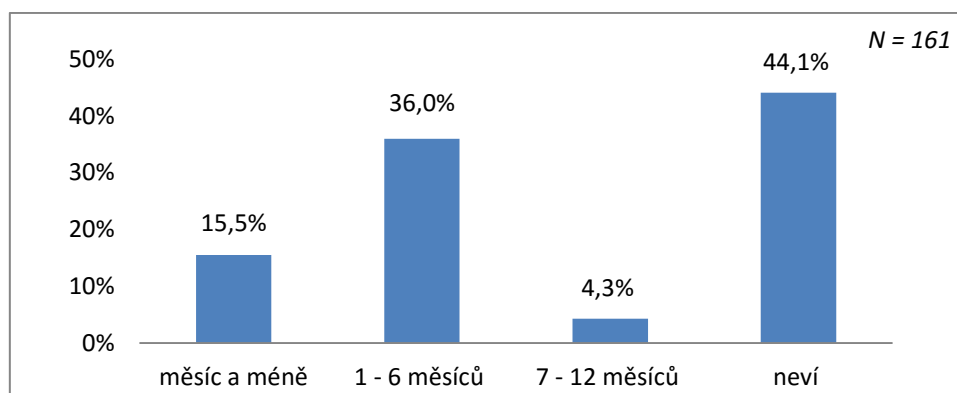
Mezi všemi respondenty se vyskytlo 162 osob, které mají ve svém okolí známého (kamarádka, kolega z práce apod.) se zkušeností s kyberšikanou. Požádali jsme je o zodpovězení obdobných otázek jako v případech, kdy jsme se dotazovali na jejich osobní zkušenost. K většině z nich jsme ale přidali možnost nevím.

Z této skupiny se nejčastěji, a to u téměř třetiny respondentů (32,7 %), jednalo o kyberšikanu ve formě pomlouvání na diskuzních fórech, Facebooku apod., dále čtvrtina respondentů (25,9 %) označila možnost „posílání výhružných SMS“ a ve stejném počtu i možnost „zveřejnění jeho/její fotografie nebo videa, za které se daný člověk styděl“. Nabourání se do účtu (e-mail, Facebook, profil na diskusním fóru, seznamce apod.) se týkalo také čtvrtiny respondentů (25,3 %), jakož i prozvánění/zasílání velkého množství SMS (23,5 %). Zhruba pětina měla zkušenost s tím, že někdo vystupoval na internetu pod jeho/jejím jménem (19,1 %). S vyhrožováním na diskuzních fórech, Facebooku apod. se setkala 12,3 % těchto známých, se zasíláním výhružných e-mailů 11,7 %. O co se konkrétně jednalo, nevědělo pouze 2,5 % respondentů. Z tohoto výčtu je patrné, že respondenti často (jednalo se o 45 %) uváděli různé kombinace více projevů kyberšikany.

²⁶ Přesné znění otázky: „Co si myslíte, že bylo důvodem toho, že Vám někdo začal takto ubližovat, poškozovat Vás?“

Graf č. 22: Podoby kyberšikana u známé/ho (v %)²⁷

Jak dlouho trvaly případy kyberšikany, se kterou se známí respondentů setkali? Největší část z nich to nevěděla (44,1 %). Přibližně třetina případů trvala od jednoho měsíce do půl roku. 15,5 % případů měsíc a méně a 4,3 % trvaly v rozmezí půl roku až jeden rok.

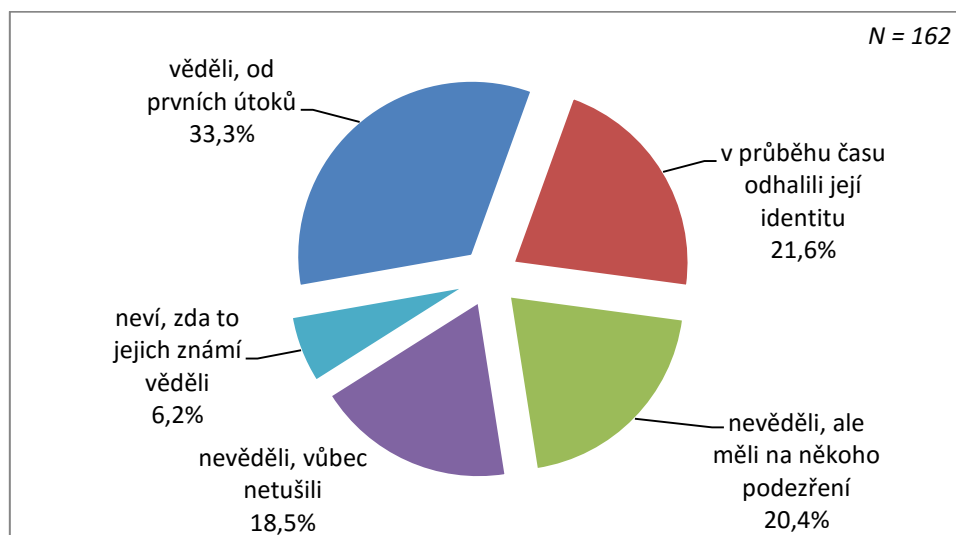
Graf č. 23: Délka trvání kyberšikany (v %)²⁸

²⁷ Přesné znění otázky: „Co přesně se Vašemu blízkému člověku (např. kamarád/ka, příbuzný/á apod.) přihodilo? Můžete označit více odpovědí“.

²⁸ Přesné znění otázky: „A jak dlouho to trvalo? Napište počet měsíců“.

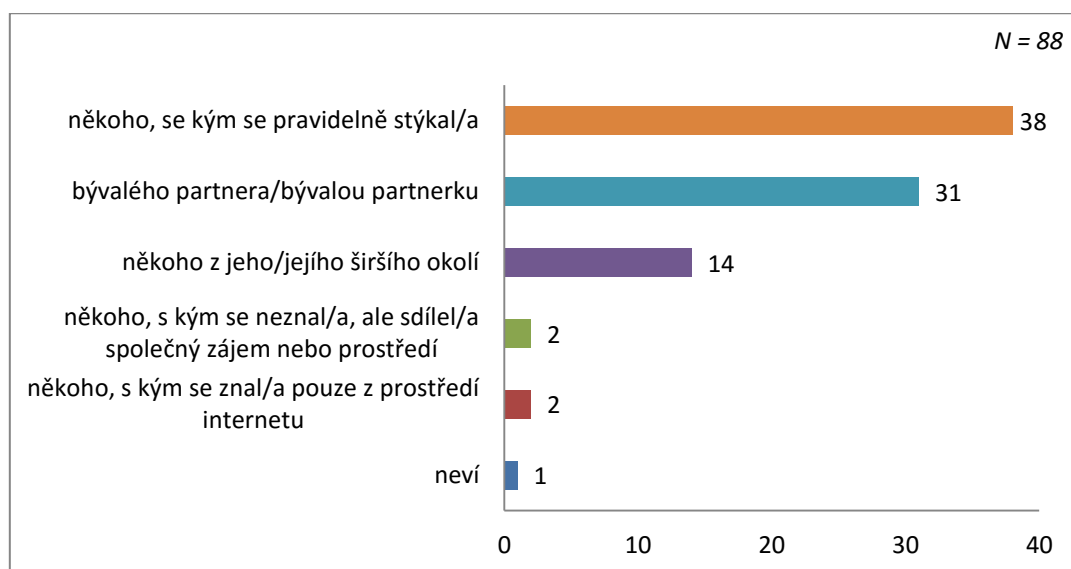
Již od prvních útoků věděla třetina osob (33,3 %), kdo proti nim kyberšikanu vede, a v průběhu času identitu šikanujícího odhalila více než pětina osob (21,6 %). Nevěděla, avšak měla podezření, pětina osob (20,4 %), vůbec to netušilo 18,5 % známých. V 6,2 % případů si respondenti nebyli jisti, zda to jejich známý/á věděl/a.

Graf č. 24: Znalost identity původce kyberšikany (v %)²⁹

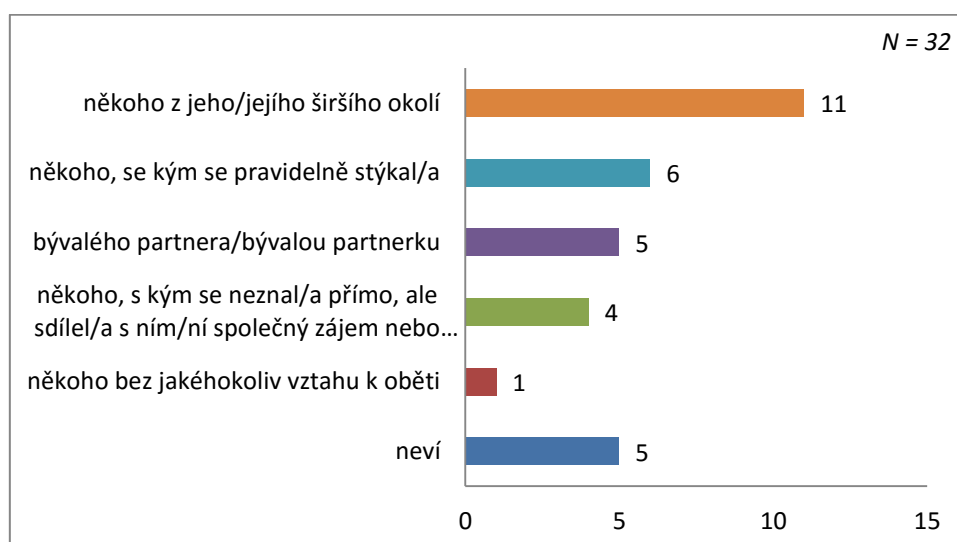
Více než polovina respondentů (54,9 %, což je 89 osob) tak věděla, kdo je šikanuje. V těchto případech se jednalo nejčastěji (38 osob) o někoho, s kým se člověk pravidelně stýkal (např. kamarádka; spolužák; kolega z práce apod.) a dále o bývalého partnera či bývalou partnerku (31). Ve 14 případech šlo o někoho z širšího okolí známého (např. známá/známý „od vidění“; soused). Nejméně častými případy pak bylo šikanování od někoho, s kým se známý neznal, ale sdílel s ním společný zájem nebo prostředí (např. zaměstnanec konkurenční firmy; bývalý partner jeho/jejího současné partnerky/partnera; konkurenční blogger; 2 osoby), a od někoho, s kým se známý znal pouze z prostředí internetu (např. návštěvník internetového fóra, na které známý/známá přispíval/a; hráč z on-line hry; známá/ý z chatu; 2 osoby). Zcela jist si nebyl pouze 1 respondent.

²⁹ Přesné znění otázky: „Věděl/a, kdo mu/jí ubližuje (příp. poškozuje)? Označte pouze jednu možnost“.

Graf č. 25: Identita původce kyberšikany (v abs. počtech)³⁰

Známých či blízkých respondentů, kteří nevěděli s jistotou, avšak měli podezření na toho, kdo jim ubližuje či je poškozuje, bylo 33.

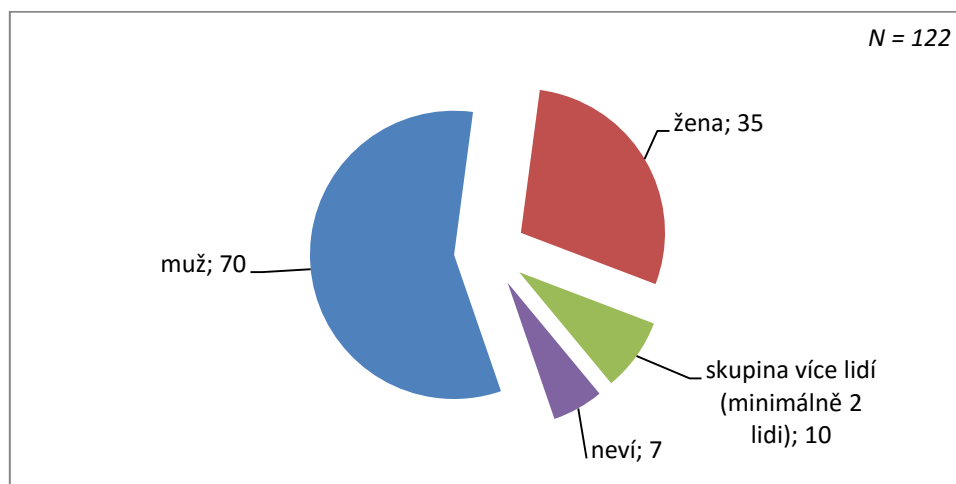
Z nich více než třetina (11 osob) měla podezření na někoho z jeho/jejího širšího okolí (např. známá/známý „od vidění“; soused). Necelá pětina (6) podezírala někoho, s kým se pravidelně stýkala (např. kamaráda; spolužáka; kolegu z práce). Bývalého partnera či partnerku podezíralo 5 osob. Někoho, s kým se známý neznal přímo, ale sdílel s ním společný zájem nebo prostředí (např. zaměstnanec konkurenční firmy; bývalý partner jeho/jejího současné partnerky/partnera; konkurenční blogger) pak 4 osoby. Někoho bez jakéhokoliv vztahu ke svému známému označil 1 respondent. Jisto si nebylo 5 respondentů.

Graf č. 26: Identita původce kyberšikany u respondentů, kteří si nebyli zcela jistí (v abs. počtech)²⁹

³⁰ Přesné znění otázky: „Jednalo se o: Označte pouze jednu možnost“.

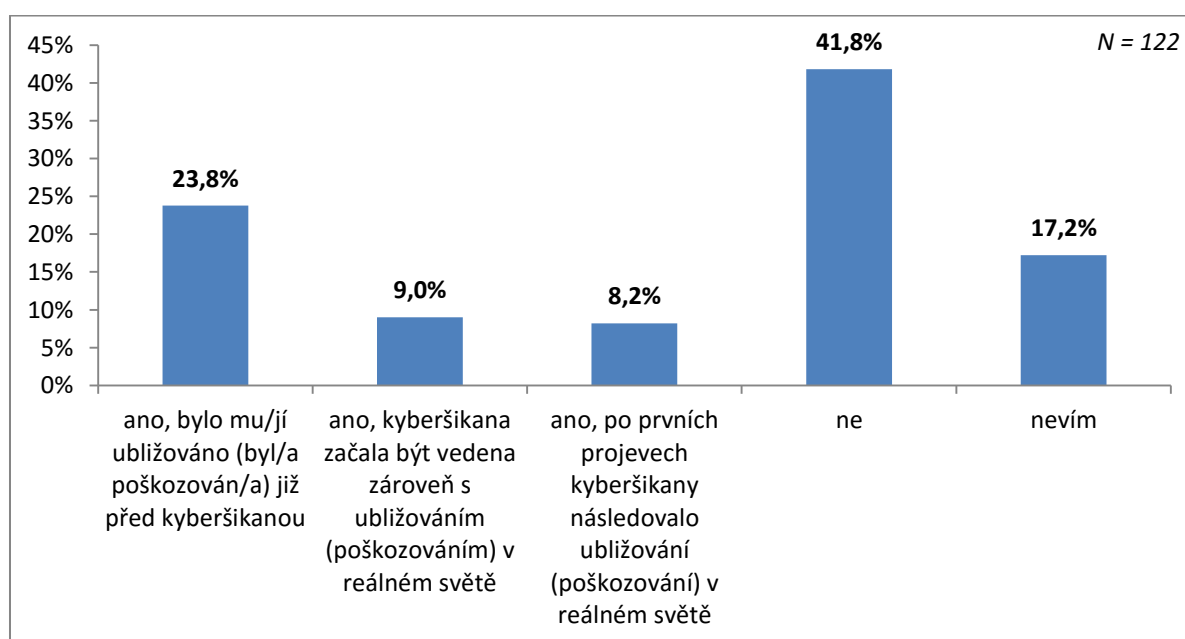
Když vezmeme v úvahu všechny osoby, které věděly, kdo je šikanuje, či měly na někoho podezření, potom vidíme, že původci kyberšikany byli – stejně tak jako u případů osob s vlastní zkušeností – většinou muži (70 případů), přičemž žen bylo o polovinu méně (35). 10 respondentů označilo jako původce skupinu alespoň dvou lidí a 7 respondentů si nebylo jisto.

Graf č. 27: Původce kyberšikany podle pohlaví (v abs. počtech)³¹

Propojení klasické šikany s kyberšikanou nebylo zcela identické jako u respondentů, kteří popisovali svou osobní zkušenost. Počet těch, kteří uvedli, že jejich známý byl vystaven oběma formám kyberšikany (41 %), byl přibližně stejný jako počet těch, kteří zažívali pouze kyberšikanu (41,8 %). 17,2 % respondentů si nebylo odpovědí jisto.

Graf č. 28: Spojení kyberšikany a klasické šikany (v %)³²

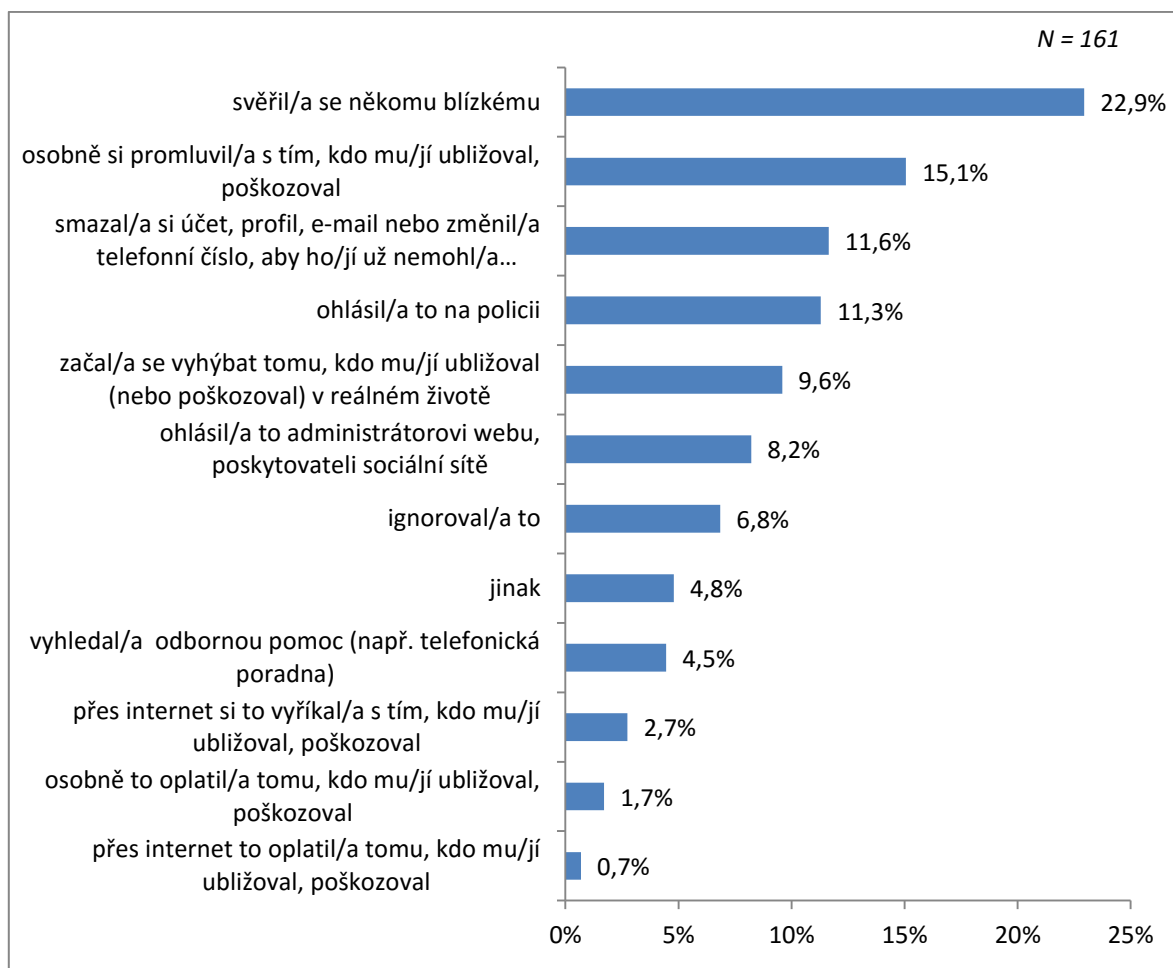

³¹ Přesné znění otázky: „Tím, kdo Vašemu blízkému ubližoval, byl/a: Označte pouze jednu možnost“.

³² Přesné znění otázky: „Stává se, že člověk, který je vystaven kyberšikaně, zažívá ubližování (poškození) od téhož člověka i v reálném světě. Bylo tomu tak i v případě, který popisujete? Označte pouze jednu možnost“.

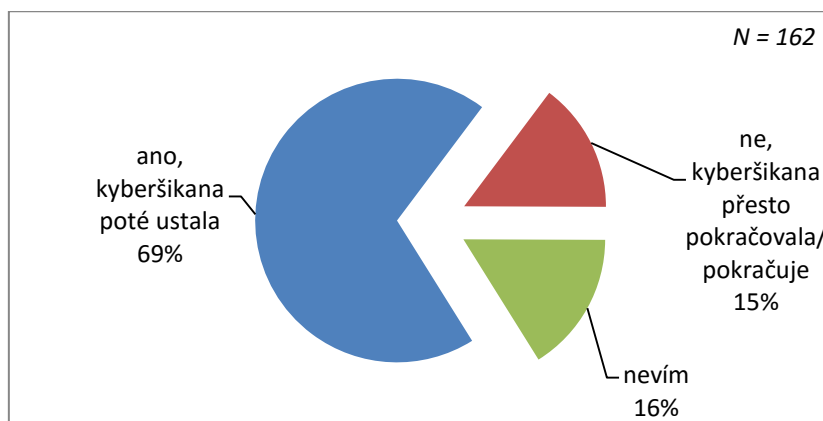
Respondenti byli požádáni, aby uvedli, jak jejich známí na kyberšikanu reagovali. Struktura těchto reakcí je velmi podobná jako té u respondentů s osobní zkušeností. Nejčastěji se poškozené osoby svěřily někomu blízkému (22,9 %), osobně si to vyříkaly s původcem kyberšikany (15,1 %), smazaly si účet (e-mail, profil apod.; 11,6 %) či to ohlásily na policii (11,3 %). Další reakce jsou obsaženy v grafu č. 29.

Graf č. 29: Reakce (způsoby řešení) na kyberšikanu (v %)³³

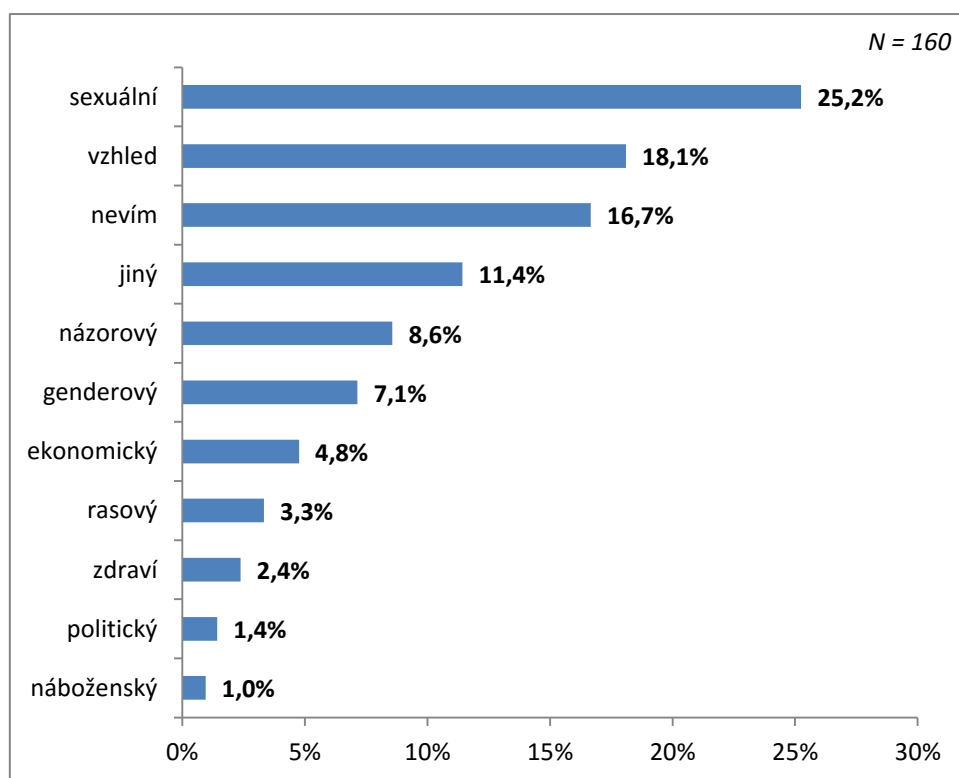

Po intervencích kyberšikana ustala ve více než dvou třetinách případů (69 %). Pouze v 15 % se s ní musely poškozené osoby dále potýkat. V přibližně stejném počtu si respondenti nebyli jistí, zda měly reakce svých známých na kyberšikanu kýžený efekt.

³³ Přesné znění otázky: „**Jak se rozhodl/a, že bude svou situaci řešit? Můžete označit více odpovědí**“.

Graf č. 30: Úspěšnost vyřešení situace (v %)³⁴

Čtvrtina respondentů (25,2 %) uvedla, že případy kyberšikany, kterou popisovali, měly sexuální podtext, jako jsou např. různé sexuální narážky či návrhy. Další část respondentů pak dále označovala jako podtext vzhled (18,1 %), jiný důvod (11,4 %), názor (8,6 %) a gender (7,1 %). Podtext neznalo 16,7 % respondentů.

Graf č. 31: Podtext kyberšikany (v %)³⁵

³⁴ Přesné znění otázky: „Přispělo toto rozhodnutí k vyřešení celé situace? Označte pouze jednu možnost“.

³⁵ Přesné znění otázky: „Jaký byl podtext kyberšikany, kterou popisujete? Můžete označit více odpovědí“.

V kolonce „jiný podtext“ respondenti v drtivé většině uváděli odpovědi, které lze zařadit do kategorie osobních vztahů (19 případů z 23). Jednalo se např. o žárlivost, neunesení partnerského rozchodu, odmítnutí navázání partnerského vztahu apod.

Tabulka č. 10: Jiný podtext kyberšikany (v abs. počtech)

<i>jiný podtext kyberšikany</i>	<i>počet</i>
vztahový	19
potřeba ublížit	1
snaha obohatit se	1
závist	1
sexuální orientace	1

Poslední otázka, která se týkala zprostředkované zkušenosti s kyberšikanou, byla otevřená a respondenti v ní byli požádáni, aby napsali důvod, o kterém se domnívají, že stál za poškozováním jejich známých. Nejčastěji – v 49 případech – se jednalo o důvody související s osobními vztahy respondentů, často to byly rozepře mezi bývalými partnery, neunesení rozchodu, žárlivost, odmítnutí navázat partnerský vztah atd. Další skupiny odpovědí byly již méně početné. Respondenti často uváděli jako důvod závist (16), blíže nespecifikovanou psychickou labilitu šikanujícího (15) a šikanování pouze pro zábavu či zabít čas (13). Celkový výčet je obsažen v tabulce č. 11.

Tabulka č. 11: Důvody pro kyberšikanu (v abs. počtech)³⁶

<i>důvody pro kyberšikanu</i>	<i>počet</i>
osobní vztah	49
závist	16
psychická labilita, nízké sebevědomí původce šikany, příp. projev puberty	15
zábava	13
vzhled	6
snaha ublížit, zesměšnit	4
zisk financí, důležité funkce/zaměstnání	4
rasový motiv	3
pomsta	2
názory, chování	1
sexuální orientace	1

³⁶ Přesné znění otázky: „Co si myslíte, že bylo důvodem šikanování?“

2.8 Vztah mezi kyberšikanou a vybranými charakteristikami respondentů

Datový soubor jsme si rozdělili na respondenty, kteří mají osobní zkušenost a ty, kteří ji nemají. V následujícím textu se tak zaměříme na respondenty s vlastní zkušeností a nebudeme zohledňovat fakt, zda respondenti znají někoho ze svého okolí, kdo se stal obětí kyberšikany. K prokázání významnosti vztahů mezi výskytem kyberšikany a charakteristikami respondentů jsme využili tzv. test dobré shody. Sílu prokázaných vztahů jsme měřili pomocí koeficientu Cramerovo V, který nabývá hodnot 0 až 1. Čím více se přitom výpočet koeficientu blíží hodnotě 1, tím je mezi charakteristikami vztah silnější. Naopak čím více se výpočet blíží hodnotě 0, tím je vztah charakteristik slabší.

2.8.1 Kyberšikana a sociodemografické charakteristiky

Při porovnávání zkušeností s kyberšikanou a sociodemografickými údaji o respondentech, se jako statisticky významné jeví pouze několik vztahů (např. osobní zkušenost a vzdělání), což neznamená, že ostatní zjištění nejsou důležitá a zajímavá. Právě naopak, jak uvádíme dále, jedná se o zjištění, která mohou vyvrátit původní hypotézy, výsledky obdobných výzkumů či zažité vnímání kyberšikany a jejího výskytu ve společnosti.

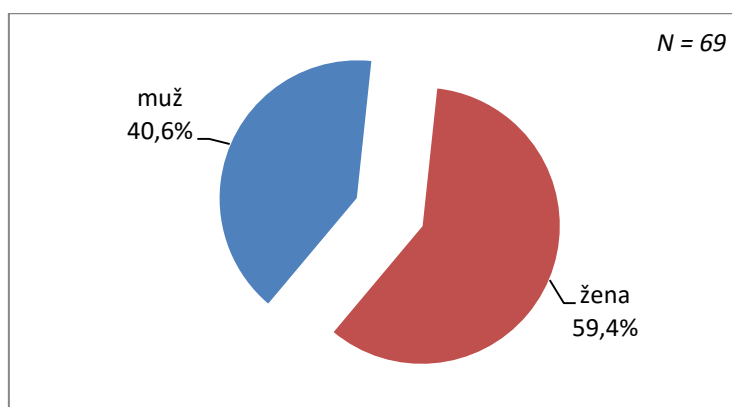
Nejčastěji se s kyberšikanou na vlastní kůži setkávají lidé do 40 let (43 z 340 respondentů ve věku 18 až 39 let), naopak mezi respondenty staršími 65 let se objevil pouze jeden. Hodnota Cramerova V činí 0,153, což znamená mírnou závislost.

Tabulka č. 12: Zkušenost s kyberšikanou ve vztahu k věku

věková kategorie	mám osobní zkušenost		nemám osobní zkušenost		celkem	
	v abs.	v %	v abs.	v %	v abs.	v %
18 až 39 let	43	12.6%	297	87.4%	340	100.0%
40 až 64 let	25	8.0%	288	92.0%	313	100.0%
65 a více let	1	0.7%	144	99.3%	145	100.0%
celkem	69	8.6%	729	91.4%	798	100.0%

Předpokládaná **hypotéza o vztahu pohlaví a zkušenosti s kyberšikanou** se statisticky nepotvrdila. Koeficient asociace (Cramerovo V) dosáhl nízkých hodnot. Poměr mezi muži a ženami, kteří uvedli, že se stali obětmi kyberšikany je přibližně 40 ku 60. Je však nutné si uvědomit, že v celkovém výzkumném vzorku byli muži zastoupeni 47% a ženy 53%.

Graf č. 32: Zkušenost s kyberšikanou podle pohlaví (v %)

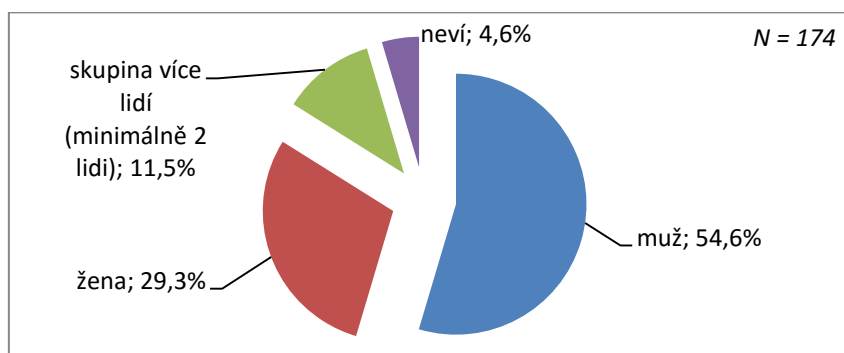
Přesnější pohled na výslednou statistiku nám přináší níže uvedená tabulka, která obsahuje absolutní hodnoty i řádková procenta. Z celkového počtu mužů se obětí kyberšikanou stalo 7,3% mužů (28 z 381 mužů) a u žen toto číslo činilo 9,8% (41 z 417 žen). Celkově se v našem vzorku vyskytovalo 8,6% obětí (69 respondentů z 813). Ženy se tak o něco častěji stávaly oběťmi kyberšikanou, ale rozdíl mezi oběma pohlavími nebyl až tak výrazný. Velmi podobné výsledky vykazovaly i případy známých od respondentů.

Tabulka č. 13: Zkušenost s kyberšikanou ve vztahu k pohlaví

pohlaví	mám osobní zkušenost		nemám osobní zkušenost		celkem	
	v abs.	v %	v abs.	v %	v abs.	v %
muž	28	7.3%	353	92.7%	381	100.0%
žena	41	9.8%	376	90.2%	417	100.0%
celkem	69	8.6%	729	91.4%	798	100.0%

Zatímco je výskyt kyberšikanou u mužů a žen je spíše vyrovnanější, o údajích o původci se již tvrdit nelze. Vzali jsme v potaz všechny případy kyberšikanou (osobní i zprostředkovaná zkušenost). V grafu č. 33 vidíme, že ve většině případů byl původcem muž (54, 6 %), zatímco ženy tvoří pouze necelou třetinu (29, 3 %).

Graf č. 33: Původce kyberšikanou podle pohlaví (v %)

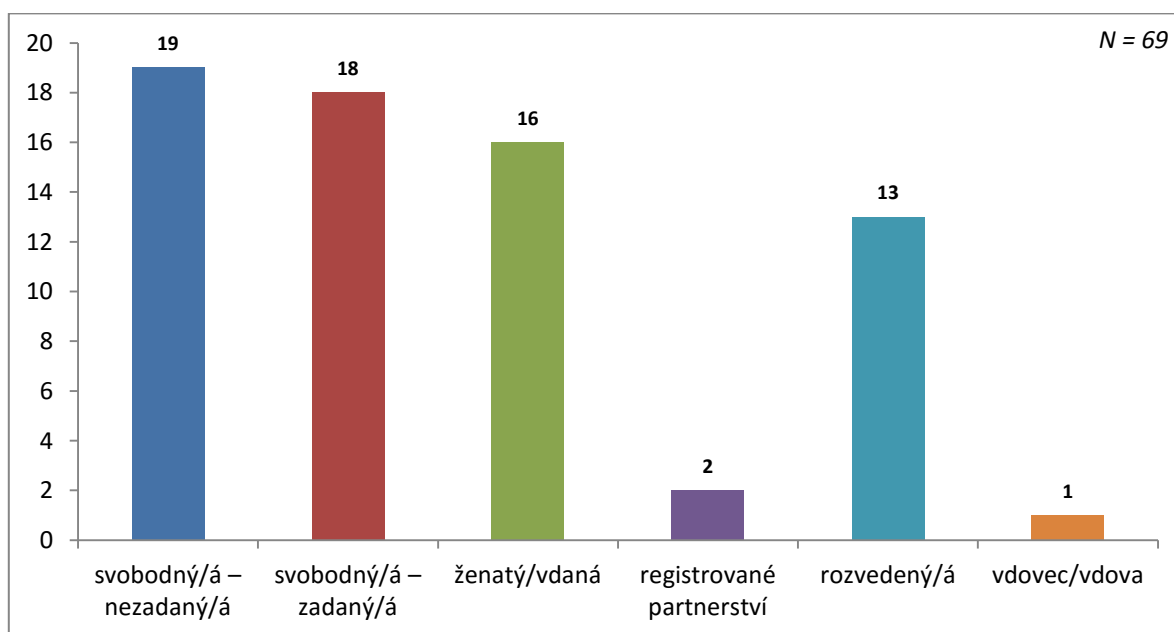
Jako statisticky mírně významný se ukázal vztah mezi osobní zkušeností a rodinným stavem. Oběťmi byli nejčastěji respondenti svobodní (zadaní i nezadaní). Lze říci, že každý desátý svobodný měl osobní zkušenost s kyberšikanou, díky čemuž tak svobodní tvořili více než polovinu všech obětí kyberšikan (37 z 69 respondentů). Naopak mezi vdovci a vdovami se vyskytl pouze 1 respondent z celkového počtu 59 vdov/vdovců. Ve vzorku se objevili 2 respondenti, kteří mají uzavřené registrované partnerství, přičemž oba se s kyberšikanou setkali.

Hodnota Cramerova V činí 0,213. Jedná se tak o mírnou sílu vztahu těchto dvou proměnných.

Tabulka č. 14: Zkušenost s kyberšikanou ve vztahu k rodinnému stavu (v abs. počtech)

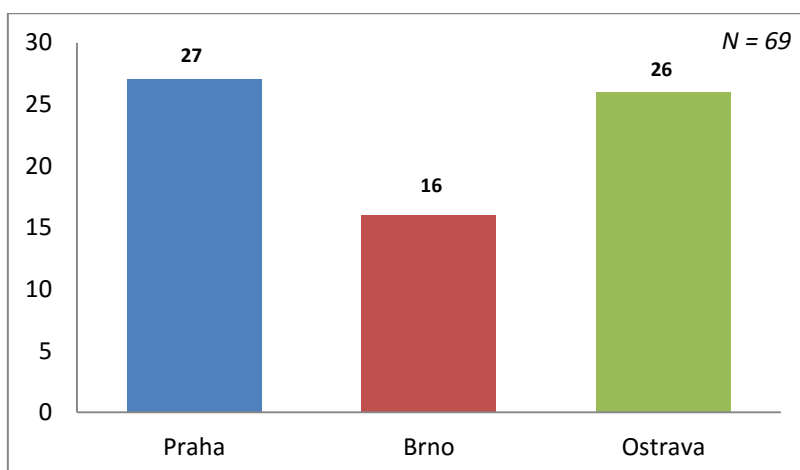
<i>rodinný stav</i>	<i>mám osobní zkušenost</i>	<i>nemám osobní zkušenost</i>	<i>celkem</i>
svobodný/á – nezadaný/á	19	120	139
svobodný/á – zadaný/á	18	165	183
ženatý/vdaná	16	291	307
registrované partnerství	2	0	2
rozvedený/á	13	91	104
vdovec/vdova	1	58	59
celkem	69	725	794

Graf č. 34: Osobní zkušenost s kyberšikanou podle rodinného stavu (v abs. počtech)

U respondentů jsme nezaznamenali rovnoměrné rozložení podle místa bydliště. Zatímco v Praze a Ostravě se s kyberšikanou setkal přibližně každý desátý respondent (27, resp. 26 respondentů), v Brně to byl přibližně každý šestnáctý (pouze 16 respondentů).

Graf č. 35: Osobní zkušenost s kyberšikanou podle bydliště (v abs. počtech)

Statisticky mírně silný vztah se projevila u čistého měsíčního příjmu (Cramerovo $V = 0,163$). Při pohledu do jednotlivých příjmových skupin vidíme, že poměrově nejvíce byli kyberšikanou zasaženi respondenti spadající do kategorie 40 až 50 tisíc (23,3%; 7 z celkového počtu 30 respondentů) a dále nízkopříjmoví respondenti (10,5%; 20 ze 149). Nejnížší výskyt kyberšikany byl zaznamenán u „nejbohatších“ (0 z 12) a respondentů s příjmem 10 až 20 tisíc korun (pouze 4,8%).

Tabulka č. 15: Zkušenost s kyberšikanou ve vztahu k příjmu

příjem	mám osobní zkušenost		nemám osobní zkušenost		Celkem	
	v abs.	v %	v abs.	v %	v abs.	v %
do 10 000,- Kč	20	13.4%	129	86.6%	149	100.0%
10 001,- až 20 000,- Kč	16	4.8%	320	95.2%	336	100.0%
20 001,- až 30 000,- Kč	20	10.5%	171	89.5%	191	100.0%
30 001,- až 40 000,- Kč	5	7.7%	60	92.3%	65	100.0%
40 001,- až 50 000,- Kč	7	23.3%	23	76.7%	30	100.0%
50 001,- až více	0	0.0%	12	100.0%	12	100.0%
celkem	68	8.7%	715	91.3%	783	100.0%

2.8.2 Kyberšikana a aktivita respondentů

„Čím je člověk aktivnější a potažmo tak více vstupuje do veřejného prostoru (ať už prostřednictvím elektronických médií či fyzicky), tím je jeho ohrožení kyberšikanou větší.“ Tak zní naše hypotéza, kterou jsme se snažili tímto dotazníkovým šetřením potvrdit/vyvrátit. Údaje o aktivitě respondentů jsme uvedli v úvodu této zprávy, nyní je však dáváme do vztahu k výskytu kyberšikany. Respondentům jsme předložili seznam činností a požádali je, aby označili všechny činnosti, které někdy provedli.

Otázka: Udělal/a jste někdy v minulosti některou z následujících činností nebo si alespoň dovedete představit, že byste něco takového mohl/a udělat? Stalo se někdy, že jste (se):

- podepsal/a petici?
- účastnil/a povolené stávky/demonstrace?
- účastnil/a nepovolené stávky/demonstrace?
- vstoupil/a do politiky na obecní nebo celostátní úrovni?
- pracoval/a jako dobrovolník/ice pro neziskovou organizaci?
- pracovala jako dobrovolník/ice pro církev, náboženskou organizaci?
- podílel/a na pořádání akcí pro veřejnost (např. vzdělávacích, kulturních)?
- účastnil/a veřejné debaty/diskuze, kde jste zároveň i přispěl/a svým názorem (např. o výstavbě obchodního centra)?
- přispěl/a svým názorem či otázkou do pořadu v televizi, rádiu (např. Hyde Park apod.)?
- zveřejnil/a své fotky na internetu (např. na svém facebookovém profilu, blogu)?
- zveřejnila vlastní video (např. na YouTube)?
- přispěl/a svým názorem (např. politickým, náboženským apod.) na sociální síť (např. Facebook)?
- okomentoval/a článek (video) na webu, blogu (např. iDNES apod.)

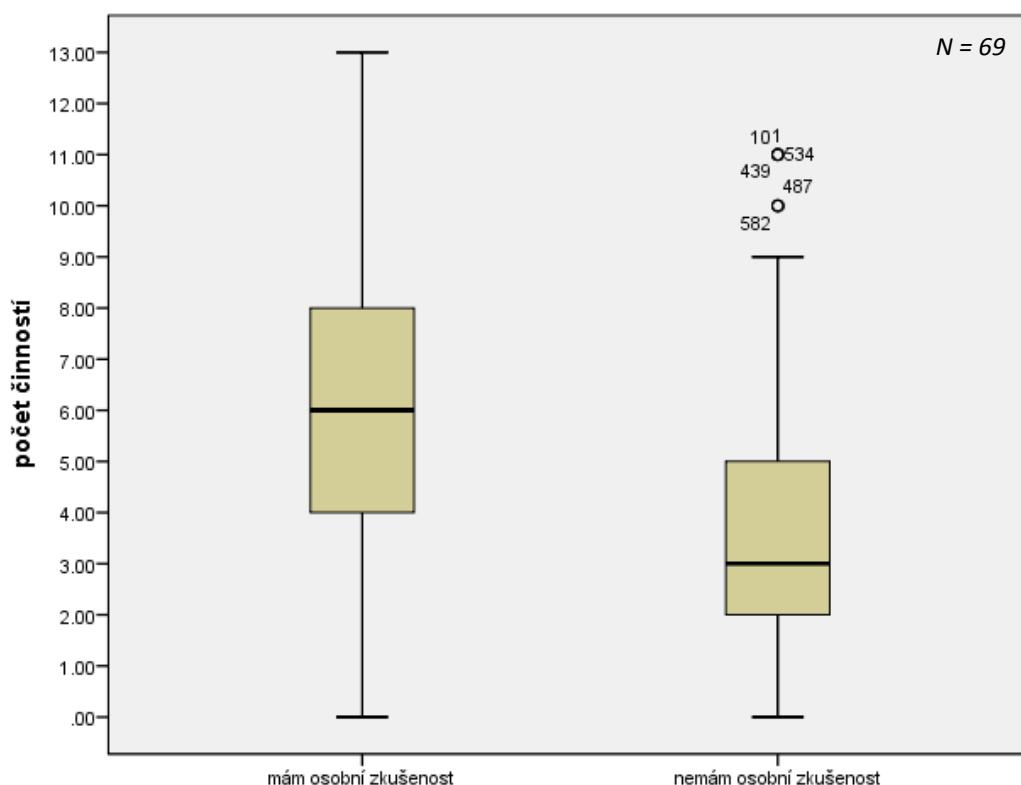
Respondenti, kteří mají osobní zkušenost s kyberšikanou, uvedli v průměru více činností. Mediánová hodnota je u této skupiny respondentů 6 činností, zatímco u ostatních respondentů činí 3 činnosti.

Tabulka č. 16: Zkušenost s kyberšikanou ve vztahu k aktivismu (střední hodnoty)

	<i>mám osobní zkušenost</i>	<i>nemám osobní zkušenost</i>	<i>celkem</i>
průměr	6,01	3,48	3,68
medián	6	3	3
počet	69	729	798

Rozložení dat ilustrujeme v následujícím boxplotu (krabicový graf či krabicový diagram). „Krabicová část“ zobrazuje 2. a 3. kvartil, tedy 50% dat. V našem případě 50% respondentů s osobní zkušeností označilo 4 až 8 činností, ostatní respondenti označili 2 až 5 činností. Úsečka v „boxu“ zobrazuje hodnotu mediánu. U první skupiny respondentů je přesně uprostřed, zatímco u druhé je v nižší části „boxu“, což znamená, že více respondentů označovalo malý počet činností.

Graf č. 36: Zkušenost s kyberšikanou ve vztahu k aktivismu (střední hodnoty)

Nyní se podívejme na jednotlivé činnosti. Odpovědím jsme přiřadili hodnoty: 1 pro ano a 2 pro odpověď ne. Pro každou otázku jsme pak vypočítali průměr. Největší rozdíly v průměrných odpovědích na jednotlivé otázky se týkají téměř výhradně činností prováděných v prostředí internetu (zveřejnění fotek, videí, komentování článků, prezentování svých názorů na sociální síti). Tyto rozdíly jsou označeny červeně. U ostatních činností jsou hodnoty nižší (s výjimkou účasti na povolené demonstraci či stávce).

Tabulka č. 17: Zkušenost s kyberšikanou ve vztahu k aktivismu (aritmetický průměr)

činnost	má zkušenost	nemá zkušenost	rozdíl
podepsal/a petici?	1,26	1,40	0,14
zveřejnila své fotky na internetu	1,29	1,50	0,21
okomentoval/a článek (video) na webu, blogu	1,35	1,65	0,31
přispěl/a svým názorem na sociální síť	1,36	1,72	0,35
podílel/a na pořádání akcí pro veřejnost?	1,41	1,60	0,19
účastnil/a povolené stávky/demonstrace?	1,43	1,69	0,25
účastnil/a veřejné debaty/diskuze, kde jste zároveň i přispěl/a svým názorem?	1,54	1,72	0,19

zveřejnil/a vlastní video?	1,54	1,81	0,27
pracoval/a jako dobrovolník/ice pro neziskovou organizaci?	1,58	1,77	0,19
přispěl/a svým názorem či otázkou do pořadu v televizi, rádiu?	1,72	1,92	0,19
účastnil/a nepovolené stávky/demonstrace?	1,78	1,86	0,07
vstoupil/a do politiky na obecní nebo celostátní úrovni?	1,86	1,93	0,08
pracovala jako dobrovolník/ice pro církev, náboženskou organizaci?	1,87	1,93	0,06

Statisticky nejvýznamnější závislost osobní zkušenosti s kyberšikanou vykazují odpovědi na otázku, zda respondenti přispěli svým názorem (politickým, náboženským apod.) na sociální síť. Hodnota Cramerova V je 0,214. Z níže uvedené tabulky můžeme vyčíst, že respondenti, kteří měli osobní zkušenost s kyberšikanou, v cca 64% tuto činnost někdy udělali, naopak mezi ostatními respondenty tomu bylo u pouhých 28,5 %.

Tabulka č. 18: Zkušenost s kyberšikanou ve vztahu k příspěvkům na sociální síti

	<i>přispěl</i>		<i>nepřispěl</i>		<i>celkem</i>	
	<i>v abs.</i>	<i>v %</i>	<i>v abs.</i>	<i>v %</i>	<i>v abs.</i>	<i>v %</i>
mám osobní zkušenost	44	63.8%	25	36,2%	69	100.0%
nemám osobní zkušenost	206	28.5%	518	71,5%	724	100.0%
celkem	250	31.5%	543	68,5%	793	100.0%

Nejmenší závislosti, které je možné hodnotit jako téměř nulové, vykazovaly proměnné: účast v politice, podepsání petice, účast na nepovolené demonstraci/stávce a dobrovolnická práce pro církev nebo církevní organizaci.

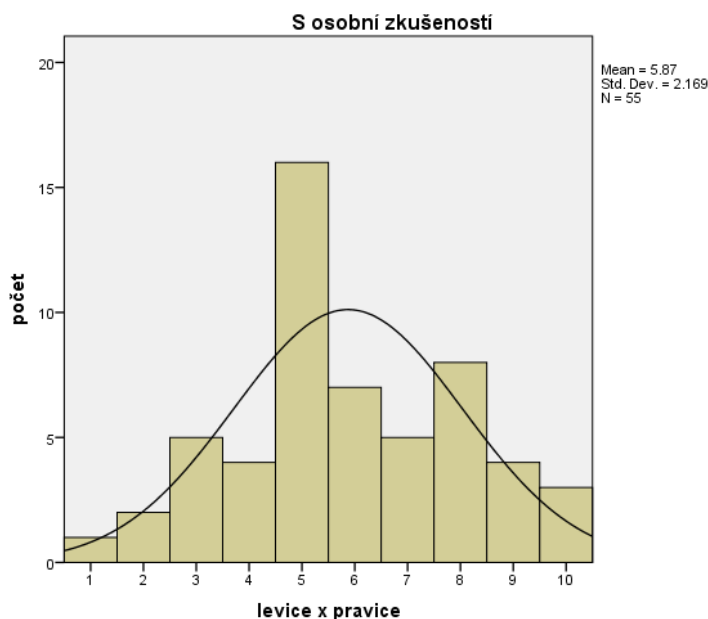
Data nám odhalily vztah mezi aktivitou na internetu a výskytem kyberšikany. Jako statisticky málo významné se jeví vztahy mezi aktivitou mimo internet a kyberšikanou. Hypotéza, podle které jsou kyberšikanou ohroženi všichni lidé, kteří jsou obecně aktivní a vystupují veřejně, se nepotvrdila.

2.8.3 Kyberšikana a názory respondentů

Další základní **hypotéza se týkala vlivu názorů na výskyt kyberšikany**. Jednalo se o předpoklad, podle kterého jsou lidé s vyhraněnými názory častěji obětmi kyberšikany. Tuto hypotézu jsme ověřovali pomocí dvou otázek. V první z nich měli respondenti za úkol se zařadit na levoprávní škále politické orientace. Z níže uvedeného grafu je patrné, že respondenti s osobní zkušeností s kyberšikanou

nevykazují extrémní hodnoty. Extrémně vyhranění respondenti byli pouze 4 (jeden na levici a 3 na pravici). Toto sebezařazení nemělo na kyberšikanu vliv.

Graf č. 37: Zkušenost s kyberšikanou ve vztahu k politické orientaci (v abs. počtech)

Dále byli respondenti požádáni, aby vyjádřili míru souhlasu či nesouhlasu s několika tvrzeními, rozdělenými do 2 pomyslných skupin: první okruh se týká názorů na homosexuály, imigranty, muslimy a Romy. Druhý okruh se týká nezaměstnanosti, církve a státu. Respondentům jsme předložili níže uvedené výroky a požádali je, aby vyjádřili svůj souhlas či nesouhlas na škále 1 až 7:

- Homosexuální a lesbické páry by měly mít možnost adoptovat dítě.
- Naše země by měla přijímat imigranty.
- Přítomnost muslimů v ČR obohacuje naši kulturu.
- Ať si říká, kdo chce, co chce, většina Romů parazituje na státu.
- Nezaměstnanost existuje hlavně proto, že některým lidem se nechce pracovat.
- Katolická církev jde v zásadě jen o moc a majetek.
- Stát, jako takový je vlastně k ničemu, jenom omezuje svobodu lidí.

Tabulka č. 19 uvádí rozdíly ve středních hodnotách odpovědí (jedná se střední hodnoty odpovědí na všechny otázky souhrnně). Můžeme vidět, že mezi respondenty, kteří mají osobní zkušenost a těmi, kteří ji nemají, je rozdíl nepatrný. Co se týče mediánu, hodnota rozdílu činí pouze 0,28. Největší rozdíl v odpovědích nastal u prvního tvrzení, které se týká názorů na adopci homosexuálními páry. Zde se respondenti se zkušeností s kyberšikanou jeví jako tolerantnější (rozdíl oproti ostatním respondentům činil 0,82). U ostatních výroků byly rozdíly zcela minimální.

Tabulka č. 19: Zkušenost s kyberšikanou ve vztahu k názorům

<i>zkušenost</i>	<i>počet</i>	<i>průměr</i>	<i>medián</i>
mám osobní zkušenost	54	4,52	4,43
nemám osobní zkušenost	524	4,72	4,71
celkem	578	4,70	4,71

3. Shrnutí

Dotazníkovým šetření prošlo celkem 813 respondentů z Prahy, Brna a Ostravy, kteří byli vybíráni na základě kvótního výběru.

Internet, který je nejčastější platformou kyberšikany, používá většina z nich (necelých 85 %; 694 respondentů). Všichni z nich jej využívají doma pro své osobní účely, 536 z těchto respondentů jej používá i k výkonu své práce/povolání.

Co se týče používání internetu v rámci svého osobního života, respondenti nejčastěji prohlíželi webové stránky (71 % toto dělalo denně) a komunikovali pomocí e-mailu (65,3 %). Necelá polovina (46,4 %) pak denně komunikovala prostřednictvím sociálních sítí a přibližně čtvrtina (24,2 %) sledovala on-line videa či TV. Činnosti, díky kterým mohou lidé vyjadřovat své názory a postoje vůči širšímu publiku, pak měly menší zastoupení. Tvorbě vlastního webu či blogu se věnovalo 13,2 % alespoň jednou za měsíc 9 % respondentů. Podle očekávání byli respondenti o něco aktivnější v umísťování vlastních článků na internetu (alespoň jednou za měsíc toto dělalo 13,1 % respondentů). Přispíváním do internetových diskuzí se alespoň jednou za měsíc věnovala přibližně respondentů (35,3 %). Skupina uživatelů internetu, která je kyberšikanou potenciálně ohrožena, jsou také hráči a hráčky on-line her, při kterých probíhá vzájemná komunikace. Minimálně jednou měsíčně hrála on-line hry třetina respondentů (33,4 %), přičemž pouze proti jednomu respondentovi byla namířena kyberšikana v souvislosti s jejich hraním.

Naším předpokladem bylo, že respondenti mohou být ve značné míře informováni o prevenci kyberšikany (i díky obecné informovanosti o bezpečnosti na internetu), ale již nemají dostatek informací o tom, jak se zachovat, když ke kyberšikaně dojde. Téměř třetina respondentů uvedla, že ví, jak jí předcházet a jejich informace o tomto tématu byly dostačující (31,6 %). Téměř tři desetiny respondentů (27 %) mělo rovněž dostatek informací jak se zachovat, když ke kyberšikaně dojde. 28 % respondentů v případě předcházení kyberšikaně informace o tématu mělo, ale uvítalo by ještě další, a stejný podíl (27,9 %) měl stejné informace o tom, jak by se měl zachovat. Jak kyberšikaně předcházet, nevěděla, ale informace by uvítala, téměř čtvrtina tázaných (22,4 %) a více než čtvrtina (26,6 %) rovněž nevěděla, jak by se měla zachovat. Téměř pětina osob (18 %) nevěděla, jak kyberšikaně předcházet, jelikož ji toto téma nezajímalo, a stejný podíl (18,5 %) nezajímalo ani to, jak by se měli zachovat, kdyby k ní došlo. Jak je vidět, odpovědi na obě otázky jsou velmi podobné a rozdíl mezi informovaností o prevenci a informovaností o řešení projevů kyberšikany jsou zcela minimální. Původní předpoklad se tedy nepotvrdil.

Naším dalším očekáváním byl cca 15% výskyt kyberšikan v dospělé populaci. Z celkového výzkumného vzorku mělo osobní zkušenost s kyberšikanou 69 osob, což je 8,5 %. Celkově 162 respondentů znalo někoho s takovou zkušeností³⁷ a tři čtvrtiny (595) tedy s kyberšikanou nepřišly do styku. V následujícím textu uvádíme stručné shrnutí výsledků, vyčerpávající výčty obsahují příslušné podkapitoly.

Respondenti s osobní zkušeností se nejčastěji setkávali s pomlouváním na diskuzních fórech, příp. sociálních sítích (tuto možnost označilo 28 respondentů), a zasíláním výhružných SMS (taktéž 28). V podobném počtu pak označovali, že se jim někdo naboural do účtu, profilu či e-mailu (27), neustále prozváněl či zasílal velké množství SMS (24) a posílal výhružné e-maily (23).

Více než polovina (34 respondentů) uváděla dobu kyberšikan v délce více než jeden měsíc. Druhou nejpočetnější skupinou byli respondenti, kteří byli kyberšikanováni měsíc a méně (20). Více než půl roku jich uvedlo 11.

Co se týká identity, tak respondentů, kteří znali identitu šikanujícího, byla většina (53). V 19 případech se jednalo o někoho z jejich blízkého okolí, se kterým se pravidelně stýkali (kamarád/ka, spolužák/spolužačka apod.). O bývalého partnera/partnerku se jednalo v 9 případech a někoho ze širšího okolí (známý od vidění, soused apod.) v 7 případech.

Většina (32 osob) byla postižena pouze kyberšikanou. U ostatních respondentů však docházelo k propojení kyberšikan a klasickou šikanou ve fyzickém prostoru.

Respondenti reagovali na kyberšikanu různými způsoby, nejčastěji se jednalo o kombinaci více reakcí. V jedné třetině případů se poškození svěřili někomu blízkému (22 respondentů). Osobně si promluvil s tím, kdo jim ubližoval či je poškozoval, zhruba tři desetiny respondentů (21), a ignorovat problém se rozhodla více než čtvrtina (18). Smazal/a si účet, profil, e-mail nebo změnil/a telefonní číslo, aby poškozenou/ho ten, kdo jí/mu ubližoval, už nemohl kontaktovat, přibližně pětina těchto respondentů (14). Vyříkat si to přes internet s tím, kdo ubližoval, se rozhodla také necelá pětina (13). Vyhýbáním se osobě, která ubližovala, v reálném životě, se snažilo svou situaci řešit 12 poškozených, a stejné množství uvedlo, že to nahlásilo administrátorovi webu či poskytovateli sociální sítě. Na policii problém ohlásilo 11 osob. Odbornou pomoc (např. telefonickou poradnu) vyhledalo 5 osob a stejná část jich to osobně oplatila tomu, kdo jim ubližoval či je poškozoval. Přes internet tak učinily pouze 2 osoby.

Jako nejčastější podtext respondenti uváděli, a to v téměř třetině případů (21), názorový rozpor. Dále to byl podtext týkající se vzhledu (např. vysmívání se kvůli tomu, jak vypadá, jak se obléká; 20 respondentů) a sexuální (např. různé sexuální narážky, návrhy; 19). Necelá pětina uvedla podtext ekonomický (zaměřený na finanční situaci; 12) a také genderový (např. ponižování z důvodu, že je daná osoba ženou či mužem; 12). Politický podtext (zaměřený na politické přesvědčení) uvedlo 6 respondentů, a týkající se zdraví (tedy podtext zaměřený na zdravotní handicap, nadváhu apod.) 5 respondentů. Rasový, jakož i náboženský podtext byl označen dvakrát.

Ve více než třech čtvrtinách (54 osob) se povedlo situaci vyřešit a kyberšikana po intervenci ustala. U více než dvou desetin poškozených osob (15) tomu tak nebylo a kyberšikana pokračovala dál.

³⁷ Tyto dvě kategorie se překrývají u 28 respondentů.

Nejčastěji – v 16 případech – se jednalo o důvody související s osobními vztahy respondentů, často to byly rozpěří mezi bývalými partnery, neunesení rozchodu a žárlivost. Další skupiny odpovědí byly již méně početné. Respondenti často uváděli jako důvod závist (7), blíže nespecifikovanou psychickou labilitu šikanujícího (6), své odlišné názory či chování (5) a vzhled (4).

Předpokládaná **hypotéza o vztahu pohlaví a zkušenosti s kyberšikanou** se statisticky nepotvrdila. Koeficient asociace (Cramerovo V) dosáhl nízkých hodnot. Poměr mezi muži a ženami, kteří uvedli, že se stali oběťmi kyberšikan, je přibližně 40 ku 60. Je však nutné si uvědomit, že v celkovém výzkumném vzorku byli muži zastoupeni 47% a ženy 53%. Zatímco je výskyt kyberšikan u mužů a žen je spíše vyrovnanější, o údajích o jejím původu to již tvrdit nelze. Když jsme vzali v potaz všechny případy kyberšikan (osobní i zprostředkovaná zkušenost), tak ve většině případů byl původcem muž (54, 6 %), zatímco ženy tvořily pouze necelou třetinu (29,3 %). Skupina alespoň dvou šikanujících tvořila 11, 5 % případů a zbylí respondenti to nedokázali určit.

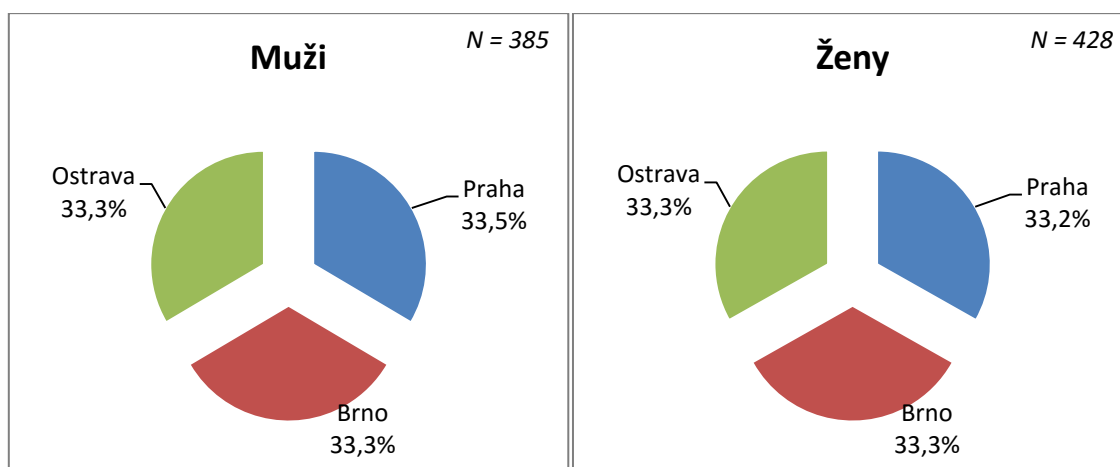
Hlavní hypotéza zněla: „Čím je člověk aktivnější a potažmo tak aktivně vstupuje do veřejného prostoru (ať už virtuálního či fyzického), tím je jeho ohrožení kyberšikanou větší.“ Respondenti, kteří mají osobní zkušenost s kyberšikanou, označili v průměru více vybraných činností, díky nimž prezentovali své názory a postoje na veřejnosti. Mediánová hodnota je u této skupiny respondentů 6 činností, zatímco u ostatních respondentů činí 3 činnosti. Největší rozdíly v průměrných odpovědích na jednotlivé otázky se týkají téměř výhradně činností prováděných v prostředí internetu (zveřejnění fotek, videí, komentování článků, prezentování svých názorů na sociální síti). Statisticky nejvýznamnější závislost mezi osobní zkušeností a kyberšikanou vykazují odpovědi na otázku, zda respondenti přispěli svým názorem (politickým, náboženským apod.) na sociální síť. Osoby, které měli osobní zkušenost s kyberšikanou, v cca 64% tuto činnost někdy udělali, naopak mezi ostatními respondenty tomu bylo u pouhých 28, 5 %. Nejmenší závislosti, které je možné hodnotit jako téměř nulové, vykazovaly proměnné: účast v politice, podepsání petice, účast na nepovolené demonstraci/stávce a dobrovolnická práce pro církev nebo církevní organizaci. Data nám tak odhalily vztah mezi aktivitou na internetu a výskytem kyberšikan. Jako statisticky nevýznamné se jeví vztahy mezi aktivitou mimo internet a kyberšikanou. Nelze tak říci, že se potvrdila hypotéza, podle které jsou kyberšikanou ohroženi všichni lidé, kteří jsou obecně aktivní a vystupují veřejně. To ilustruje i výčet důvodů, které respondenti uváděli v otevřené otázce. Ze 47, kteří na ni odpověděli, jich třetina (16) uváděla důvody týkající se osobních vztahů jako např. žárlivost, pomsta po ukončení vztahu, odmítnutí partnerského vztahu apod. Dále uváděli závist (7) či zdůrazňovali nevyrovnanost osoby šikanujícího (6). Z důvodů, které by mohly souviset s prezentací názorů na veřejnosti či aktivismem, se jednalo pouze o 5 případů názorových rozpěří či odlišností a 1 případ souvisel se vstupem respondenta do politiky.

4. Přílohy

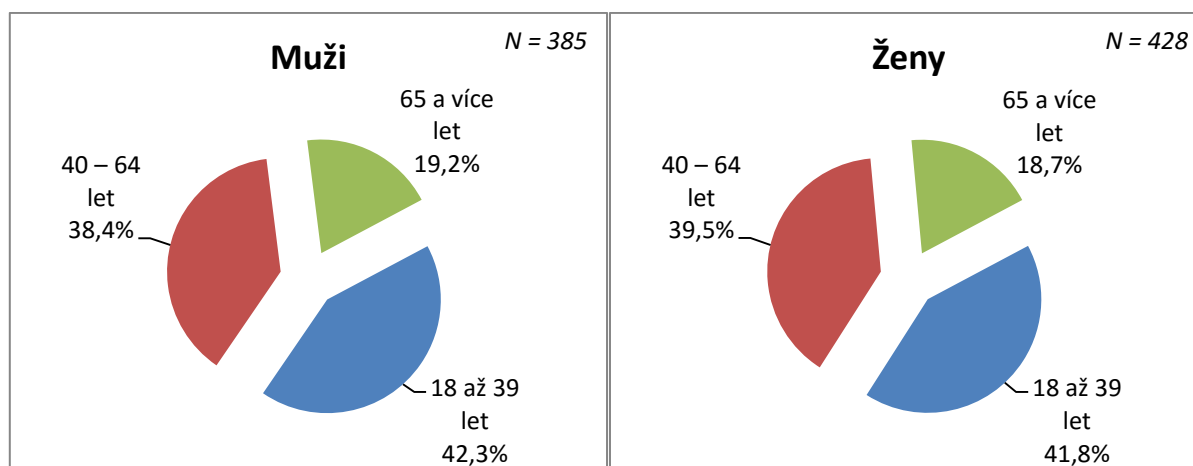
V příloze uvádíme grafy a tabulky, které zobrazují odpovědi podle genderové příslušnosti respondentů. Kde to bylo možné, uvádíme odpovědi obou skupin v jednom grafu, u ostatních jsme pro obě skupiny vytvořili samostatné grafy. Členění této části kopíruje (resp. se odkazuje) strukturu předchozího textu.

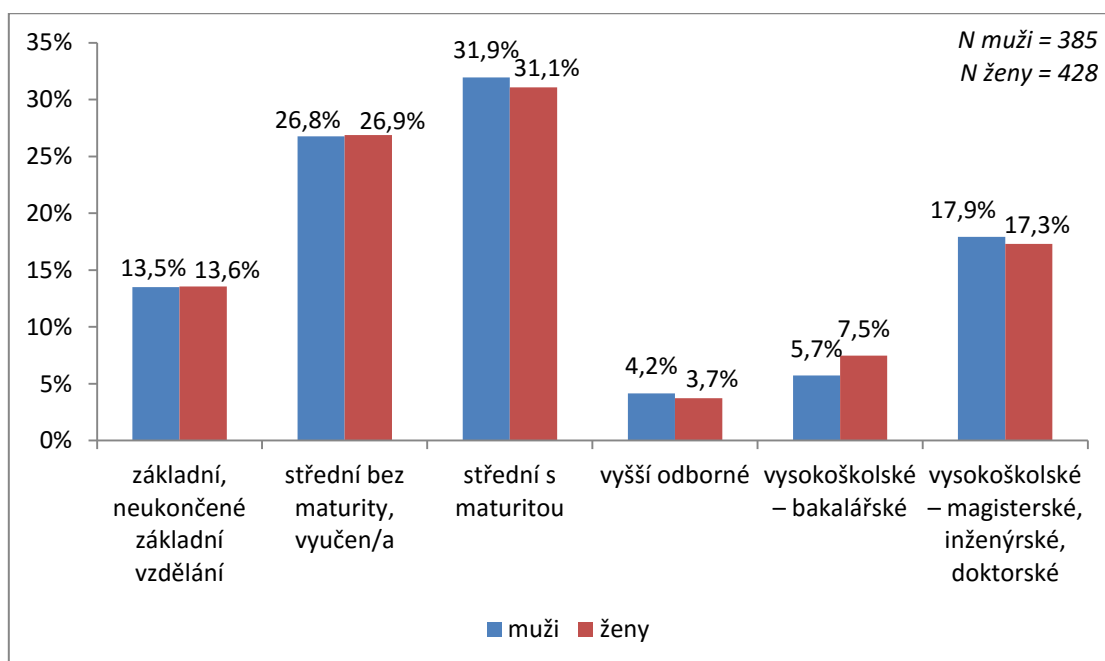
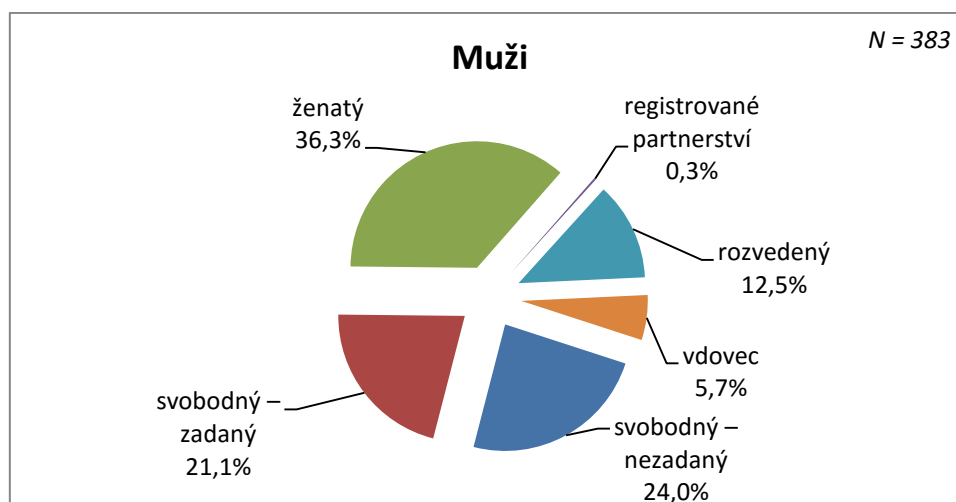
Ad 2.1 Sociodemografické údaje

Graf č. 38: Bydliště respondentů (v %)

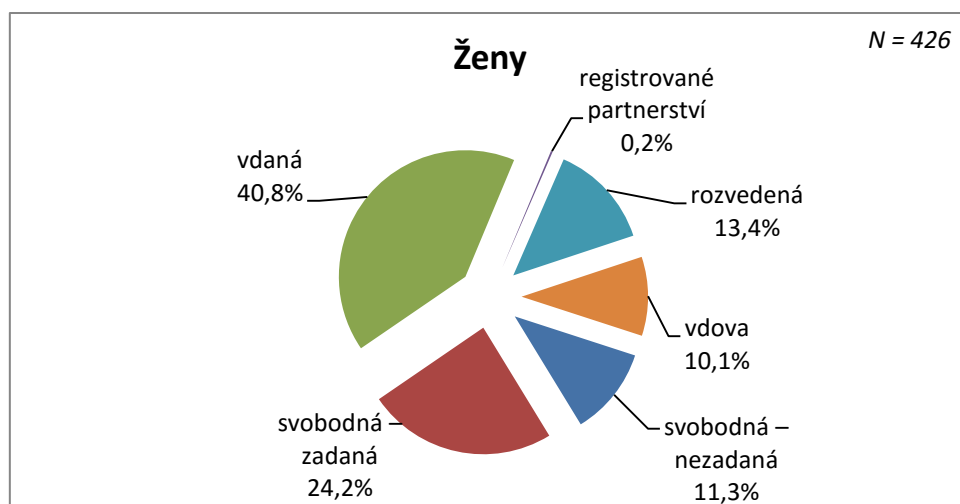
Graf č. 39: Věkové kategorie respondentů (v %)

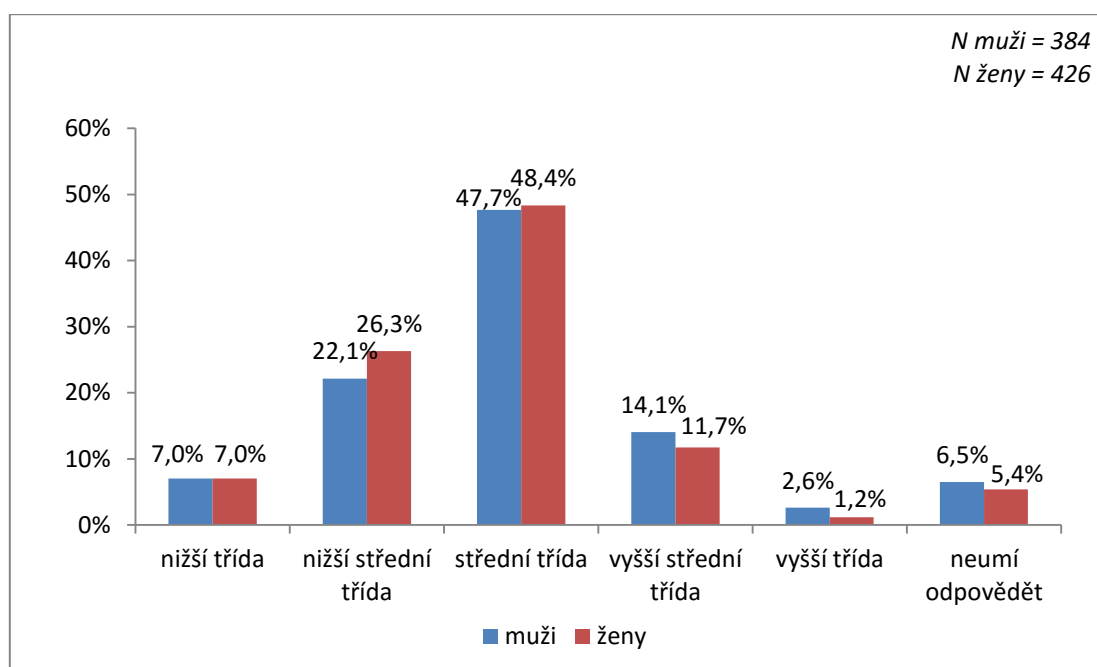
Graf č. 40: Nejvyšší dosažené vzdělání respondentů (v %)³⁸Graf č. 41: Rodinný stav respondentů (v %)³⁹

³⁸ Přesné znění otázky: „Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání? Označte pouze jednu možnost“.

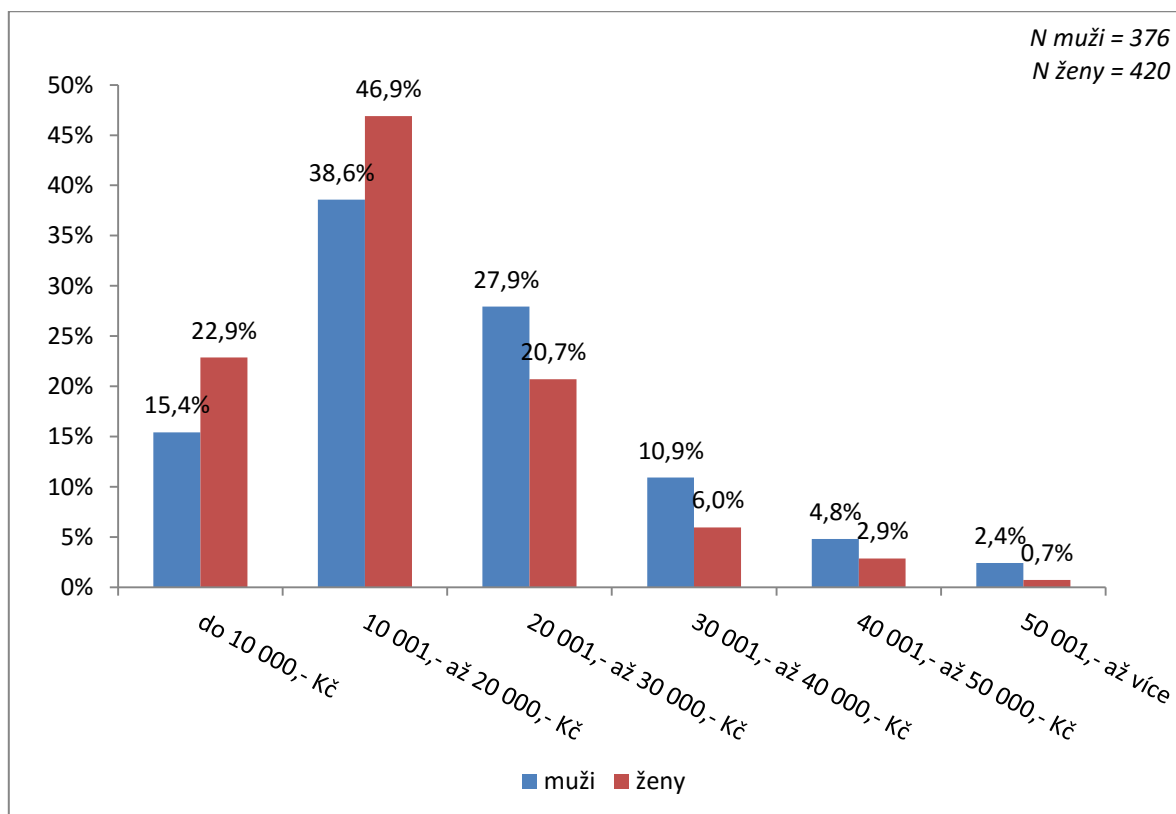
³⁹ Přesné znění otázky: „Jaký je Váš rodinný stav? Označte pouze jednu možnost“.

Graf č. 42: Socioekonomické sebezařazení respondentů (v %)⁴⁰

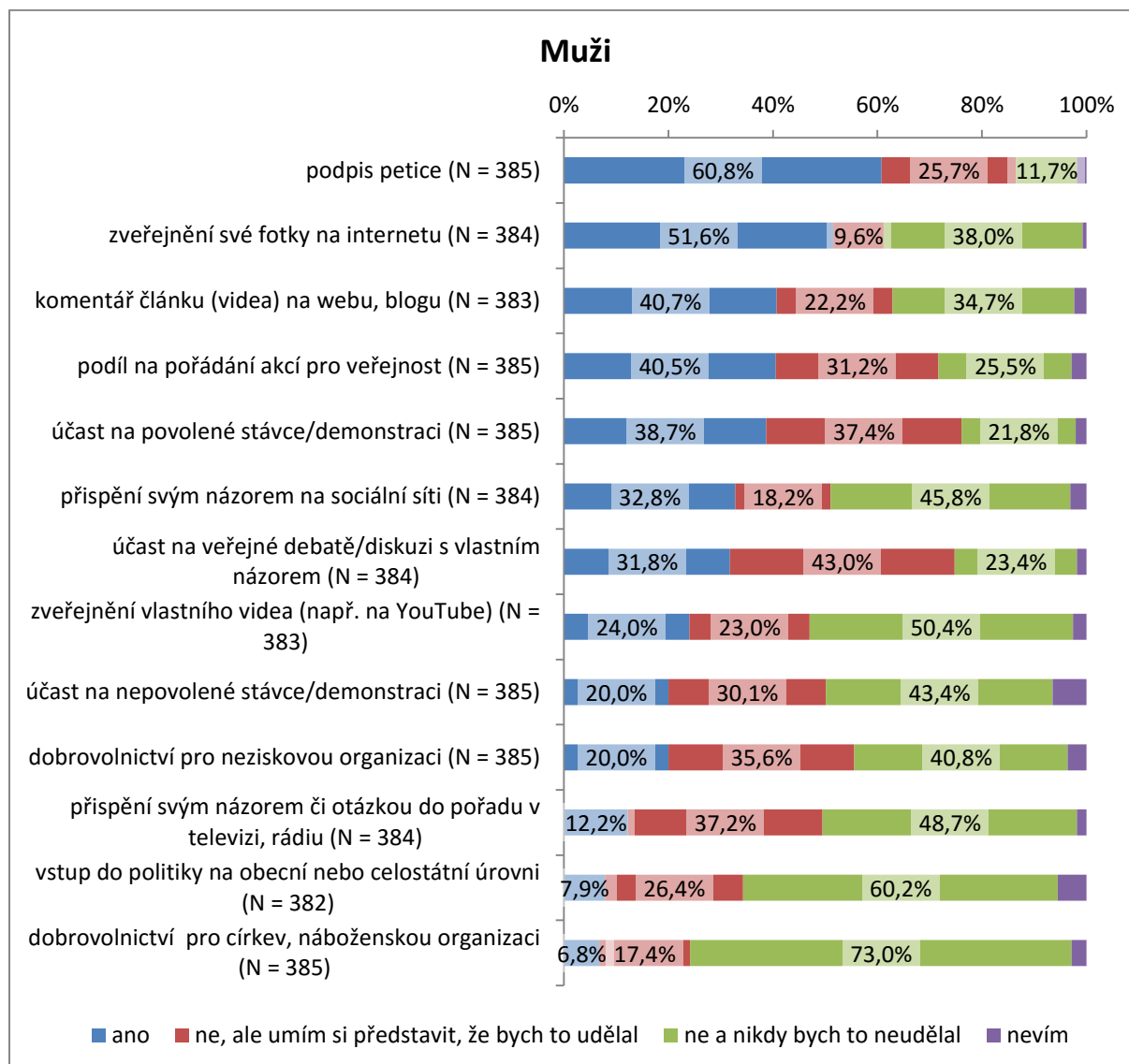
⁴⁰ Přesné znění otázky: „Do jaké skupiny byste se sám/sama zařadil/a? Označte pouze jednu možnost“.

Graf č. 43: Celkový čistý měsíční příjem respondentů (v %)⁴¹

⁴¹ Přesné znění otázky: „**Jaký je Váš čistý měsíční příjem (v součtu ze všech zdrojů – např. plat, příjem z nájmu apod.)? Označte pouze jednu možnost**“.

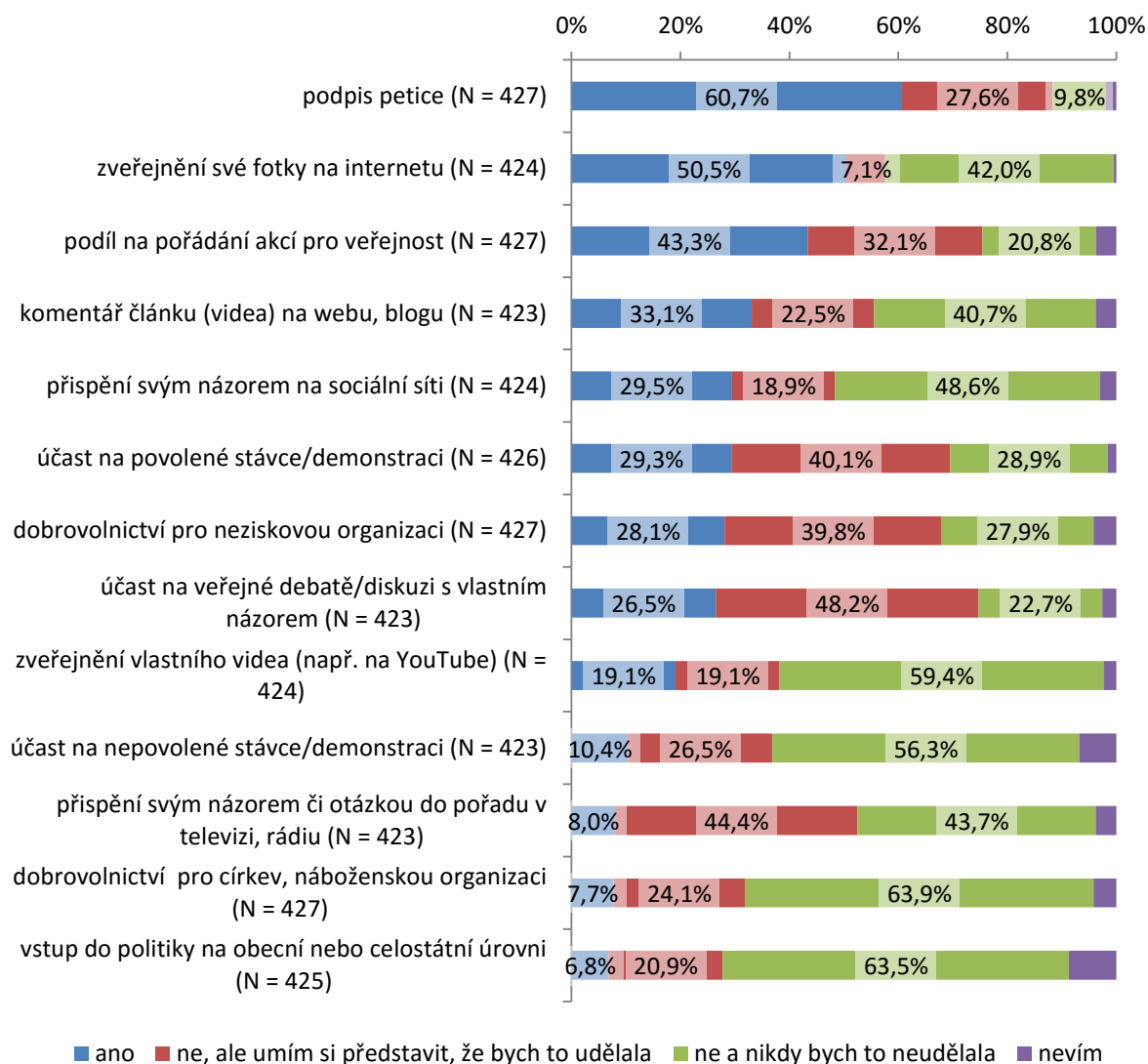
Ad 2.2 Aktivita a postoje respondentů

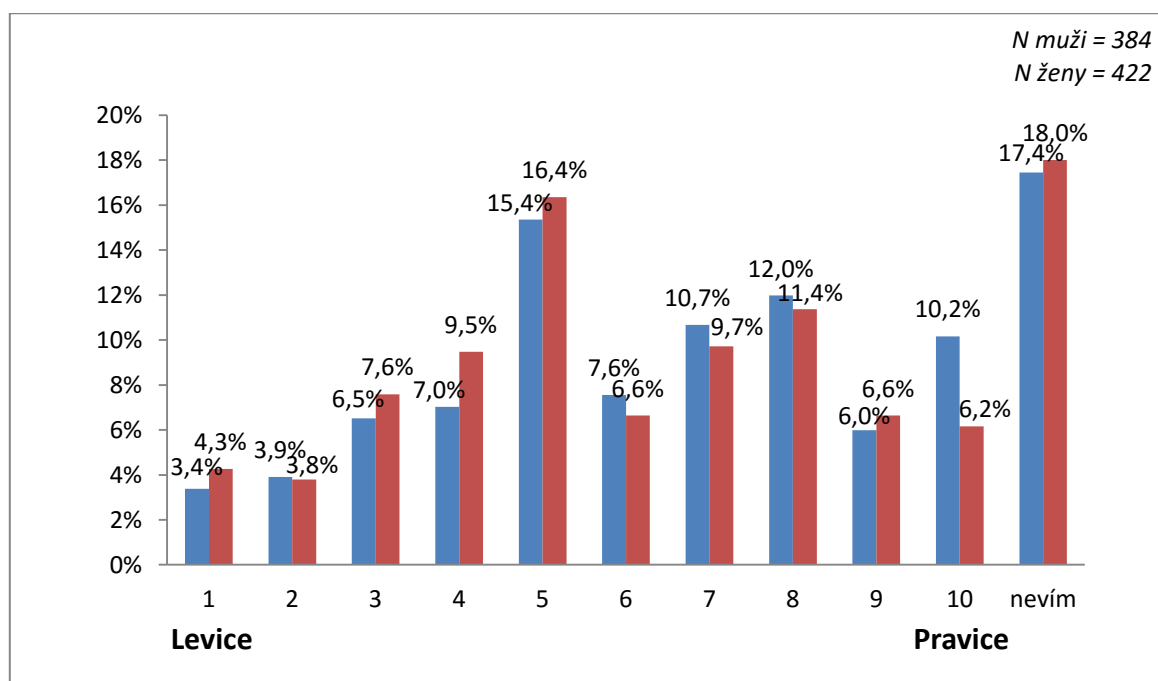
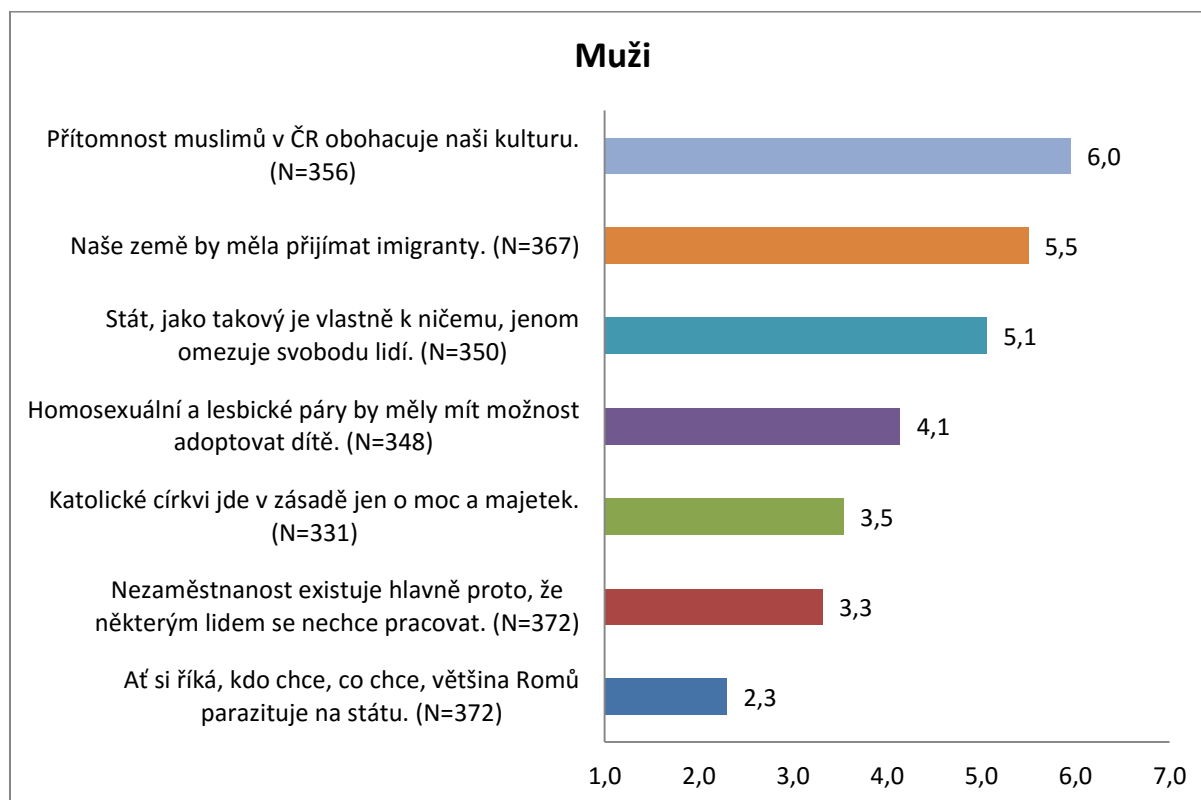
Graf č. 44: Vykonané činnosti (v %)⁴²

⁴² Přesné znění otázky: „Udělal/a jste někdy v minulosti některou z následujících činností nebo si alespoň dovedete představit, že byste něco takového mohl/a udělat? Stalo se někdy, že jste (se)? Na každém řádku označte pouze jednu možnost“.

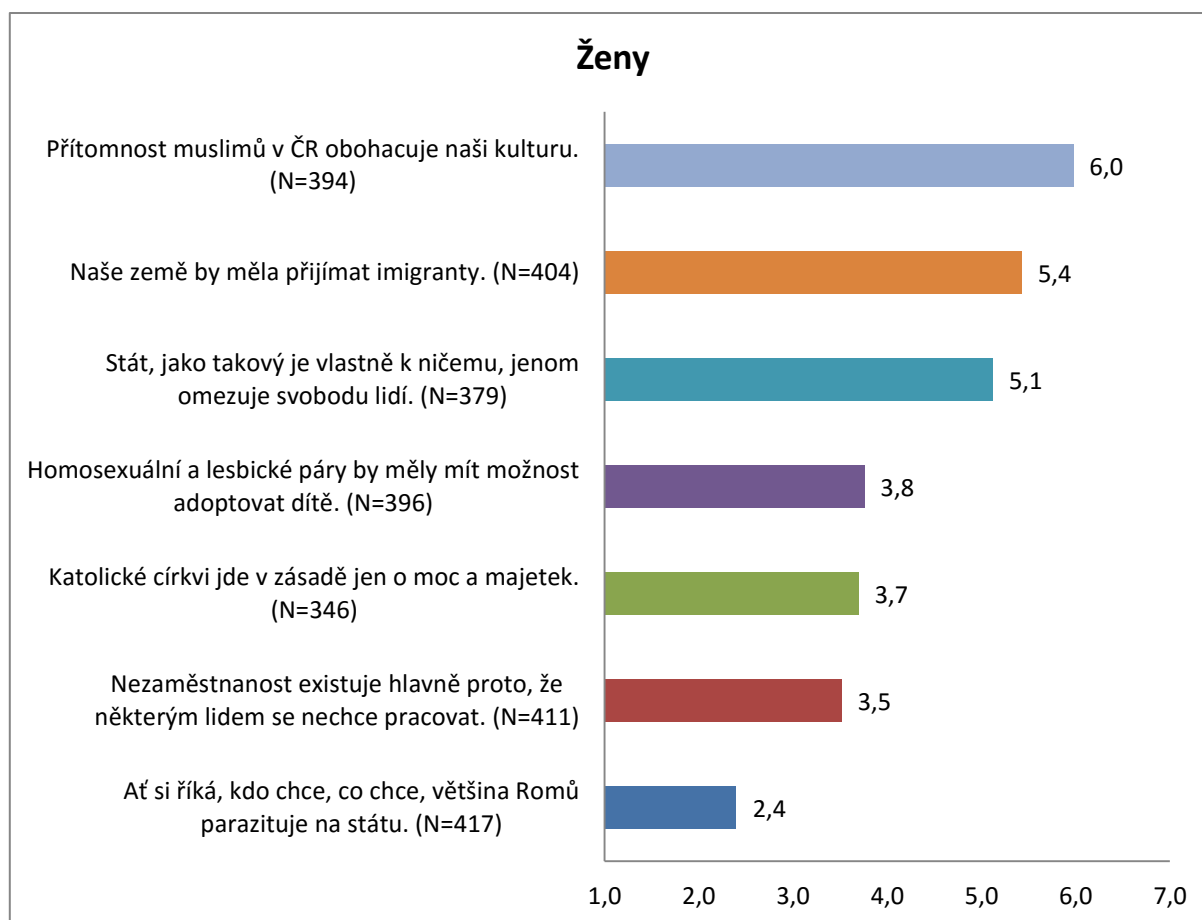
Ženy

Graf č. 45: Sebezařazení respondentů na levoprávé ose politické orientace (v %) ⁴³Graf č. 46: Postoje respondentů k vybraným výroky (průměrné hodnoty odpovědí) ⁴⁴

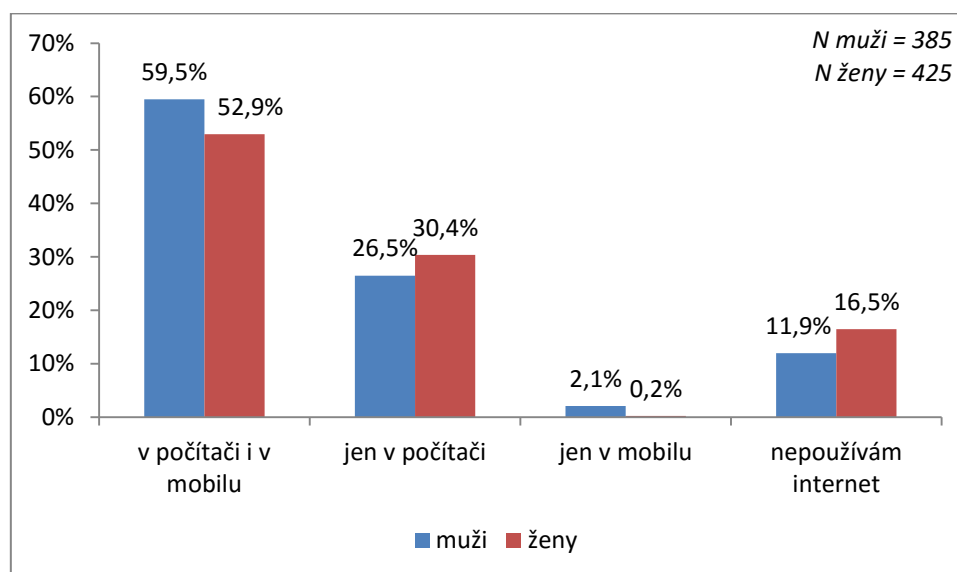
⁴³ Přesné znění otázky: „V politice se hovoří o levici a pravici. Kam byste zařadil/a své názory? Označte pouze jednu možnost na stupnici 1 až 10“.

⁴⁴ Přesné znění otázky: „Souhlasíte s následujícími výroky? Na každém řádku označte pouze jednu možnost na stupnici 1 až 7“.

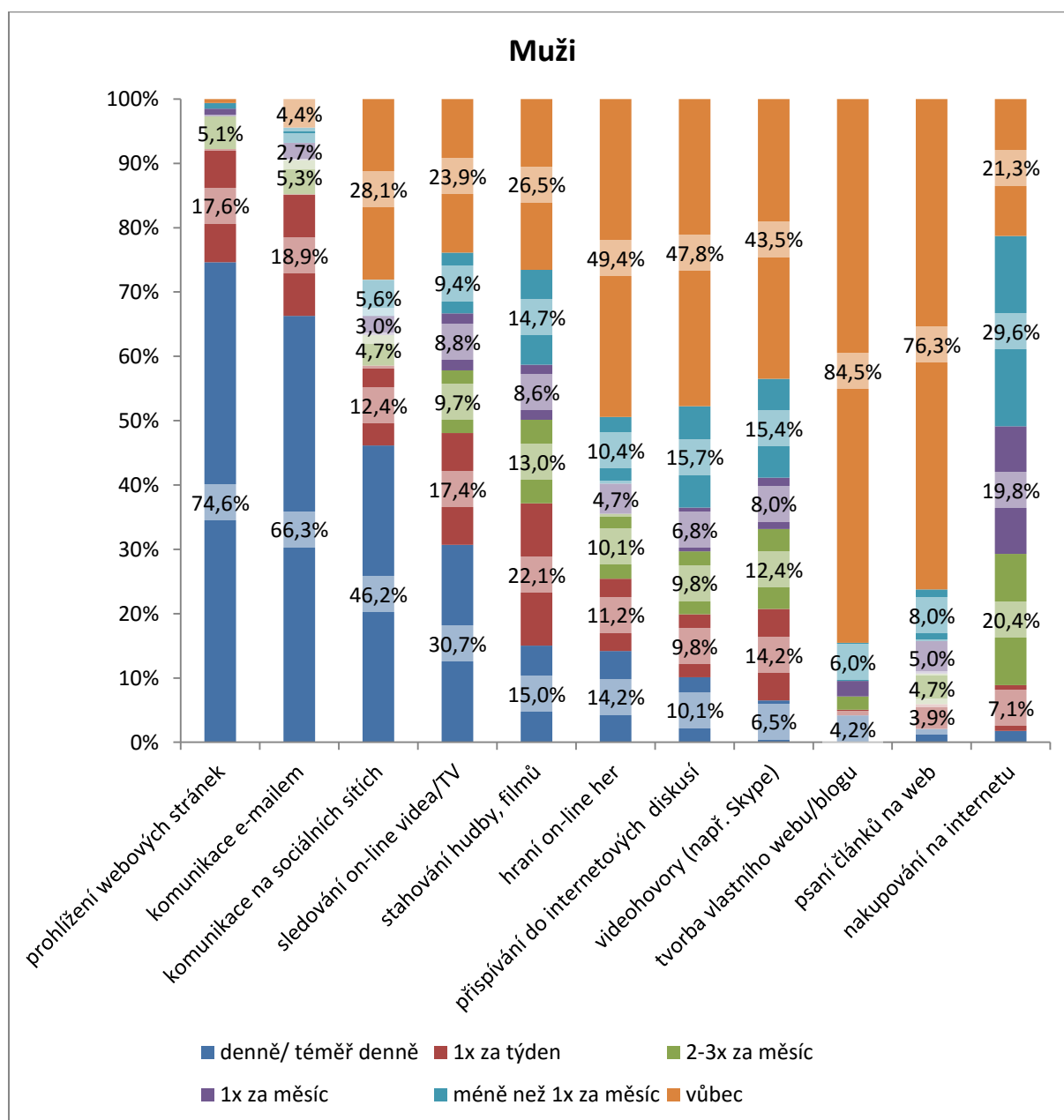

Ad 2.3 Používání internetu

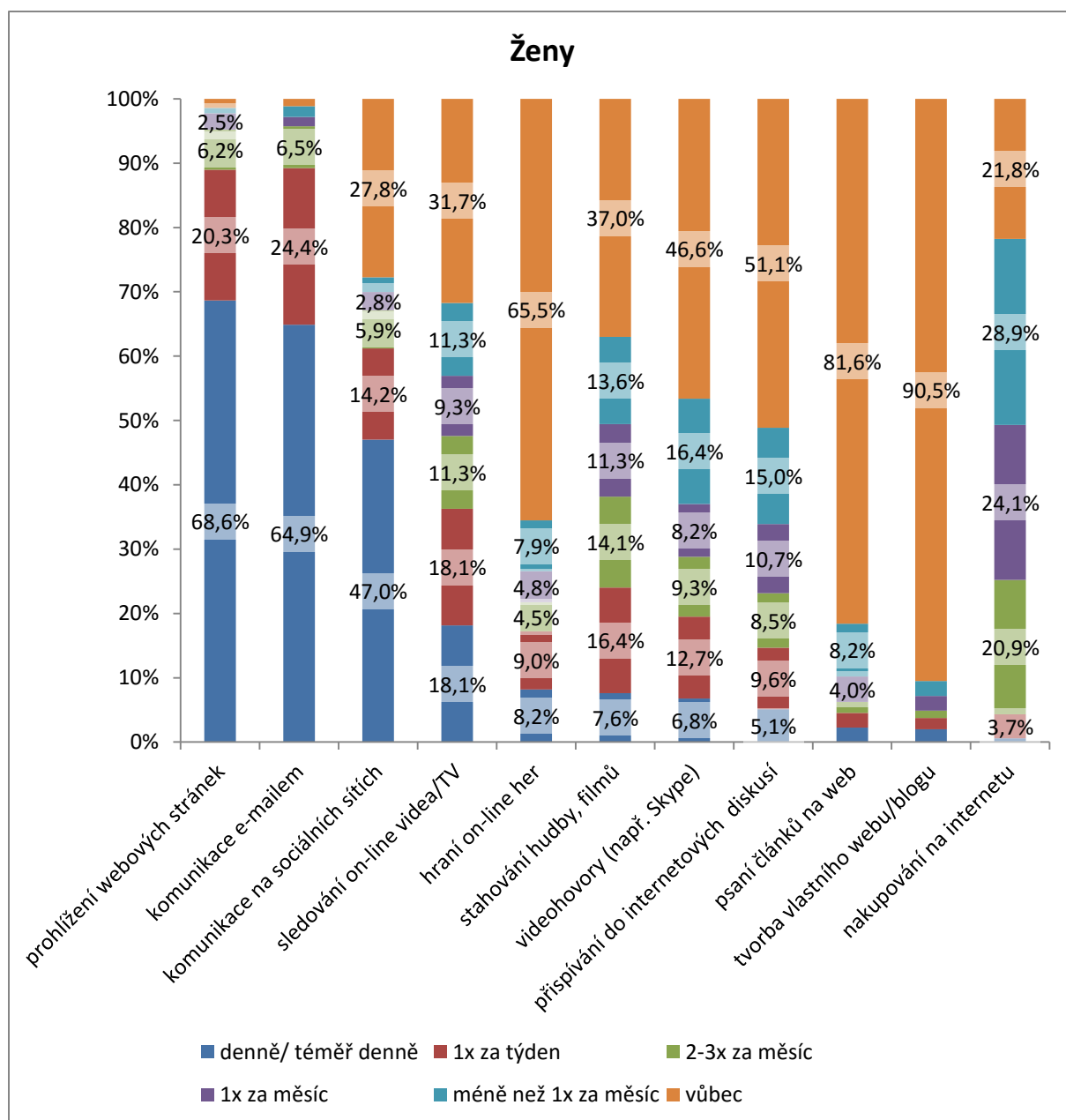
Graf č. 47: Používání internetu podle elektronického zařízení (v %)⁴⁵

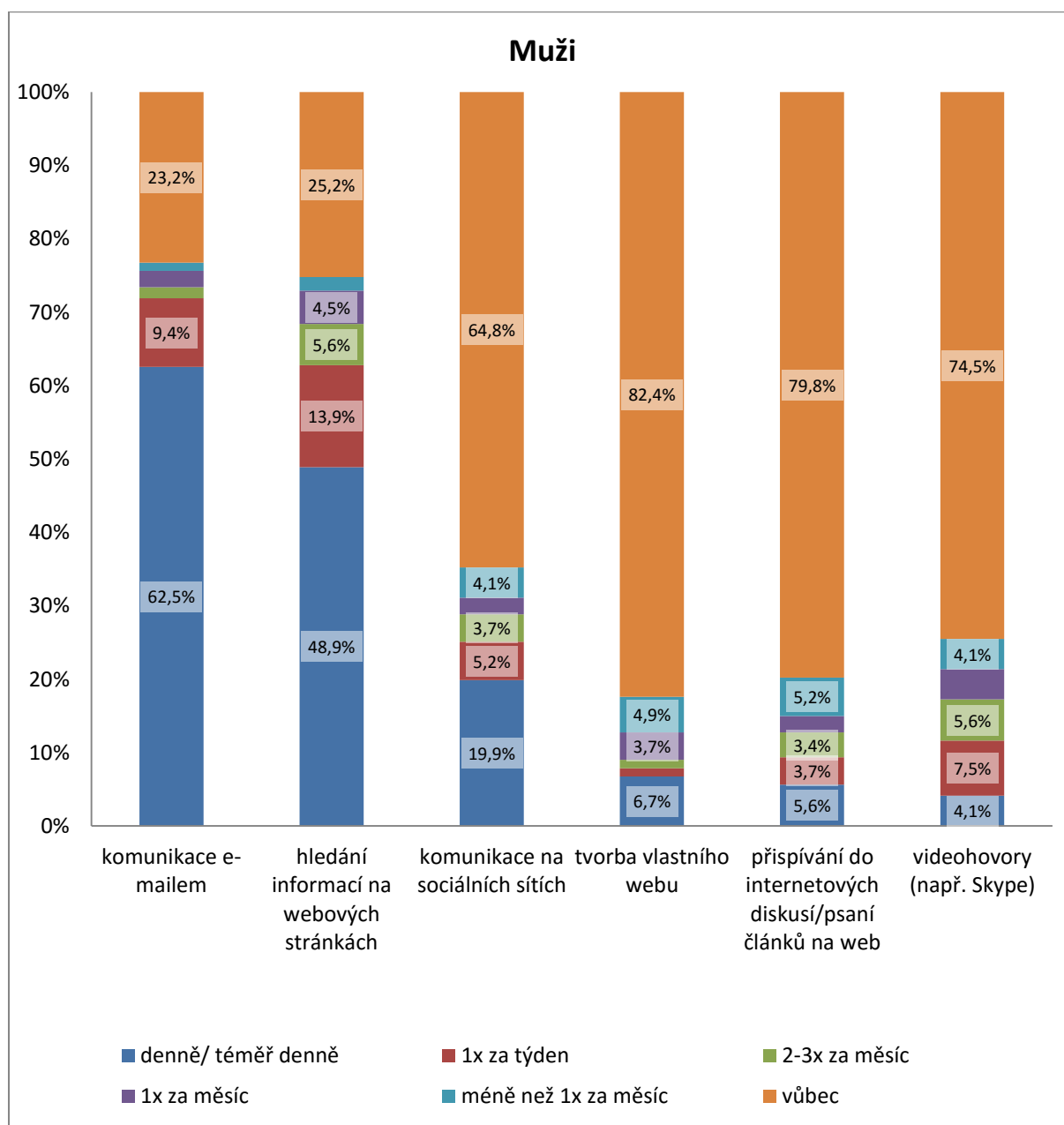

⁴⁵ Přesné znění otázky: „**Používáte internet?** U každé činnosti označte jednu možnost“.

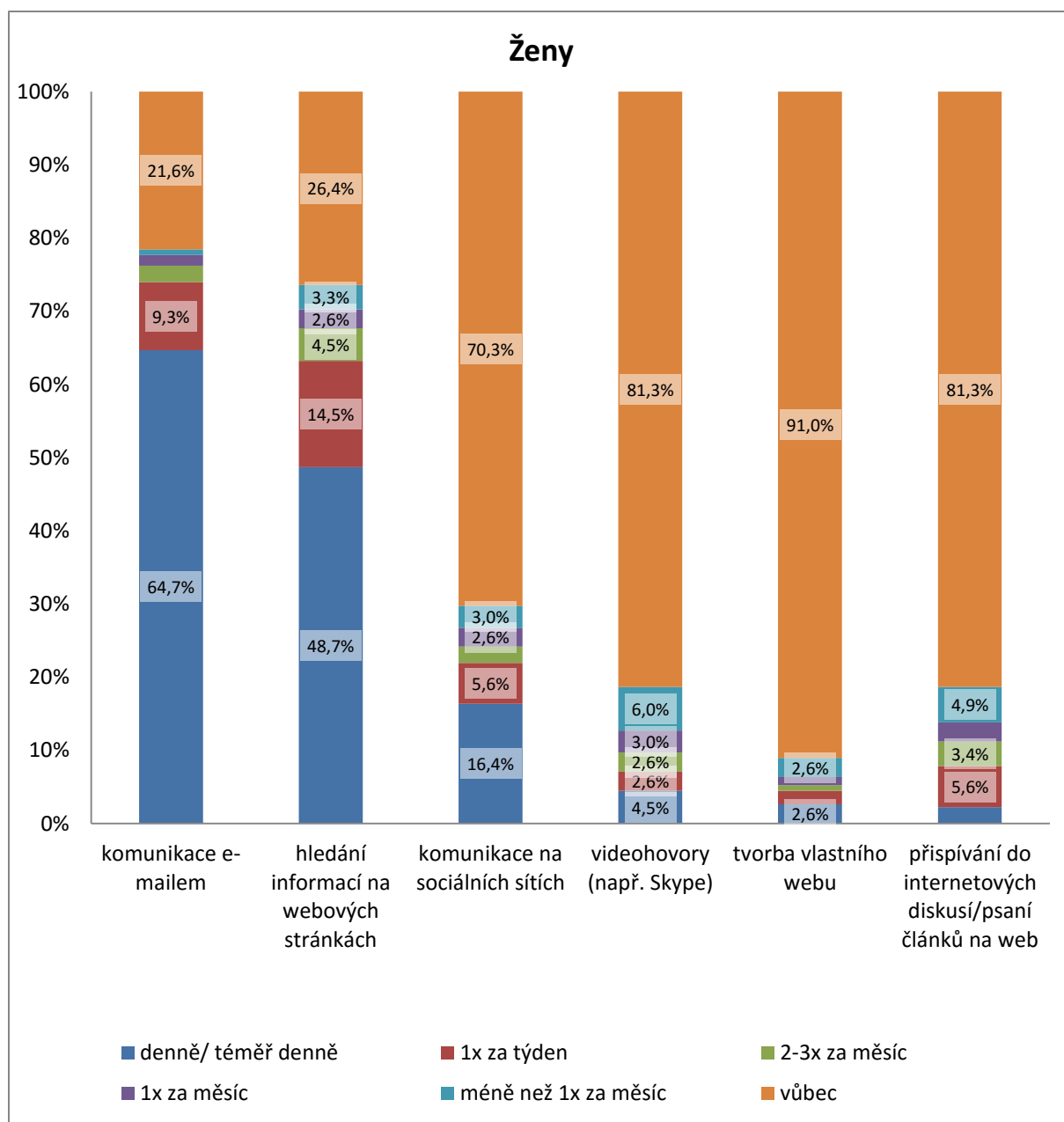
Graf č. 48: Četnost činností vykonávaných na internetu pro osobní potřebu respondentů (v %)⁴⁶

⁴⁶ Přesné znění otázky: „**Jak často se na internetu věnujete následujícím činnostem ve svém volném čase? U každé činnosti označte jednu možnost**“.

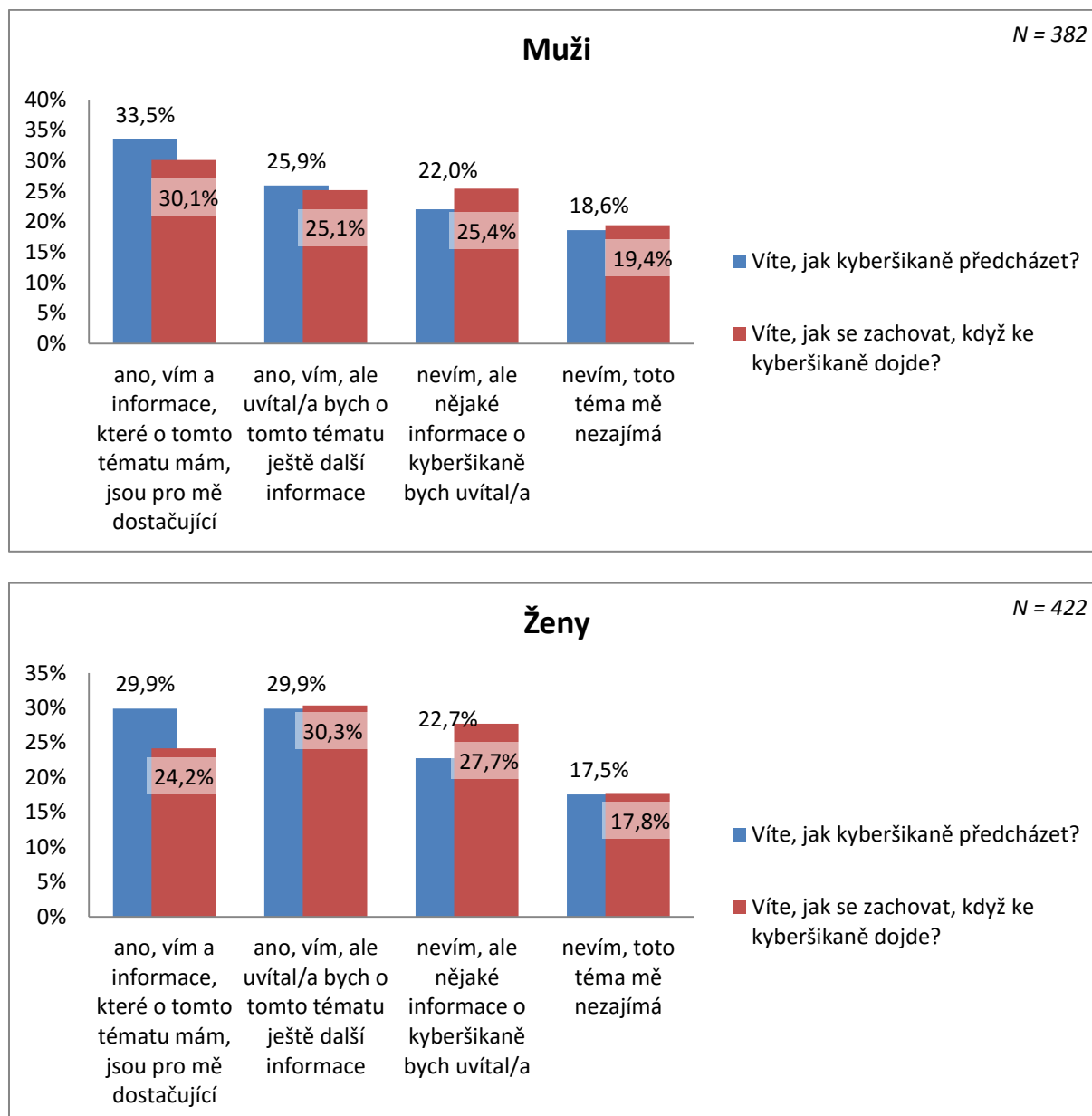
Graf č. 49: Četnost činností vykonávaných na internetu v rámci výkonu práce/povolání (v %)⁴⁷

⁴⁷ Přesné znění otázky: „**Jak často se při výkonu Vaší práce potřebujete věnovat následujícím činnostem? U každé činnosti označte jednu možnost**“.

Ad 2.4 Informovanost o kyberšikaně

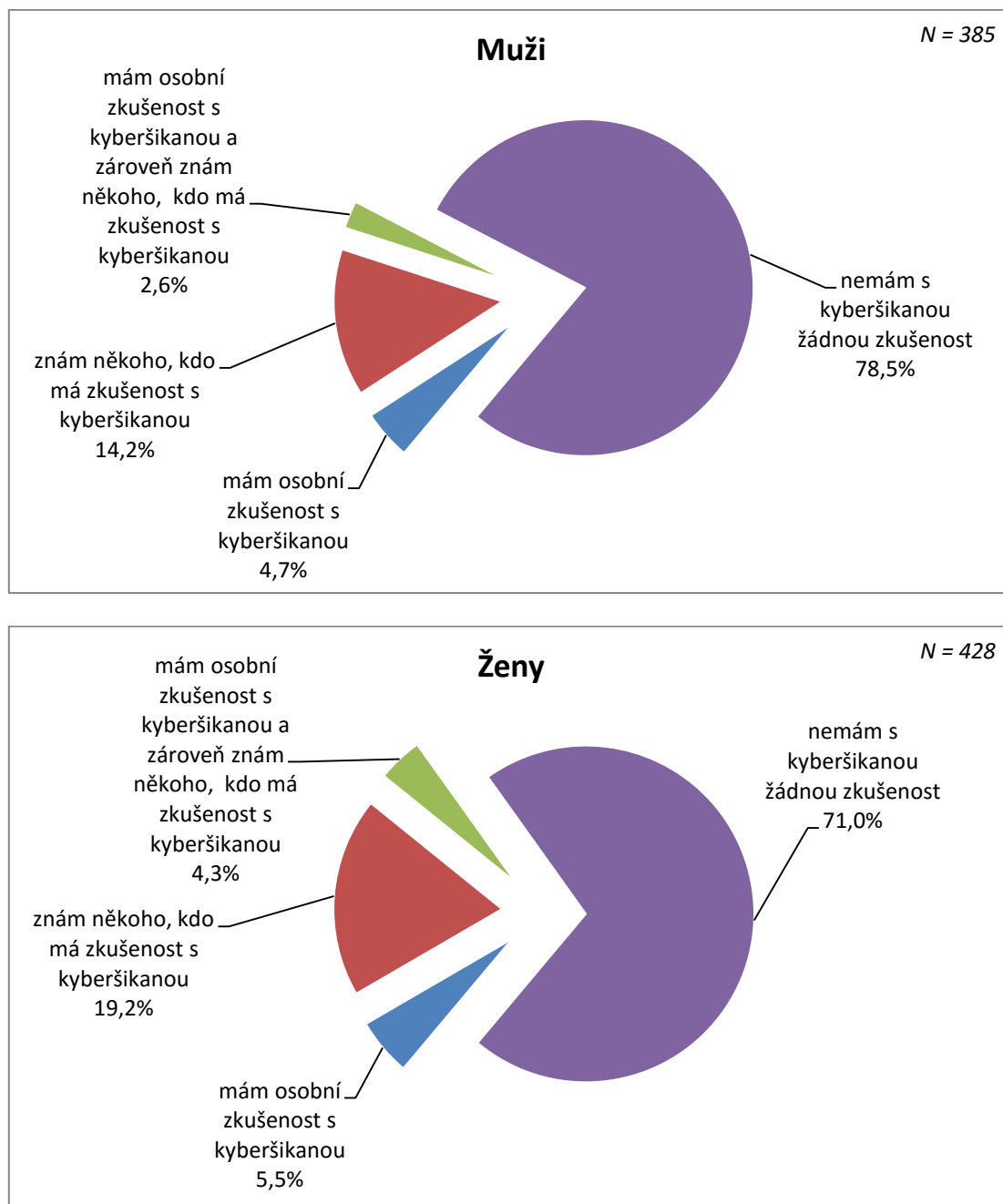
Graf č. 50: Informovanost respondentů o problematice kyberšikaně (v %)⁴⁸

⁴⁸ Přesné znění otázek: „Víte, jak kyberšikaně předcházet? Označte pouze jednu možnost“ a „Víte, jak se zachovat, když ke kyberšikaně dojde? Označte pouze jednu možnost“.

Ad 2.5 Výskyt kyberšikan

Graf č. 51: Výskyt osobní a zprostředkované zkušenosti respondentů s kyberšikanou (v %)⁴⁹

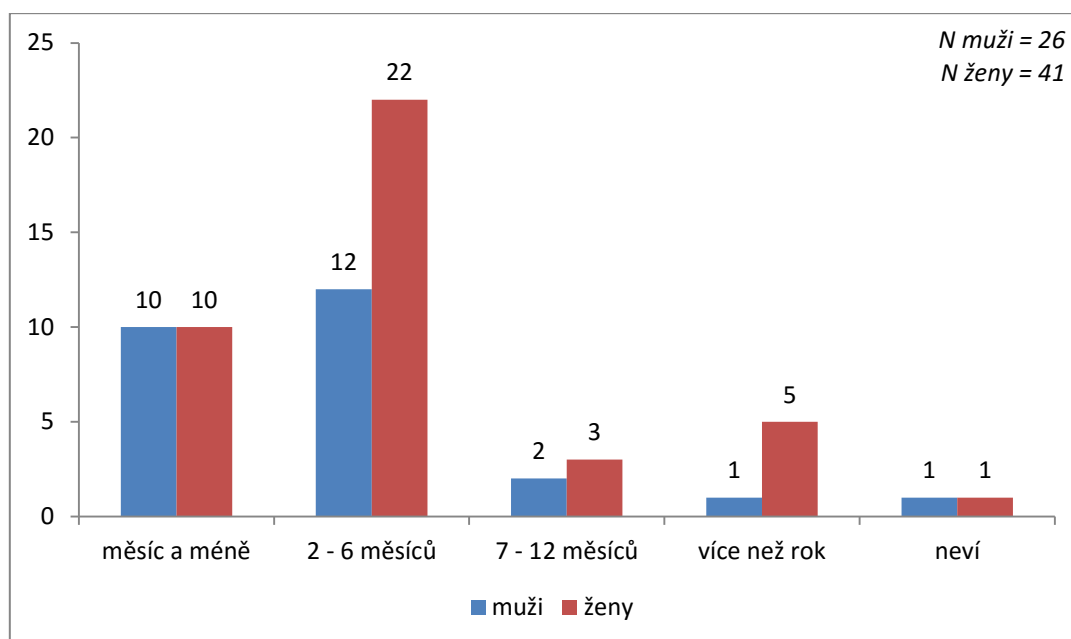
⁴⁹ Přesné znění otázky: „Když vezmeme v úvahu popis kyberšikaný uvedený výše, jakou máte s kyberšikanou zkušenost? Označte pouze jednu možnost“.

Ad 2.6 Osobní zkušenost s kyberšikanou

Tabulka č. 20: Podoba kyberšikany (v abs. počtech)⁵⁰

podoba kyberšikany	muži	ženy
někdo se naboural do mého účtu (e-mail, Facebook, profil na diskusním fóru, seznamce apod.)	14	14
byl/a jsem pomlouván/a na diskuzních fórech, Facebooku apod.	14	15
někdo mi posílal výhružné SMS	12	17
někdo mi posílal výhružné e-maily	10	13
bylo mi vyhrožováno na diskuzních fórech, Facebooku apod.	9	8
někdo mě neustále prozváněl/zasílal velké množství SMS	9	15
někdo vystupoval na internetu pod mým jménem	6	6
někdo zveřejnil mé fotografie/video, za které jsem se styděl/a	5	10
něco jiného	3	2

Graf č. 52: Délka trvání kyberšikany (v abs. počtech)⁵¹

Tabulka č. 21: Znalost identity kyberšikanující/ho (v abs. počtech)⁵²

znalost identity kyberšikanující/ho	muži	ženy
ano, od prvních útoků proti mně	8	19
ano, v průběhu času jsem odhalil/a jeho/její identitu	6	11
ne, vůbec netuším	4	5
ne, ale mám na někoho podezření	10	6

⁵⁰ Přesné znění otázky: „Co přesně se Vám přihodilo: Můžete označit více odpovědí“.

⁵¹ Přesné znění otázky: „A jak dlouho to trvalo? Napište počet měsíců“.

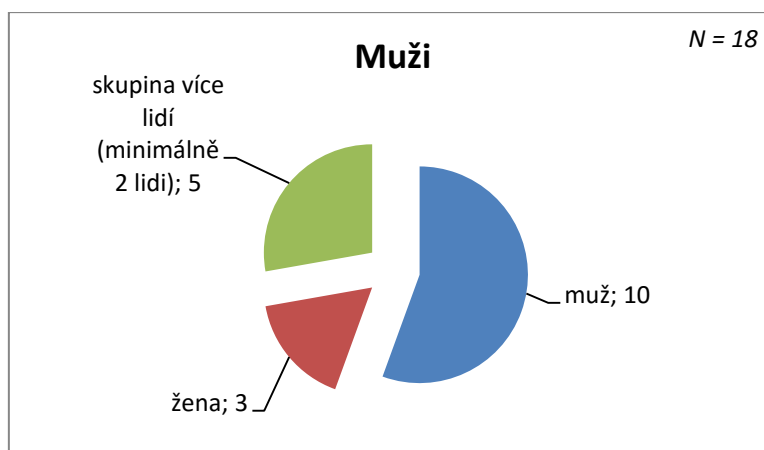
⁵² Přesné znění otázky: „Věděl/a jste, kdo Vám ubližuje (příp. Vás poškozuj)? Označte pouze jednu možnost“.

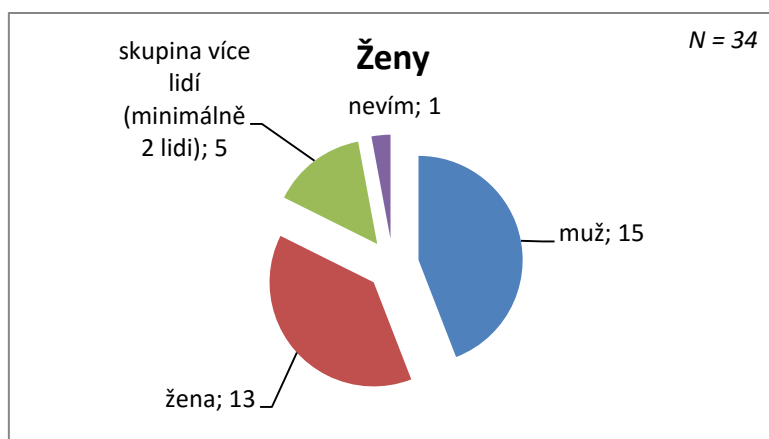
Tabulka č. 22: Zcela jasná identita kyberšikanující/ho (v abs. počtech)⁵³

jednalo se o:	muži	ženy
někoho, s kým jsem se pravidelně stýkal/a (např. kamarád/ka; spolužák; kolega z práce; sourozenec)	6	13
bývalého partnera/bývalou partnerku	2	7
někoho z mého širšího okolí (např. známý/á od vidění; soused)	4	3
někoho, s kým se znám pouze z prostředí internetu (např. návštěvník internetového fóra, na které respondent přispíval; hráč z on-line hry; známý/á z chatu)	1	2
někoho, koho neznám přímo, ale sdílíme společný zájem nebo prostředí (např. zaměstnanec konkurenční firmy; bývalý partner mé současné partnerky; konkurenční blogger)	-	3
někoho bez jakéhokoliv vztahu ke mně	1	2

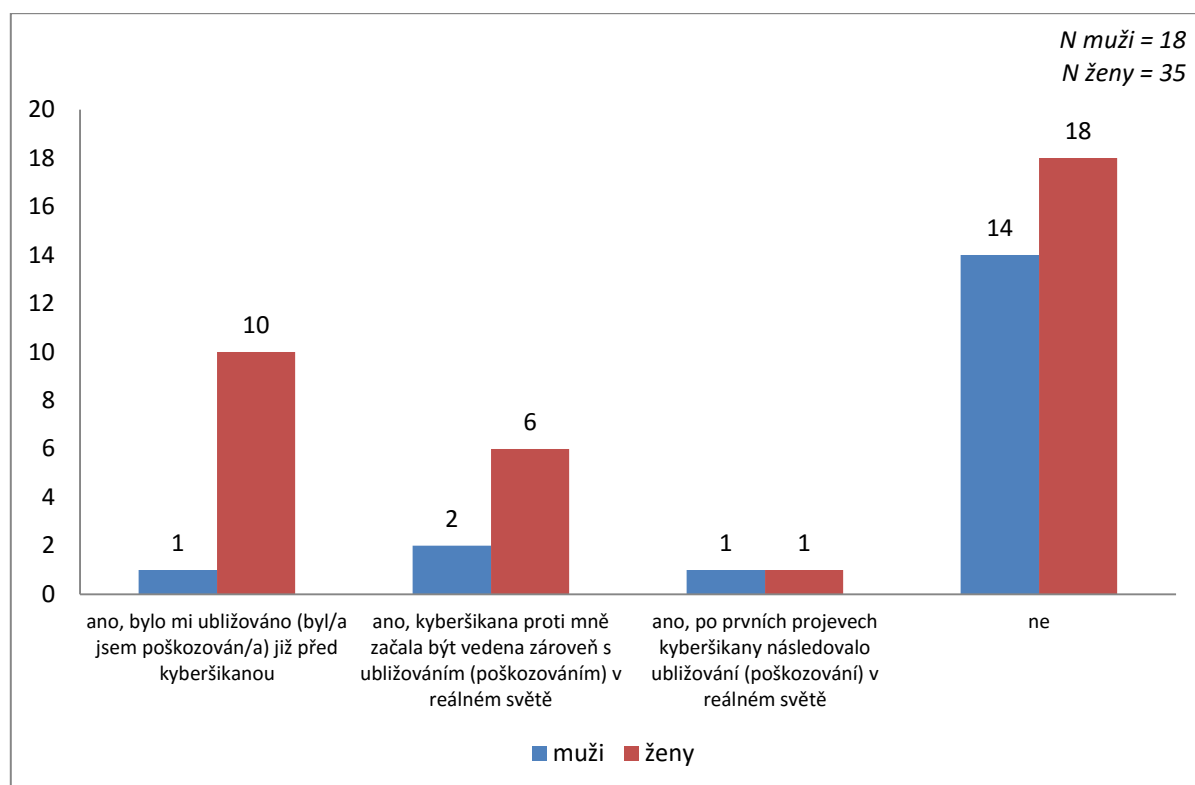
Tabulka č. 23: Domnělá identita kyberšikanující/ho (v abs. počtech)

jednalo se o:	muži	ženy
někoho, koho neznám přímo, ale sdílíme společný zájem nebo prostředí	2	1
někoho, s kým jsem se pravidelně stýkal/a	1	1
někoho z mého širšího okolí	-	2
někoho bez jakéhokoliv vztahu ke mně	1	-
neví/neumí odpovědět	-	1

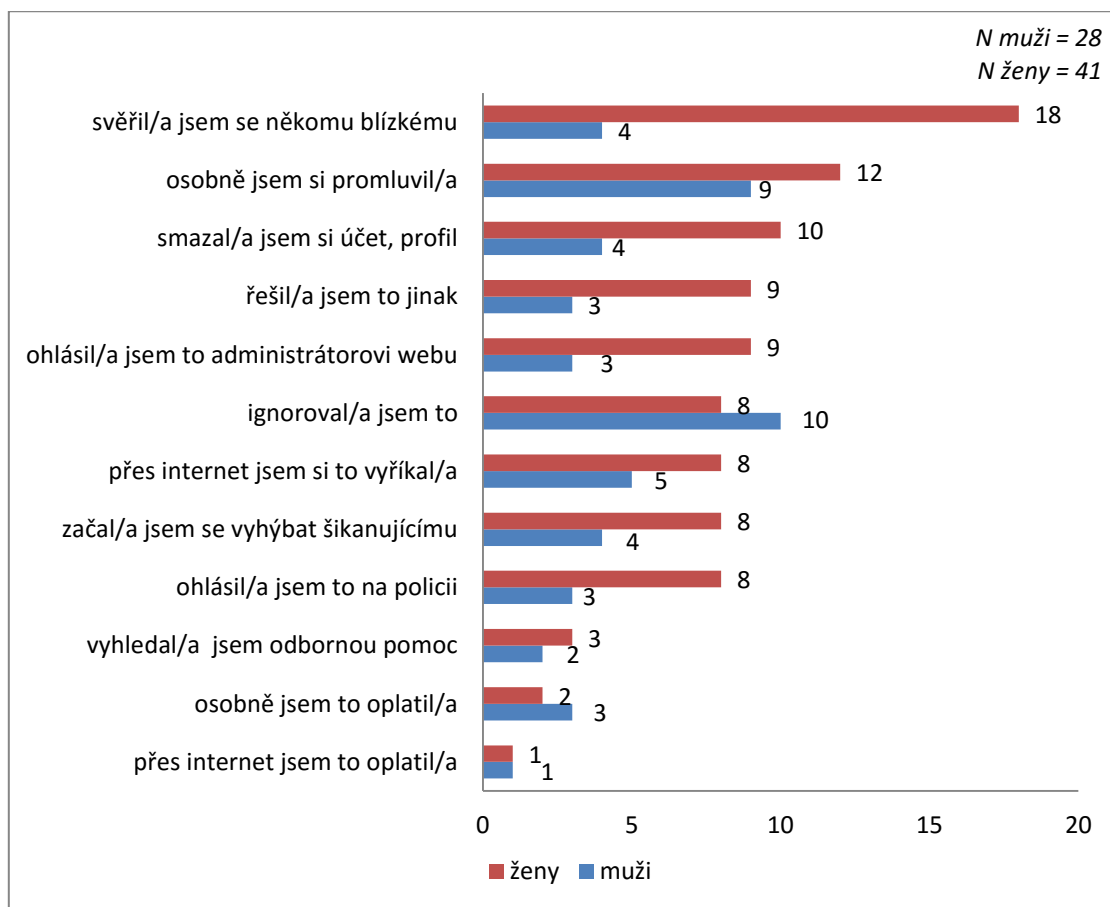
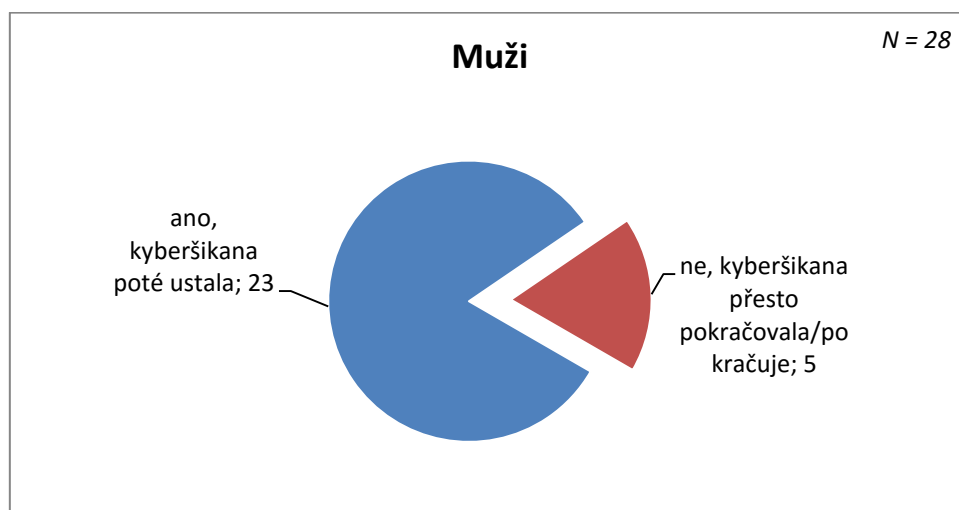
Graf č. 53: Původce kyberšikany podle pohlaví (v abs. počtech)⁵⁴⁵³ Přesné znění otázky: „Jednalo se o: Označte pouze jednu možnost“.⁵⁴ Přesné znění otázky: „Tím, kdo Vám ubližoval, byl/a: Označte pouze jednu možnost“.

Graf č. 54: Spojení kyberšikany a klasické šikany (v abs. počtech)⁵⁵

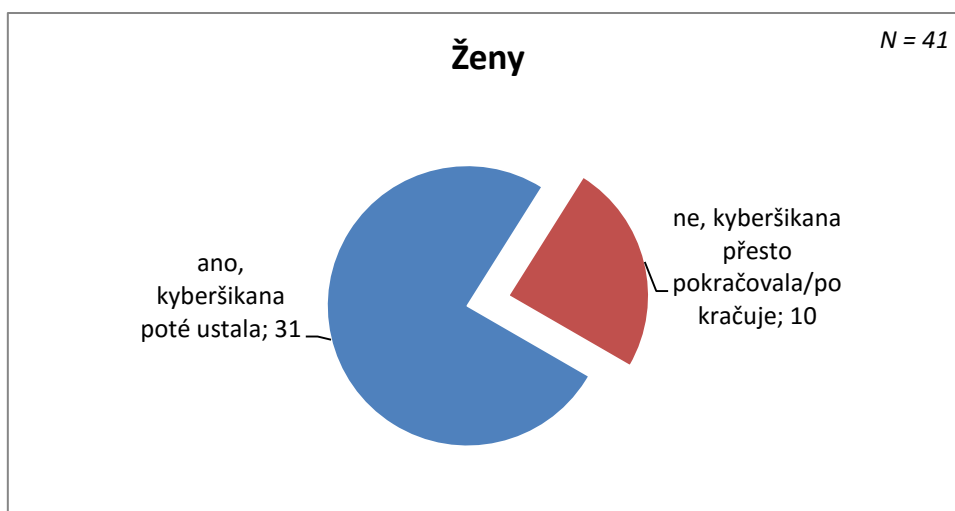

⁵⁵ Přesné znění otázky: „Stává se, že člověk, který je vystaven kyberšikaně, zažívá ubližování (poškození) od téhož člověka i v reálném světě. Bylo tomu tak i v případě, který popisujete? Označte pouze jednu možnost“.

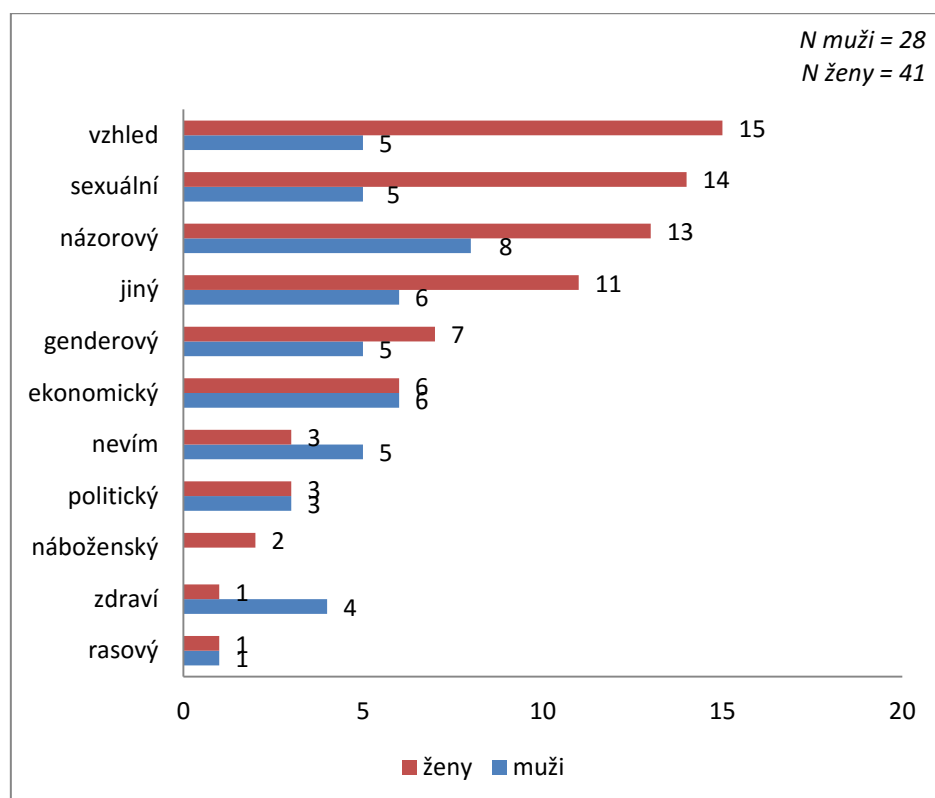
Graf č. 55: Reakce (způsoby řešení) na kyberšikanu (v abs. počtech)⁵⁶Graf č. 56: Úspěšnost vyřešení situace (v abs. počtech)⁵⁷

⁵⁶ Přesné znění otázky: „**Jak jste se rozhodl/a, že budete svou situaci řešit? Můžete označit více odpovědí**“.

⁵⁷ Přesné znění otázky: „**Přispělo toto Vaše rozhodnutí k vyřešení celé situace?**“ Označte pouze jednu možnost“.

Graf č. 57: Podtext kyberšikany (v abs. počtech)⁵⁸

⁵⁸ Přesné znění otázky: „**Jaký byl podtext kyberšikany, kterou popisujete? Můžete označit více odpovědí**“.

Tabulka č. 24: Důvody pro kyberšikanu (v abs. počtech)⁵⁹

<i>důvody pro kyberšikanu</i>	<i>muži</i>	<i>ženy</i>
osobní vztah	4	12
závist	2	5
psychická labilita útočícího	1	5
odlišné názory, chování	3	2
vzhled	2	2
poškození, pomluva, pomsta, zastrašování (bez bližší specifikace)	1	2
pokus o podvod/odstranění ze zaměstnání	1	1
vstup do politiky	1	-
zábava	1	-
sexuální orientace	-	1
rozepře na online hře	1	-

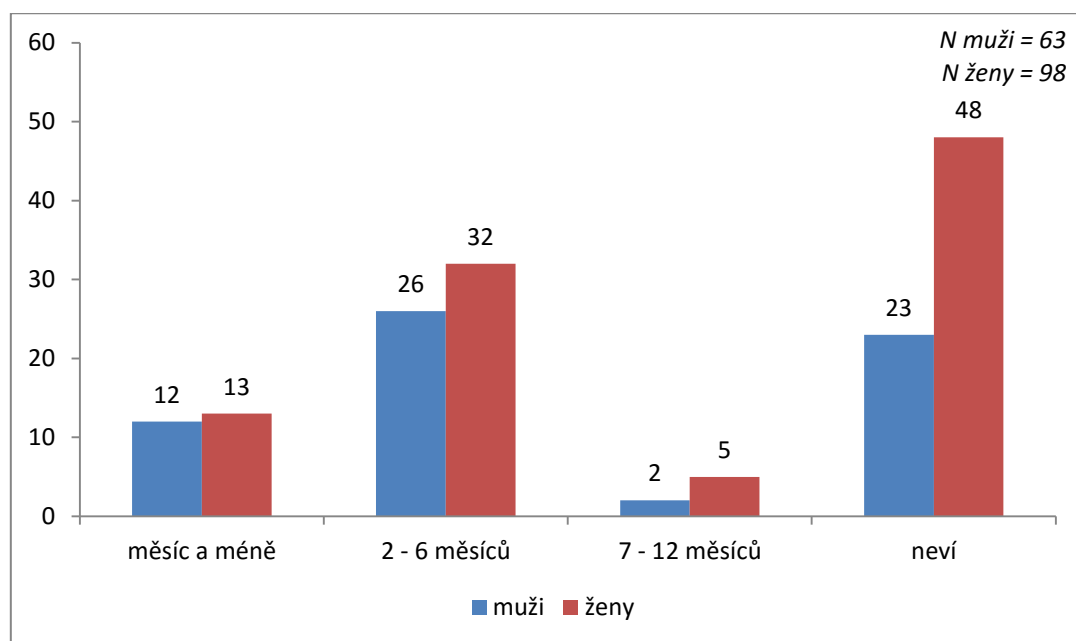
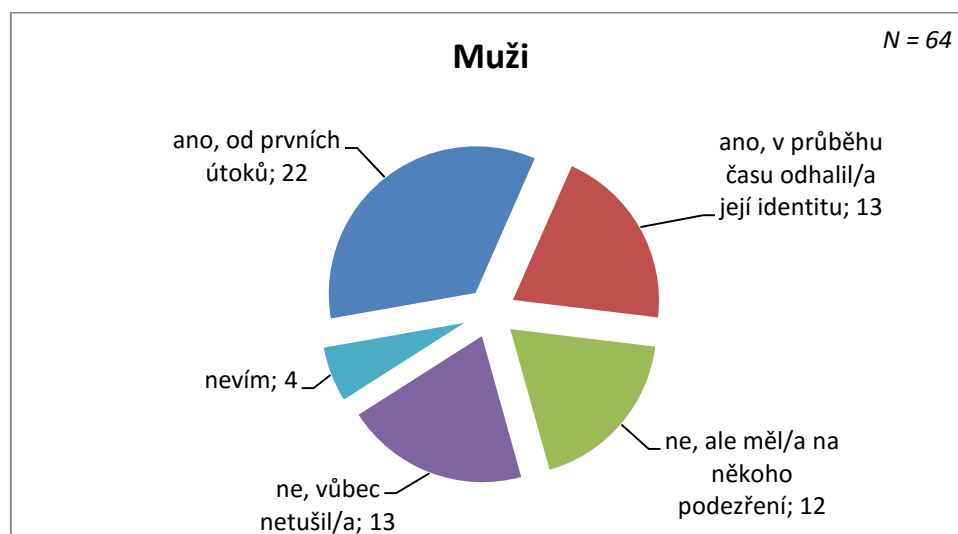
Ad 2.7 Zprostředkovaná zkušenost s kyberšikanou

Tabulka č. 25: Podoby kyberšikana u známé/ho (v abs. počtech)⁶⁰

	<i>muži</i>	<i>ženy</i>
někdo vystupoval na internetu pod jeho/jejím jménem	10	21
někdo se naboural do jeho/jejího účtu (e-mail, Facebook, profil na diskusním fóru, seznamce apod.)	16	25
někdo zveřejnil jeho/její fotografie nebo videa, za které se styděl/a	18	23
byl/a pomlouván/a na diskuzních fórech, Facebooku apod.	21	32
bylo mu/jí vyhrožováno na diskuzních fórech, Facebooku apod.	10	10
někdo mu/jí posílal výhružné e-maily	9	10
někdo mu/jí posílal výhružné SMS	17	25
někdo ho/jí neustále prozváněl/zasílal velké množství SMS	14	24
něco jiného	1	0
nevím	2	2
<i>počet respondentů</i>	<i>64</i>	<i>98</i>

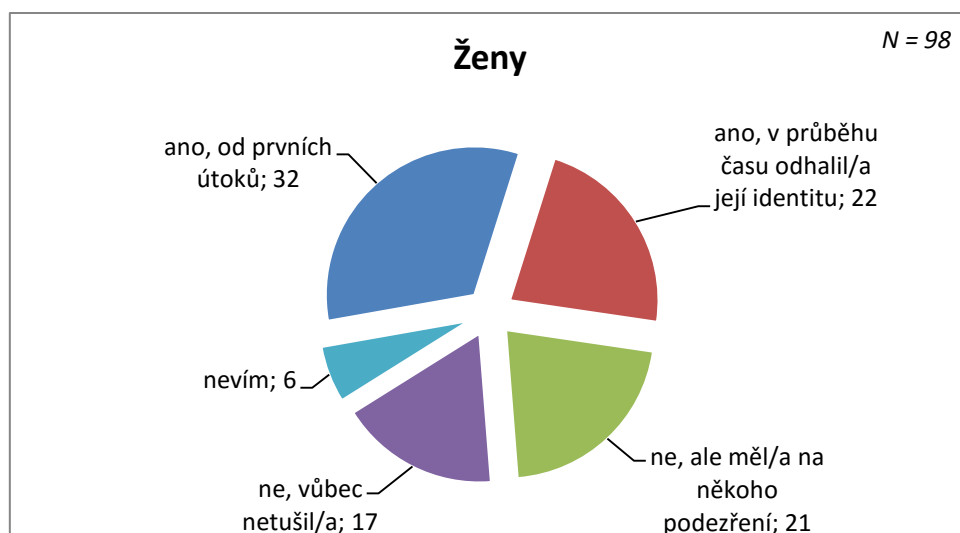
⁵⁹ Přesné znění otázky: „Co si myslíte, že bylo důvodem toho, že Vám někdo začal takto ubližovat, poškozovat Vás?“

⁶⁰ Přesné znění otázky: „Co přesně se Vašemu blízkému člověku (např. kamarád/ka, příbuzný/á apod.) přihodilo? Můžete označit více odpovědí“.

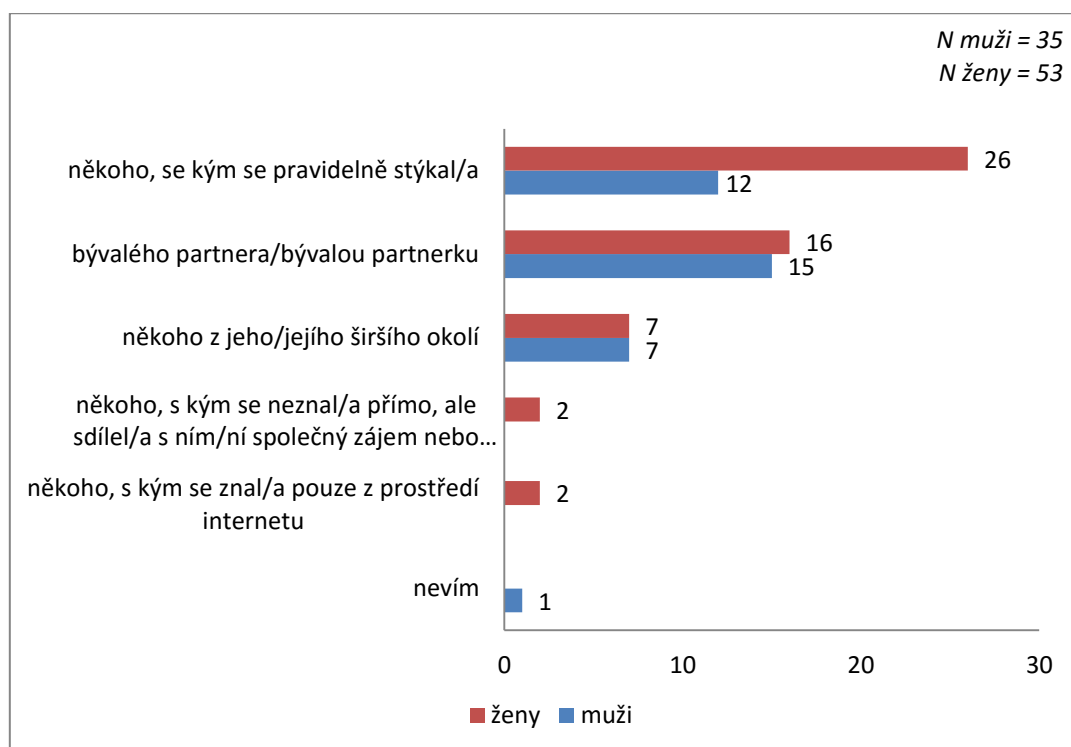
Graf č. 58: Délka trvání kyberšikany (v abs. počtech)⁶¹Graf č. 59: Znalost identity původce kyberšikany (v abs. počtech)⁶²

⁶¹ Přesné znění otázky: „A jak dlouho to trvalo? Napište počet měsíců“.

⁶² Přesné znění otázky: „Věděl/a, kdo mu/jí ubližuje (příp. poškozuje)? Označte pouze jednu možnost“.

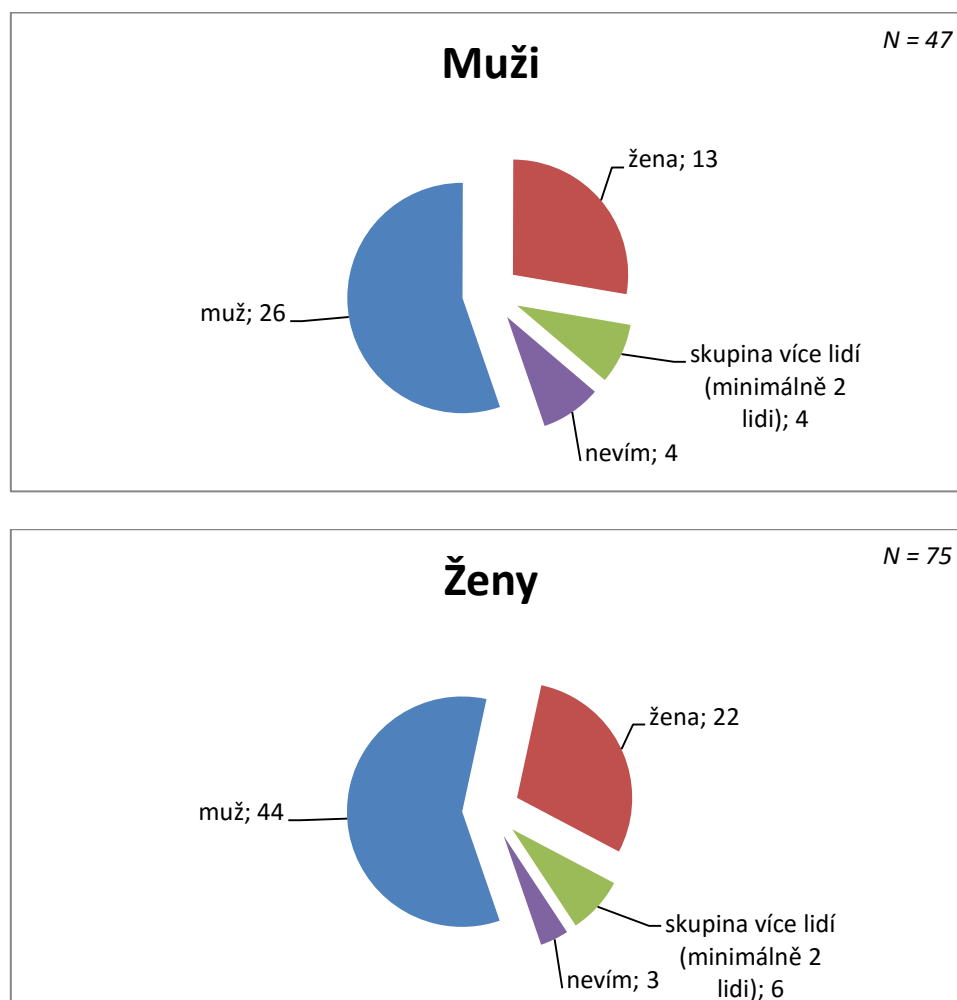
Graf č. 60: Identita původce kyberšikany (v abs. počtech)⁶³

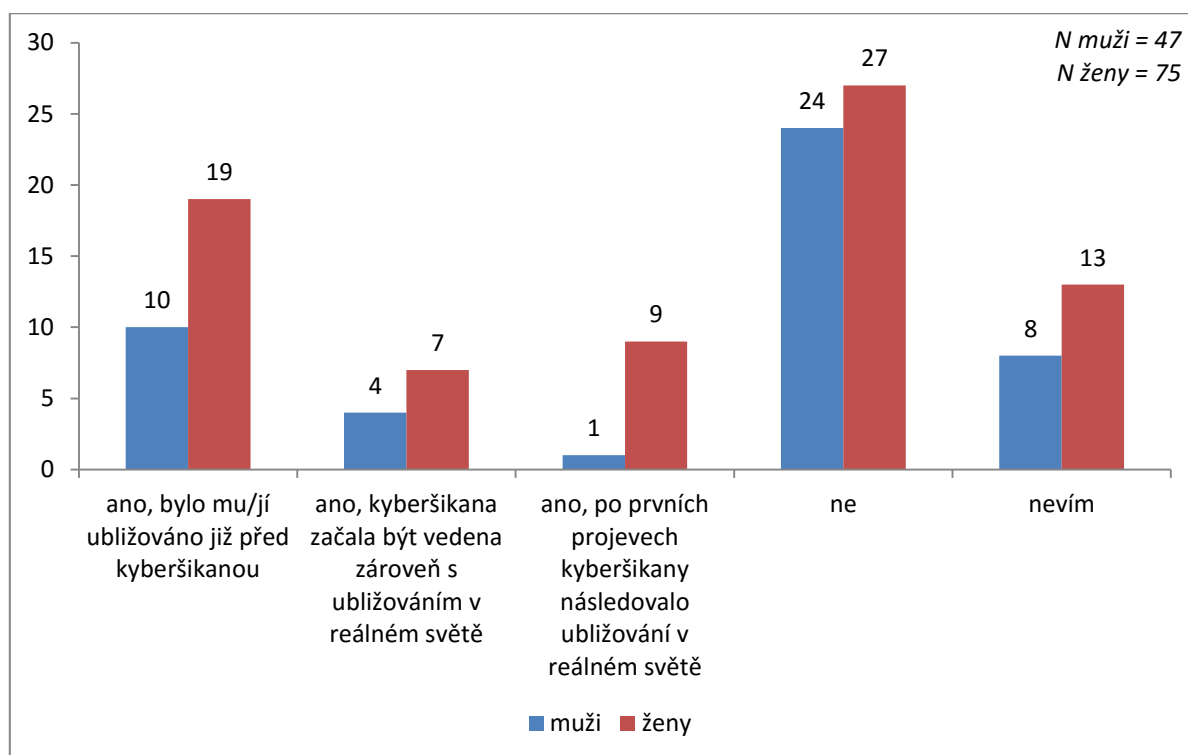
⁶³ Přesné znění otázky: „Jednalo se o: Označte pouze jednu možnost“.

Tabulka č. 26: Identita původce kyberšikany u respondentů, kteří si nebyli zcela jistí (v abs. počtech)²⁹

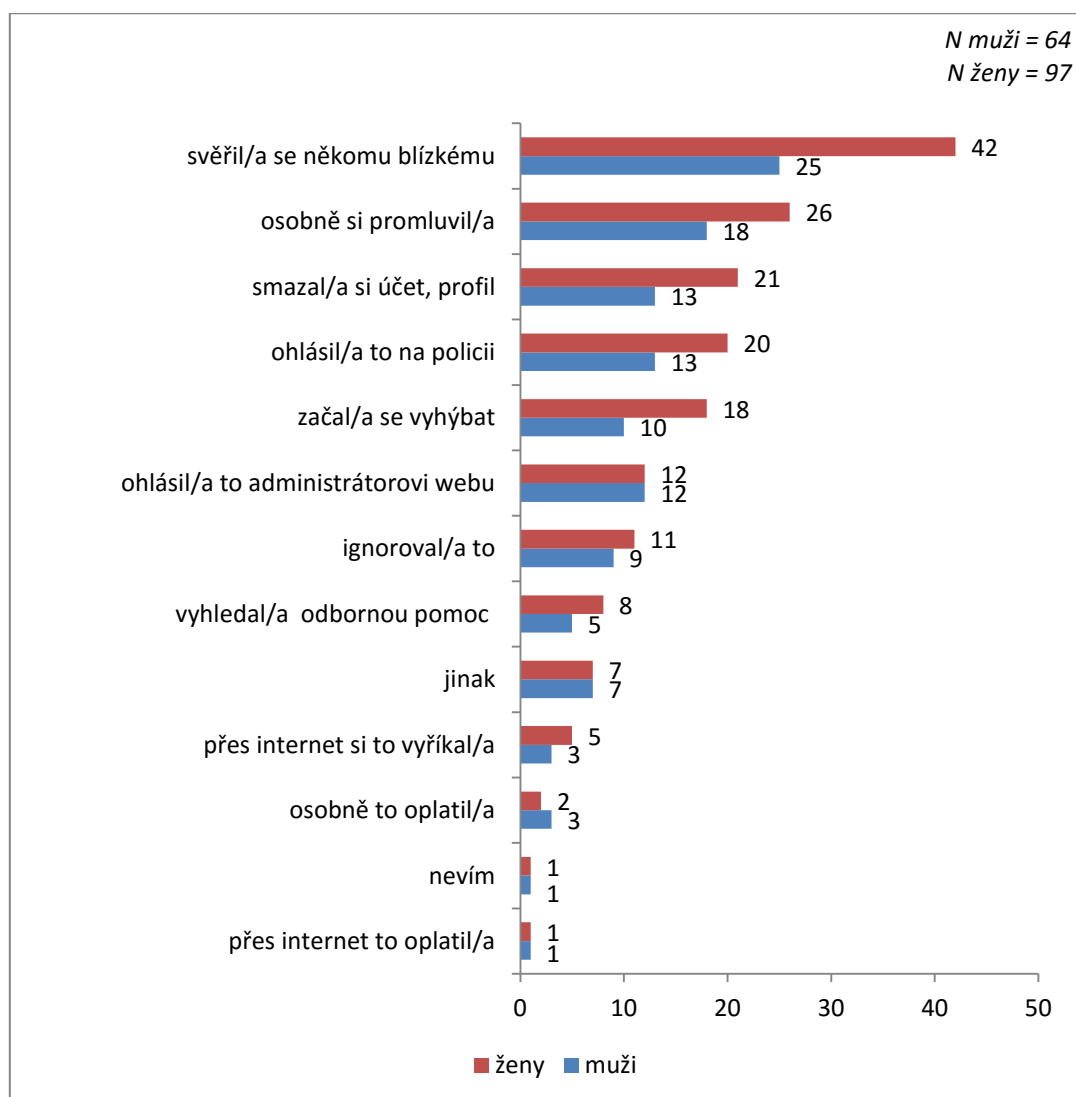
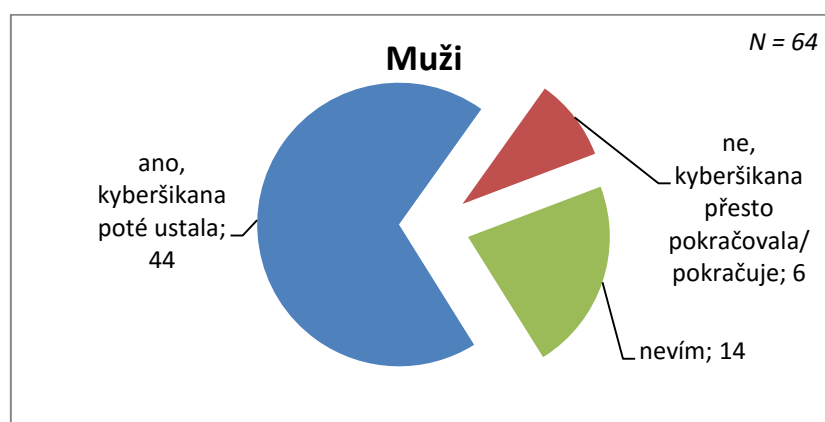
	muži	ženy
bývalého partnera/bývalou partnerku	2	3
někoho, se kým se pravidelně stýkal/a	1	5
někoho z jeho/jejího širšího okolí	4	7
někoho, s kým se neznal/a přímo, ale sdílel/a s ním/ní společný zájem nebo prostředí	1	3
někoho bez jakéhokoliv vztahu k oběti	-	1
nevím	3	2

Graf č. 61: Původce kyberšikany podle pohlaví (v abs. počtech)⁶⁴

⁶⁴ Přesné znění otázky: „Tím, kdo Vašemu blízkému ubližoval, byl/a: Označte pouze jednu možnost“.

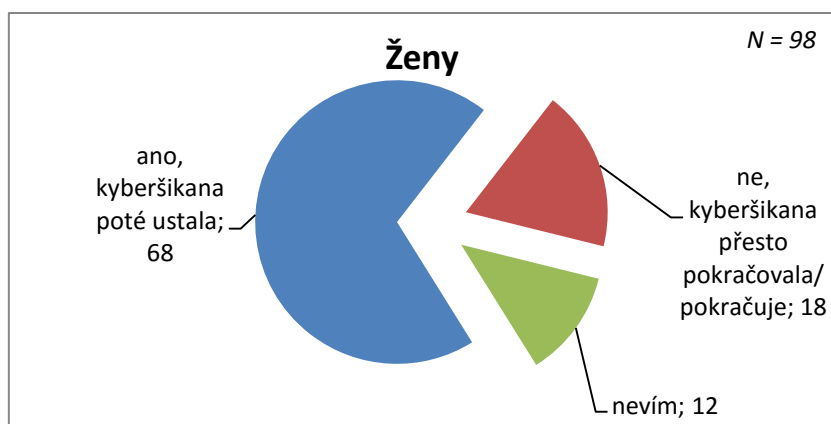
Graf č. 62: Spojení kyberšikany a klasické šikany (v abs. počtech)⁶⁵

⁶⁵ Přesné znění otázky: „Stává se, že člověk, který je vystaven kyberšikaně, zažívá ubližování (poškozování) od téhož člověka i v reálném světě. Bylo tomu tak i v případě, který popisujete? Označte pouze jednu možnost“.

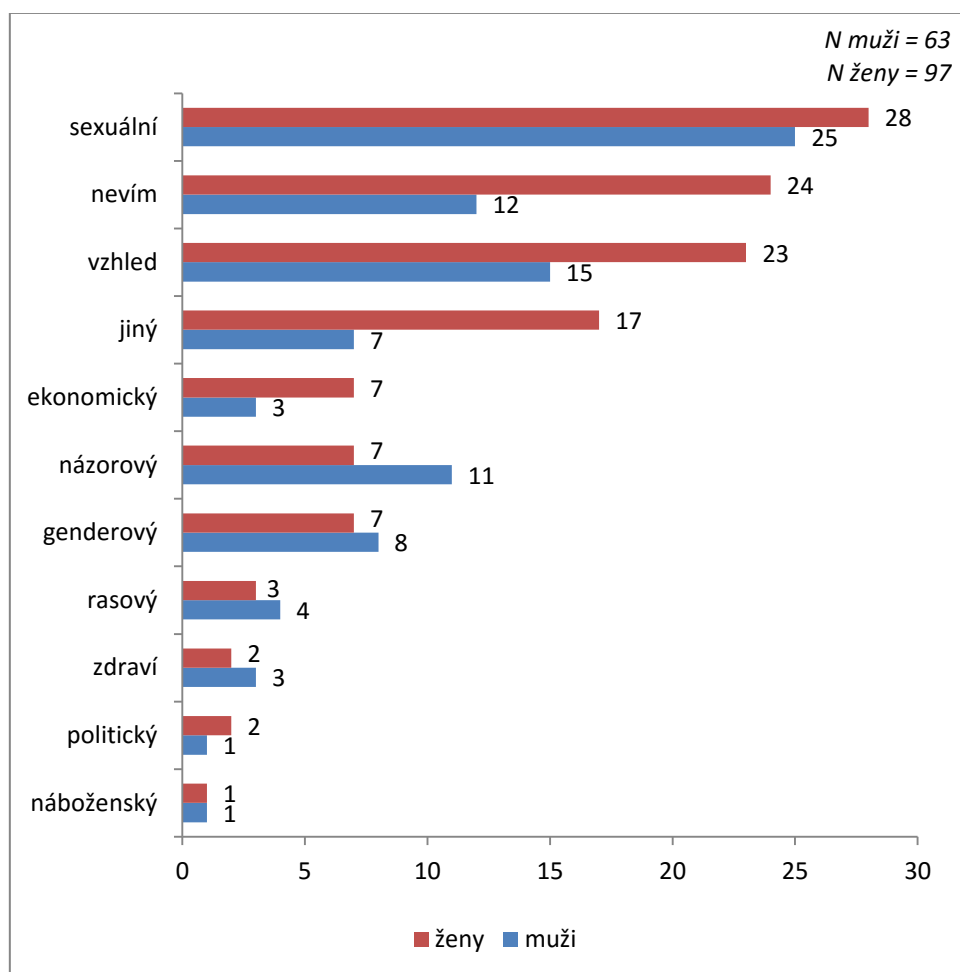
Graf č. 63: Reakce (způsoby řešení) na kyberšikanu (v abs. počtech)⁶⁶Graf č. 64: Úspěšnost vyřešení situace (v abs. počtech)⁶⁷

⁶⁶ Přesné znění otázky: „**Jak se rozhodl/a, že bude svou situaci řešit? Můžete označit více odpovědí**“.

⁶⁷ Přesné znění otázky: „**Přispělo toto rozhodnutí k vyřešení celé situace? Označte pouze jednu možnost**“.

Graf č. 65: Podtext kyberšikany (v abs. počtech)⁶⁸

⁶⁸ Přesné znění otázky: „**Jaký byl podtext kyberšikany, kterou popisujete? Můžete označit více odpovědí**“.

Tabulka č. 27: Důvody pro kyberšikanu (v abs. počtech)⁶⁹

<i>důvody pro kyberšikanu</i>	<i>muži</i>	<i>ženy</i>
osobní vztah	21	28
závist	5	11
psychická labilita, nízké sebevědomí původce šikany, příp. projev puberty	8	7
zábava	5	8
vzhled	3	3
snaha ublížit, zesměšnit	1	3
zisk financí, důležité funkce/zaměstnání	1	3
rasový motiv	3	-
pomsta	-	2
názory, chování	-	1
sexuální orientace	-	1

⁶⁹ Přesné znění otázky: „Co si myslíte, že bylo důvodem šikanování?“

Seznam grafů

Graf č. 1: Bydliště respondentů (v %)	5
Graf č. 2: Rozdělení respondentů podle pohlaví (v %)	6
Graf č. 3: Věkové kategorie respondentů (v %)	6
Graf č. 4: Nejvyšší dosažené vzdělání respondentů (v %)	7
Graf č. 5: Rodinný stav respondentů (v %)	8
Graf č. 6: Socioekonomické sebezaražení respondentů (v %)	8
Graf č. 7: Celkový čistý měsíční příjem respondentů (v %)	9
Graf č. 8: Vykonané činnosti (v %)	10
Graf č. 9: Sebezaražení respondentů na levoprávní ose politické orientace (v %)	11
Graf č. 10: Postoje respondentů k vybraným výroky (průměrné hodnoty odpovědí)	12
Graf č. 11: Používání internetu podle elektronického zařízení (v %)	14
Graf č. 12: Četnost činností vykonávaných na internetu pro osobní potřebu respondentů (v %)	15
Graf č. 13: Četnost činností vykonávaných na internetu v rámci výkonu práce/povolání (v %)	17
Graf č. 14: Informovanost respondentů o problematice kyberšikany (v %)	18
Graf č. 15: Výskyt osobní a zprostředkované zkušenosti respondentů s kyberšikanou (v %)	19
Graf č. 16: Délka trvání kyberšikany (v abs. počtech)	21
Graf č. 17: Původce kyberšikany podle pohlaví (v abs. počtech)	22
Graf č. 18: Spojení kyberšikany a klasické šikany (v abs. počtech)	23
Graf č. 19: Reakce (způsoby řešení) na kyberšikanu (v abs. počtech)	24
Graf č. 20: Úspěšnost vyřešení situace (v abs. počtech)	24
Graf č. 21: Podtext kyberšikany (v abs. počtech)	25
Graf č. 22: Podoby kyberšikany u známé/ho (v %)	27
Graf č. 23: Délka trvání kyberšikany (v %)	27
Graf č. 24: Znalost identity původce kyberšikany (v %)	28
Graf č. 25: Identita původce kyberšikany (v abs. počtech)	29
Graf č. 26: Identita původce kyberšikany u respondentů, kteří si nebyli zcela jistí (v abs. počtech)	29
Graf č. 27: Původce kyberšikany podle pohlaví (v abs. počtech)	30
Graf č. 28: Spojení kyberšikany a klasické šikany (v %)	30
Graf č. 29: Reakce (způsoby řešení) na kyberšikanu (v %)	31
Graf č. 30: Úspěšnost vyřešení situace (v %)	32
Graf č. 31: Podtext kyberšikany (v %)	32
Graf č. 32: Zkušenost s kyberšikanou podle pohlaví (v %)	35
Graf č. 33: Původce kyberšikany podle pohlaví (v %)	35
Graf č. 34: Osobní zkušenost s kyberšikanou podle rodinného stavu (v abs. počtech)	36
Graf č. 35: Osobní zkušenost s kyberšikanou podle bydliště (v abs. počtech)	37
Graf č. 36: Zkušenost s kyberšikanou ve vztahu k aktivismu (střední hodnoty)	39
Graf č. 37: Zkušenost s kyberšikanou ve vztahu k politické orientaci (v abs. počtech)	41

Přílohová část

Graf č. 38: Bydliště respondentů (v %)	45
Graf č. 39: Věkové kategorie respondentů (v %)	45
Graf č. 40: Nejvyšší dosažené vzdělání respondentů (v %)	46

<i>Graf č. 41: Rodinný stav respondentů (v %)</i>	<i>46</i>
<i>Graf č. 42: Socioekonomické sebezřazení respondentů (v %).....</i>	<i>47</i>
<i>Graf č. 43: Celkový čistý měsíční příjem respondentů (v %)</i>	<i>48</i>
<i>Graf č. 44: Vykonané činnosti (v %)</i>	<i>49</i>
<i>Graf č. 45: Sebezřazení respondentů na levoprávní ose politické orientace (v %)</i>	<i>51</i>
<i>Graf č. 46: Postoje respondentů k vybraným výroky (průměrné hodnoty odpovědí)</i>	<i>51</i>
<i>Graf č. 47: Používání internetu podle elektronického zařízení (v %)</i>	<i>52</i>
<i>Graf č. 48: Četnost činností vykonávaných na internetu pro osobní potřebu respondentů (v %)</i>	<i>53</i>
<i>Graf č. 49: Četnost činností vykonávaných na internetu v rámci výkonu práce/povolání (v %).....</i>	<i>55</i>
<i>Graf č. 50: Informovanost respondentů o problematice kyberšikan (v %)</i>	<i>57</i>
<i>Graf č. 51: Výskyt osobní a zprostředkované zkušenosti respondentů s kyberšikanou (v %).....</i>	<i>58</i>
<i>Graf č. 52: Délka trvání kyberšikan (v abs. počtech)</i>	<i>59</i>
<i>Graf č. 53: Původce kyberšikan podle pohlaví (v abs. počtech).....</i>	<i>60</i>
<i>Graf č. 54: Spojení kyberšikan a klasické šikan (v abs. počtech).....</i>	<i>61</i>
<i>Graf č. 55: Reakce (způsoby řešení) na kyberšikanu (v abs. počtech)</i>	<i>62</i>
<i>Graf č. 56: Úspěšnost vyřešení situace (v abs. počtech).....</i>	<i>62</i>
<i>Graf č. 57: Podtext kyberšikan (v abs. počtech).....</i>	<i>63</i>
<i>Graf č. 58: Délka trvání kyberšikan (v abs. počtech)</i>	<i>65</i>
<i>Graf č. 59: Znalost identity původce kyberšikan (v abs. počtech).....</i>	<i>65</i>
<i>Graf č. 60: Identita původce kyberšikan (v abs. počtech).....</i>	<i>66</i>
<i>Graf č. 61: Původce kyberšikan podle pohlaví (v abs. počtech).....</i>	<i>67</i>
<i>Graf č. 62: Spojení kyberšikan a klasické šikan (v abs. počtech).....</i>	<i>68</i>
<i>Graf č. 63: Reakce (způsoby řešení) na kyberšikanu (v abs. počtech)</i>	<i>69</i>
<i>Graf č. 64: Úspěšnost vyřešení situace (v abs. počtech)</i>	<i>69</i>
<i>Graf č. 65: Podtext kyberšikan (v abs. počtech).....</i>	<i>70</i>

Seznam tabulek

Tabulka č. 1: Střední hodnoty politické orientace.....	11
Tabulka č. 2: Postoje respondentů k vybraným výroky (v abs. počtech).....	13
Tabulka č. 3: Výskyt osobní a zprostředkované zkušenosti respondentů s kyberšikanou	19
Tabulka č. 4: Podoba kyberšikany	20
Tabulka č. 5: Znalost identity kyberšikanující/ho	21
Tabulka č. 6: Zcela jasná identita kyberšikanující/ho	22
Tabulka č. 7: Domnělá identita kyberšikanující/ho (v abs. počtech).....	22
Tabulka č. 8: Jiný podtext kyberšikany (v abs. počtech).....	25
Tabulka č. 9: Důvody pro kyberšikanu (v abs. počtech)	26
Tabulka č. 10: Jiný podtext kyberšikany (v abs. počtech)	33
Tabulka č. 11: Důvody pro kyberšikanu (v abs. počtech)	33
Tabulka č. 12: Zkušenost s kyberšikanou ve vztahu k věku.....	34
Tabulka č. 13: Zkušenost s kyberšikanou ve vztahu k pohlaví.....	35
Tabulka č. 14: Zkušenost s kyberšikanou ve vztahu k rodinnému stavu (v abs. počtech)	36
Tabulka č. 15: Zkušenost s kyberšikanou ve vztahu k příjmu.....	37
Tabulka č. 16: Zkušenost s kyberšikanou ve vztahu k aktivismu (střední hodnoty).....	38
Tabulka č. 17: Zkušenost s kyberšikanou ve vztahu k aktivismu (aritmetický průměr)	39
Tabulka č. 18: Zkušenost s kyberšikanou ve vztahu k příspěvkům na sociální síti	40
Tabulka č. 19: Zkušenost s kyberšikanou ve vztahu k názorům	42

Přílohová část

Tabulka č. 20: Podoba kyberšikany (v abs. počtech)	59
Tabulka č. 21: Znalost identity kyberšikanující/ho (v abs. počtech).....	59
Tabulka č. 22: Zcela jasná identita kyberšikanující/ho (v abs. počtech).....	60
Tabulka č. 23: Domnělá identita kyberšikanující/ho (v abs. počtech)	60
Tabulka č. 24: Důvody pro kyberšikanu (v abs. počtech).....	64
Tabulka č. 25: Podoby kyberšikana u známé/ho (v abs. počtech).....	64
Tabulka č. 26: Identita původce kyberšikany u respondentů, kteří si nebyli zcela jistí (v abs. počtech)	67
Tabulka č. 27: Důvody pro kyberšikanu (v abs. počtech).....	71